ከብርሃኑ ዘርይሁን

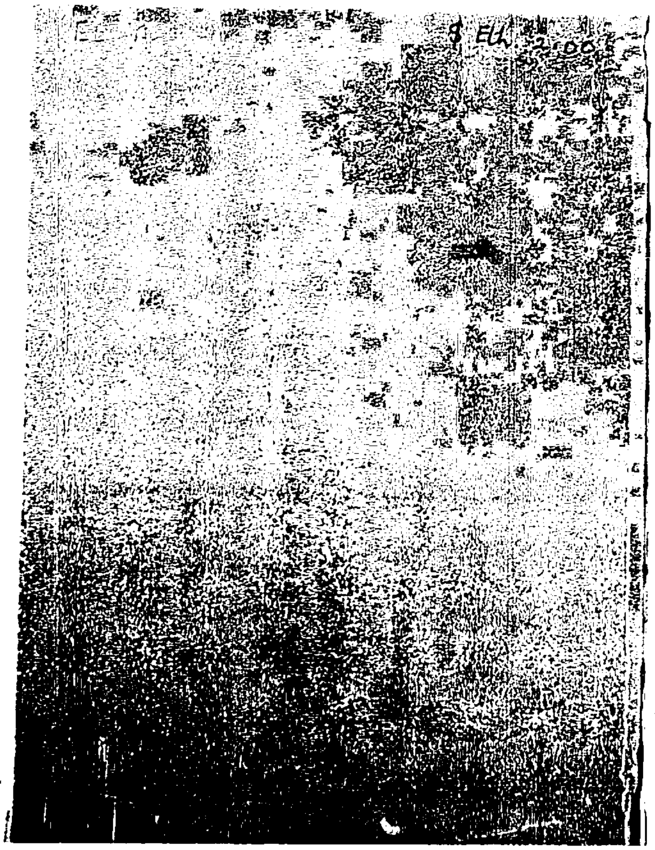

የቴዎድሮስ ዕንባ

ከብርሃኑ ዘርይሁን

በ፲፱፻፶፰ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት
በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ታተመ

ከደራሲው ከአሁን በፊት የታተሙ

፩ የዕንባ ደብዳቢዎች
፪ ድል ከሞት በኋላ
፫ አማኑኤል ደርሶ መልስ
፬ የበደል ፍጻሜ
፭ ጨረቃ ስትወጣ

5

AUG 2 6 1970

የደራሲው ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ለከፍተኛ ፡ ዘለዓለማዊ ፡ ዓላማ ፡ እየ ተነሱ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ምክንያት ፡ ለሚቀጭባቸው ፡ መታሰ ቢያ ፡ ይሁን ።

በጋፋት ፡ የተሠራው ፡ የቴዎድሮስ ፡ መድፍ

የመቅደላ ፡ ቃጠሎ ፡

ትውስት

፲፰፻፷ ዓ ም የፋሲካ ሰሞን ነው ። በብዙ ኢትዮጵያውያን ቤት ግን በድግስና በግብረ ሰላም ፈንታ ልቅሶና ዋይታ ብቻ ነበር ። በአየሩ ላይ ኃዘን ሰፍኗል ። የመቅደላው ዜና እንደሰደድ እሳት በመላው ኢትዮጵያ እንዳፍታ ተዳርሶ ነበር ። ሰዎች ዘመዶቻቸውን ፣ ወላጆቻቸውን ፣ ልጆቻቸውን አጥተዋል ። የቴዎዶሮስ ሞት ባንድ በኩል እፎይታ ሲሆን ፣ በሌላው በኩል አንድ የኢትዮጵያ ንጉሥ በፈረንጅ ጦር ኃይል

መፈታት የሚያቃጥል ብሔራዊ ውርደት ነው ። ከዚህም ጋር በሰላማዊው ሕዝብ ላይ ብርቱ ጭንቀት ተተክሏል ። የሚከተለውን የሚያውቅ አልነበረም ። ከቴዎድሮስ የጨከነ ይነሣ ይሆን ? ጥቃቅኖቹን ትቶ ፣ ዋግሹም ጉበዜ ፣ ደጃዝማች ካሣ ፣ ምኒልክ በየሥፍራው አቆብቁበው ተፋጠዋል ። ቴዎድሮስ ኢትዮጵያን አንድ ለማድረግ ከሠሡት ያላነሰ የእርስበርስ ፍጅት ይሆን ? ካለፈው ጥፋት ሌላ በዚያ የፋሲካ ሰሞን የአብዛኛውን ኢትዮጵያዊ ሕሊና የሚያሸብሩት እነዚህ ጥያቄዎች ነበሩ ።

''አባ ! ቴዎድሮስ 'ኮ ሞተ'' አላቸው ቋርፍ የሚያቀርብላቸው መነኩሴ የዘጉትን ባሕታዊ ። ባሕታዊ አክሊሉ ግን መልስ አልሰጡትም ። የወይራው መቁጠሪያ ቀጭ - ቀጭ ቀጭ ሲል ከንፈራቸው ብቻ ይንቀሳቀሳል ።

''ግን እንደወንድ ወደቀ ''አለ መነኩሴው ያመጣውን መቁነን አስቀምጦ ። ባሕታዊ አክሊሉ አሁንም መልስ አልሰጡትም ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ጸሎታቸውን ጨርሰው ትፍ- ትፍ ብለው መቁጠሪያቸውን አሻሹና ''ምን ሆኖ ሞተ ? ''ሲሉ በለዘብታ ጠየቁት ።

''ራሳቸውን ገደሉ ''አለ መነኩሴው ። በዕድሜው ገና ጉልማሳ ስለሆነ አነጋገሩ የንሸጣ ስሜት ነበረበት ። ከዚያም የእንግሊዞችን መምጣት የሕዝቡን በሙሉ ማመጽ የመቅደላውን አወዳደቅ በዝርዝር አጫወታቸው ። በጥሞና አዳመጡት ። ዋሻ ገብተው ከዘጉ አራት ዓመት ያህል ስላለፋቸው ብዙው ታሪክ ለጆሮዋቸው እንግዳ ነበር ።

ተርኮላቸው ሲጨርስ ጥቂት ጊዜ ዝም ብለው አሰቡ ። አእምሮዋቸው ወደአለፈው ጊዜ ተመለሰ ። አንዳች ነገር የሚያነቡበት ይመስል መነኩሴውን አተኩረው ተመለከቱት። ከዚያም ግማሹ ተበጣጥሶ ሲረግፍ ቀሪው በራሱ የተፍተለተለውን ቁንዳላቸውን በቅሬታ አወዛውዘው ''ቴዎድሮስ የወደቀው ከመቅደላ በፊት ነው''አሉ ። አሁንም ጥቂት ተከዙ። ገፋፍተው ከጣሉት መካከልም አንዱ እኔ ነኝ ። ...ልጄ ብራናና መቃ ታመጣልኛለህ ? ''ሲሉ ጠየቁት ። ''ከንስሐ አንዱ ይህ ነው ''አሉ በሐሳባቸው ''ታሪኩ መነገር አለበት '' ከዚያ በፊት ግን ለማንም ፣ ከቶ ለማንም አላጫወቱትም ነበር ።

ምዕራፍ ፡ ፩

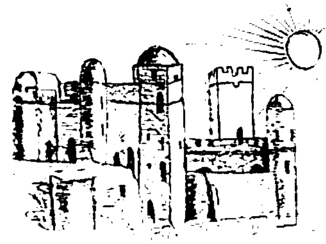

ገብር!ገብር! ገብር ሌሊቱ የ አሀያ ሆድ ሲመ ስል እንስቶ ከወ ሸባ ግንብ ላይ የተጠመደው ነ ጋሪት ይጐሸማ ል ። እሑድ ቀን ፲፰፻፹፯ ዓ ም ጭር ባለው ንጋ ት ከአድማስ እ ስከ አድማስ የሚያስተጋባው ድምጹ መላው ጐንደሬን ቀሰቀሰው ። ትእዛዙ አስፈላጊ አልነበረም ። ጐንደር ገብሯል ።አብዛኛው ኢትዮጵያ ገብሯል ። ዜናውን ሁሉም አስቀድሞ ሰምቶት ነበር ። በአስራ ሁለት ሰዓት ላይ ደግሞ የጐንደር አርባ አ ራቱ(በትክክለኛ ቁጥር አርባ አራት አይሞሉም)ደብር ደወ ሎች ጥሪውን ተቀባበሉት ። የመጀመርያው ደወል የተባረ ከው ከቁስቋም ጽዮን ነው ይባላል ። አደባባይ ኢየሱሶች ደግሞ እኛ ነን ይላሉ ። ሊሆን ይችላል ። ለነጋሪቱ ቀራቢ ዎች እነርሱ ነበሩ። በዚህ የደወል ቅድሚያ ሙግት ረትቶ የተሸለመ የለም ። ቱዎድሮስ ምድረ-ካህን የሚያሟግትና

የሚያባብል ቀዘኛ ሰው አልነበረም ።

ማንም ይጀምረው ሌሎቹ የጐንደር አድባራት አንዱ ከ ሌላው ላለመበለጥ ልሣናቸውን ባንድነት ከፈቱ ።

ገብር ! ገብር ! ገብር ! ኪው ! ኪው ! ኪው ! ኪው ! ኪው ! ኪው / ከቀሃና ከአንገረብ መለስ ጐንደር ተደባለቀ ። ሰማይና ምድሩ ድምጽ ብቻ መሰለ ። የሠራዊተ መላእክት መለከት። የሃምሌ ነጐድጓድ ። ያሸብራል ። ያስደነግጣል ።

አንዳንድ ደብተሮች ደግሞ ከመደባቸው ላይ ጋደም እንዳሉ ጆሮዋቸውን አቅንተው የእያንዳንዱን ደብር ደወል በአእምሮዋቸው ይጠቁማሉ ። ያ የአጣጣሚ ሚካኤል ነው ያ የመድኃኔ ዓለም ደወል ነው .. ያ ደግሞ ያባጃሌ ተክለ ሃይማኖት መሆን አለበት ። ብዙዎቹ የጎንደር ደብተሮች ደወል ቀርቶ የእያንዳንዱን ደብር ከበሮ ድምጽ በሩቁ እንደ ሚለዩት ይነገርላቸዋል ።

የደወሉ ድምጽ ለጐንደር ክልል ብቻ ሳይወሰን ፣ የቁ ስቋሙ ለአይባ ፣ የአይባው ለደንቀዝ የሚተርኩ አዛው ድ ድረስ ለመላው ኢትዮጵያ መዳረሱን የሚተርኩ አዛው ንት አሉ ። ይህም ባይታመን ወደ ረፋዱ ገደማ አፈፍናቅር (ትግሬ መርጫሂያ)ጋራ ላይ ቁሞ ቁልቁል ለተመለከተ ሰሜነኛውና ትግሬው በኮሶዬ ፣ ሸዌውና ወሎዬው በእሪበከ ንቱ ፣ ጐጃሜውና ቆለኛው በሳሙና በር በኩል እንደጉንዳን ሠራዊት ቀጭን መስመር ሠርቶ ወደነጋሪቱ ጥሪ ሲትመ ለመል መታየቱ እውነት ነው ።

ፀሐይ ሞቅ ማለት ስትጀምር (ጐንደሮች ተማሪ ጓሮ ሲወጣ ይላሉ) ለብዙ ዘመን ጭር ብሎ የኖረው የጐንደር አደባባይ በሕዝብ ድብልቅልቁ ወጣ ። እንደመጀመርያው ስሜት ቢሆን ኖሮ የጐንደር ካህናትና ካለ ካህን ቃልም ቅ ጠል የማይበጥሱት የጎንደር ነዋሪዎችም ከፋኛ ተኮርፈው - ከዚያም አልፎ ከፋኛ ተቆጥተው - ነበር ። ምንስ ቢሆን ! የነፋሲል ፣ የእነቴጌ ምንትዋብ ፣ የእነ አድያም ሰገድ ደብር ተቀምጦ እንዴት ደረስጌ ላይ ዘውድ ይጭናል ? ግዴላች ሁም አስነግሮ ይሆናል ። ነገሩ ያለቀው ቋረኛው ሲባል አይ ደል ! ንቀት ነው ። ዘሩን ከራሱ በላይ አሳልፎ መቁጠር ስለ ማይችል የጐንደርን መሳፍንት ሥርወ ግንድ ያጠፋው መስ ሎት ነው ! እየተባለ በየመክፈልቱ ፣ በየዝክሩ ፣ ሲዶለትበት ሰንብቶ ነበር ። ቀኑ ሲደርስ ግን የጐንደሬ መግደርደር መስሎ ቀረ ።

“ ነገ አደባባይ ትወጣለህ ?”

“መጠርጠሩስ ?”

“እንግዲያውስ ከዚያው እንገናኛለን”

እየተባባለ ሁሉም ማምሻውን ሲቃጠር አድርዋል ። ኩርፊያው መግደርደር ብቻ ሆኖ ቀረ ።

መቸም ወግ ማሳመሩን ጐንደሮች ይከሽኑታል ። ቆነጃጅት ሹርቤያቸውን ሲሠሩ ሰንብተዋል ። የራስ ቅቤው በአደስ ተጣፍቷል ። የአንገረብና የቀሃ ወንዞች ማጠቢያ አለት የሚያዘው ዶሮ ሲጮህ እንስቶ ነበር ። ያለው ፣ በእን

ዶድ ፤ የሌለው በመረቁ ፤ ያንንም ያጣ በፏፏቴው ብቻ ልብሱን አጥቧል ። በስልቻ የተከተተው ሽማ ፤ በአገልግል የተለጐመው ጥልፍ ቀሚስ የወጣውና በሰንደል የታጠነው ያን ጊዜ ነው ።

ነፍጠኞች አሮጌ ለምዳቸውን እየደረቡ በጢስ የበለዘ ጋሻና ጦር ይዘዋል ። ጐልማሶች የክትክታ ቆመጥና የወይራ ዱላ ይዘዋል ። መቆንኑን የሚያበዙት እነዚያ የጐንደር ደብተሮች እንደመልካም ክፍክፍ ጥምጥማቸውን ቀሽረው ጭራቸውን እያወዛወዙ እርስ በርሳቸው አቋቋም በማንጐራጎር በጓድ በጓድ ይከማቻሉ ። ወዲያውኑ ከፋሲል'ግንብ አንስቶ እስከ ጉፋያ መስጫ ድረስ ሕዝብ ጥቅጥቅ ብሎ ሞላ ። ጥቁር ቆብ ፤ ቢጫ ቆብ ፤ክምር ጥምጥም ፤ የሚያንጸባርቅ በራ ግንባር ፤ በቅቤ ወዝ የሚጕረቀረቅ ቁንዳላ ፤ ከቆብአስጥሉ ላይ ሆኖ ለተመለከተ የሚታየው የሰው ጕንቅላት ብቻ ነበር ። አንዳንድ የባሰበት በመዳፉ ሹራዋን ሲጋርድ ሁሉም አንጋጦ የፋሲል ግንብን ሰገነት ይጠባበቃል ። ጐንደር ተሞሸራ ፤ ሙሽራዋን ትጠብቃለች ። ከሕዝቡ ብዛት ጋር ሲመዛዘን ብዙ ድምጽ አልነበረም ። ነጋሪቱ ብቻ ፤ ገብር ! ገብር ! እያለ ያተማል ። ድንገት ቀጥ አለ ። አካባቢውን ጸጥታ ዋጠው ። ሰው ፤ ከተረከዙ ወደጣቱ ፤ ከአንድ እግሩ ወደሌላው በመቆራጠጥ በያለበት ይቁነጠነጥ ጀመር ። ወደላይ አንጋጦ የሚጠባበቀው ሕዝብ ስሜት በገሐድ የሚታይ ቢሆን ኖሮ ክንፍ አውጥቶ

የሚበር በመሰለ ነበር ። ከዚያም ያደገደገ ጥቁር ጐፈሬ ፤ ሰይፍ በመዘዙ ጥቂት ሰዎች ታጅቦ ወጣና የተጠቀለለውን ብራና ገልጦ አነበበ ።

"ዓዋጅ ! ዓዋጅ ! ስማ ብለውሃል የንጉሥ ቃል ! ” ሕዝቡ በቆመበት የሎጥ አምድ መሰለ ።

" ከንጉሥ ሰሎሞንና ከዳግማዊ ምኒልክ ሲያያዝ በመጣው ንጉሣዊ ሐረግ በእግዚአብሔር ተመርጠው ፤ በርሱም ፀጋ ተቀብተው በመላ ኢትዮጵያ የነገሡት ዳግማዊ ቴዎድሮስ ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ የሚከተለውን ዓዋጅ ሰጥተዋል ።

ዓዋጅ

"ገበሬ ይረስ ። ነጋዴም ይነግድ ። ጠቢቡ በሙያው አይፈርበት ። ገዢዎች ሳይበድሉና ሳይጨቁኑ ሕዝባቸውን በሚገባ ያስተዳድሩ ። ወታደር ጸጥታውን ያስከብር ።

"ባርያ የሚፈነግል ፤ ቋንጃ የሚቆርጥ ፤ በሬ የሚነዳ ፤ ነጋዴ የሚቀማ ፤ ቤት የሚያቃጥል ፤ ነፍስ የሚገድል ፋኖ ወዮለት ! ! መፈጠሩን የሚያስረግም ቅጣት ይጠብቀዋል ። በዱር በገደል ፤ የቆየ ከደመኛው ጋር እየታረቀ እንዲገባ ምሕረት ተደርጎለታል ።

"ነገር ግን ይህንን ዓዋጅ አሻፈረኝ ብሎ የሚገኝ ወዮለት ! ሥጋውን የምድር አራዊት የሰማይ አእዋፍ ይቀራመቱታል ። ነፍሱንም ሳጥናኤል ይቀበላታል ።

"በያለህበት ርጋ ! ተብለሃል ። ሰጥ ለጥ ብለህ ሥራ። ተስተዳደር ። በመሳፍንት አጉል ድሎትና ዘመናይነት ተመዝብራ ፤ ተዋርዳ የኖረችውን ኢትዮጵያን የቀድሞ ክብሯን ለማስገኘት ቆርጠን ተነስተናል ። እስላሙ ክርስቲያኑ ፤ ሁሉም ከኛው ጋር ይተባበር ።

ቴዎድሮስ ንጉሠ ነገሥት"

አዋጅ ነጋሪው ንባቡን ጨርሶ ብራናውን ሲያጥፍ ከታች ሕዝቡ ከቆመበት አንደ እንደማዕበል ተንቃነቀ ። የሁሉም ዓይን በሰገነቱ ላይ ተተክሎ ነበር ። መጀመርያ ጋሻ ጃግሬዎች ወጡ ። ለጥቆ የጃንጥላው ሜዳ ብቅ ሲል ጥቁሩን ሰማይ የሚበጣጥስ የመሰለ ድምጽ ተከተለው ። እልልታ ነው ። ቴዎድሮስ የሚል ጥሪ ነው ። ድብልቅልቅ ጩኸት ነው ። ቴዎድሮስ ከሰገነቱ ላይ ቆሙና ሕዝቡን ቁልቁል በፈገግታ ተመለከቱት ። ከዚያ ሰገነት ላይ መውጣት ቀላል ጉዞ አልነበረም ። ቋረኛው የኮሶ ሻጭ ልጅ ፤ ከራስ አሊ ጋር ተኳርፎ ሲሸፍት ተሸፎበት ነበር ። እንኳን ጉማ ሥጋ ቁራጭስ ቢላክለት ! ጉርምስና ነው ተባለ ። ምናልባት ፍሪዳ ተልኮለት ቢሆን ኖሮ ባልሸፈተ ነበር ። ባይሸፍት ደግሞ የጐንደር መሳፍንት አገልጋይ ሆኖ በቀረ ። ማንኛውም ነገር መነሻ ምክንያት ይፈልጋል ።

አንድ ጊዜ የተሳለቀባቸው ፤ ያጥላላቸው ፤ ከባላጋራቸውም ጐን የተሰለፈባቸው ሕዝብ አሁን ከእግራቸው ሥር ሲያሸበሽብና ሲላዝንላቸው ቴዎድሮስ በበኩላቸው በቀል

ወይም ፌዝ አላሰቡም ። በመጨረሻ መሪው አድርጎ ከተቀበላቸው ይበቃል ። ለኢትዮጵያ ትልቅ ነገር አልመዋል ። ያ ሕልም ሊደርስ የሚችለው በሕዝቡ በጎ ፈቃድና ትብብር መሆኑ ይሰማቸው ነበር ። ለግባቸው መዳረሻ የሚፈልጉት በጎ ፈቃድ በርሳቸው አጉል አድራጐት እንዲበላሽ አልፈለጉም ።

በቀኝ እጃቸው ጐራዴያቸውን ጨበጥ አድርገው ፤ ግራ እጃቸውን ከሽንጣቸው ትራስጌ አስደግፈው የሕዝቡን ስሜት በፈገግታ ተቀበሉት ። ፊርጡ የሚብለጨለጭ መጠነኛ ዘውድ ደፍተዋል ። ልብሳቸው ወደቢጫ የሚያደላ ኸርን ጉርጉር ሐር ነበር ። ከጐናቸው አቡነ ሰላማ መስቀላቸውን ቀና አደርገው ቆሙና አማትበው ቡራኬ አደረሱ ። ጩኸቱ እንደገና ቀለጠ ። ወዲያውም ቁሶች ሸብሸባ ፤ ሴቶች እስክስታ ፤ ወንዶች ጭፈራ ጀመሩ ። ቴዎድሮስ በሰገነቱ ላይ ቆመው ጥቂት ጊዜ ከታዩ በኋላ ወደውስጥ ተመለሰው ገቡ።

በዚህ ጊዜ ሁሉ መካከል ፤ ደብተራ አክሊሉና ልጅ ጋረድ በፈረሶች ቤት በኩል ፤ ከጭፋሮውና ከሁካታው በማፈንገጥ ከካብ ላይ ተደግፈው ጠቅላላውን ሁናቴ በትዝብት ይመለከቱ ነበር ። ትጥቁን ማሳመር በሚወደው ጋረድና ከካህናትም ከወታደርም ባልሆነው በደብተራ አክሊሉ መካከል እምብዛም የስሜት ወዳጅነት አልነበረም ። እንዲያውም ጋረድ በልቡ አክሊሉን ከፉኛ ይንቀዋል ። ግን የቴዎድሮስ ሞገስ በሁለቱም ላይ ከተቀነሰ ወዲህ እየተጠጋጉ

ሄደዋል ። ያቀራረባቸው ይህ የወል ስሜት ነው ። ስለዚ
ህም ፣ አስቀድመው ባይቃጠሩ ስንኳ ጧት አክሊሉ ከጋረድ
ቤት ድረስ ሄዶ ወደበዓሉ አብረው መጥተዋል ።

"ታዲያ ምን ይመስልሃል ? "ሲል አክሊሉ ጠየቀ ጺ
ሙን እያሻሸ ።

"ምኑ ? "ጋረድ የምላሽ ጥያቄ አቀረበ ።

"ከዚያ ላይ የምታየው ነዋ ! "አለ አክሊሉ ወደሰገነቱ
እየተመለከተ ። አሁን ሰገነቱ ባዶ ነው ። ግን ቴዎድሮስን
ማለቱ ግልጥ ነበር ።

"ምንም ! እንደምታየው ነው "አለ ጋረድ ትከሻውን
ነቅነቅ አድርጎ ።

"ማለቴ አውጣጡ አይገርምህም ?"

"ዓለም ይኸው ነው ። አንዱ ይነሣል ። ሌላው ይወድ
ቃል "ጋረድ በሐበሻ ፍልስፍና ነገሩን ያቃለለው መ
ሰለ ።

"እሱስ ነው ። ብቻ ግን በማኅበረ ሥላሴ ገዳም አብረን
ስንማር ፣ እርሱ ከዚያ ላይ ወጥቶ ፣ እኔ ከዚህ ታች ቀርቼ ቁል
ቁል ይመለከተኛል ብዬ አላሰብኩም ነበር ። ጋረድ ፣ የትናን
ቱ ካሣ የዛሬው ቴዎድሮስ ከኔና ካንተ በምንም አይለይም ።
እንዲያውም በትምህርት አብልጠው ነበር ።"

'ትምህርት ? ቀለምማ ነው ይብተራ ያስቀረህ ! "
ጋረድ በፌዝ ፈገግ አለ ።

"አንተስ ? "አክሊሉ ጋረድን ትኩር ብሎ ተመለከተ

ው "በትግል ትጠለው ነበር ። በኢላማ ትረታው ነበር " ።

"እባክህ ተወኝ አላውቅም ! ያለፈውን ማውጋት ምን
ይጠቅም ብለህ ነው ? ነበር ! ቢሆን ኖሮ ! "ጋረድ በራሱ ተ
ናደደ ። የሚያሳክከውን ቁስል ስለነካበትም በአክሊሉ ተና
ደደ ። አሁን ምን ዋጋ አለው ! እርግጥ ካሣ ከርሱ በምንም የ
ሚሻል ጉልማሳ አልነበረም ። እንዲያውም ካሣ ተጠቅቶ እ
ርሱ እየተተካ ያበረለትን ጊዜ ያስታውሳል ።

"አስቆጣሁህ መሰለኝ ጋረድ ?"አለ አክሊሉ በአዘኔታ
መልክ ።

"ምን አስቆጣኝ "ጋረድ ቆጣ ብሎ ተናገረ ።

"እንደርሱ ከዚያ ላይ ወጥተህ ለመቆም ምናልባት ከ
ርሱ ብትበልጥ እንጂ እንደማታንስ ሲሰማህ "

"አነስኩም ፣ በለጥኩም ፣ አሁን ከሜማው ሥር ነኝ " የጋ
ረድ አነጋገር የቁጭትም ተስፋ የመቁረጥም ቃና ነበረበት ።
ባንድ በኩል አክሊሉ ስቀቀኑን ባይጠነቋቁልበት ይወዳል ።
በሌላ በኩል ደግሞ በካሣ ግዙፍነት የተጋረደው ምኞተኛ ተ
ፈጥሮው በእንደዚህ ያለ ቃላት የሚያጽናናውን ይሻል ።

"ግን ኮ "አለ አክሊሉ የጋረድን ስሜት ከውስጥ ያነበ
በ ይመስል "እኛ በጎች ባንሆንለት አንበሳ ለመሆን ባልቻለ
ነበር "።

ጋረድ መልስ አልሰጠም ። ወደሰገነቱ አፍጥጦ ብዙ ጊ
ዜ ተመለከተ ። እስተያየቱ ግን ከዚያ አልፎ ወደጠፈር መ
ጥቆ ነበር ። ሐሳቡ ፣ ሕልሙ ምኞቱ ጓዙን ጭኖ መጣበት ።

አክሊሉ እውነቱን ነው ። በዚያ ሰገነት ላይ ብቅ ብሎ የዚህን
መንጋ ሕዝብ እልልታ የሚቀበል ራሱ ሊሆን ይችል ነበር ።
ካሣ ተቀብሎ አልተወለደም ። ራሱን እንዲቀባ አደረገ ፡ ወይ
ስ እኛ እንዲቀባ ተመቸነው ? ከሐሳብ እንቅልፉ የቀሰቀሰው
አክሊሉ ነበር ።

"ግን ኮ እንዲህ ማለት አልነበረብኝም "አለ አክሊሉ
በይቅርታ አንደበት ። ወጥመዱ እንደያዘለት ያውቅ ነበር ።
በጋተው ነገር ጋረድ ዘው ብሎ ገብቶለታል ። አሁን ሽምቀ
ቀውን ማጥበቅ ብቻ ነው ።

"ለምን ?"ጋረድ ጠብቅ አድርጎ ጠየቀው ።

"ምንም እኔ ወዳጅህ ብሆን ፣ ካሣ ዘመድህ ነው ። ደም
ከውሃ ይወፍራል ። የኋላ ኋላ ሥጋ ነው "አክሊሉ ከራሱ ጋር
ቅር የተሰኘ መሰለ ።

"ታውቃለህ አክሊሉ ለካሣ ያለኝን ስሜት ? ቱፍ ሥ
ጋ ! ሥጋችንን አሞራ ይብላው ! እንደዚህ ትገምተኛለህ አ
ክሊሉ ? "ራሱን ነቀነቀ ።

"በተለይ አንተን ማለቴ አይደለም ። በጠቅላላው የሰ
ዎች ጠባይ ሆኖ ስላገኘሁት ነው ። ባልንጀራዬን እንደራሴ
ላምን እፈልጋለሁ ። ታዲያ ምን ይሆናል ! "

"እንዲህ አትበል አክሊሉ ! ልታውቀኝ ይገባል " ።

"ስለማውቅህማ ነው ከሌሎቹ አብልጬ የቀረብኩህ "

"ታዲያ በአነጋገርህ አላስከፋኸኝም ? "ጋረድ ፈገግ
አለ ።

"እሺ ይቅርታ "

በዚህ ጊዜ ግብር መግባቱ በነጋሪት ታወጀ ።

"አሁን ትገባለህ ? እኔ ግን ግፊያው ተግ እስኪል ብ
ቆይ ይሻለኛል "አክሊሉ የጋረድን ክንድ ጨበጥ አድርጎ ለ
ጉዞ እየመራ ጠየቀው ።

"እኔ ? እኔ ? ብቀርም ግዴለኝ "

"የለም ! የለም መቅረት የለብህም "አክሊሉ የጠመዘ
ዘው ሤራ ለመቆጣጠር በማይቻል ፍጥነት እንዳይተረተር
በት ፈራ "ከግብረኛው መካከል አንተን መፈለጉ አይቀ
ርም ። ያጣህ እንደሆን ይጠራጠራል " ።

"ደንታ አለኝ ! "ጋረድ የመንጠራራት ስሜት አደረበት ።

" ጋረድ ! ከወንድነትህ ጋር ብልጠትም ይጠቅምሃል።"
ሁለተኛው ግብር ሲገባ አክሊሉ ከቤቱ ድረስ ሄዶ ሊያስነሣ
ው ተስማሙና ተለያዩ ።

"አልሠራሁልህም ! ገና እሠራልሃለሁ !"አለ አክሊሉ
ብቻውን ወደቤቱ ሲሄድ። በሐሳቡ የሚነጋገረው ከካሣ-ቴዎ
ድሮስ-ጋር ነበር ።

በዓታ ሰፈር ከሚገኘው መኖሪያ ቤቱ ሲደርስ ድጉንና
መጠምጠሚያውን ፈትቶ በኩላብ ላይ ሰቀለና ከመደቡ ላይ
አረፍ አለ ። አገጩን ከሁለት መዳፉ ላይ አስደግፎ ጣራ
ውን ፣ ግድግዳውን ፣ ወለሉን ቃኘው ። በዘመኑ ግምት ታላቅ
ተብሎ የሚጠራ ሲሦ ደርብ ቤት ነው ። ከሃያ የሚበልጡ
ኩላቦች አሉት። ከአምስት የሚበልጡ ጀንዲዎች፣ ለዲዎችና

አጉዛዎች በየመደቡና በወለሉ ላይ ተነጥፈዋል ። አንዲት መበለት አገልጋይ አሉት ። አክሊሉ በመጠኑ መኳንንት ነው ። ነገር ግን ካሣ ከያዘው ከፋሲል ግንብ ጋር ሲያመዛዝ ነው አክሊሉ ራሱን አልቦ አድርጎ ቆጠረው ። ባዶ-ምንም ።

ለካሣ ያለው ጥላቻና የበቀልም ፍላጎት ሰውነቱን ያቃጥለው ገባ ። አዲስ ነገር አይደለም ። ብዙ ጊዜ ይነሣበታል ። ሲነሣበትም ሆዱን እየቆረጠ አእምሮውን እንደመሠወር ያደርገዋል። በቅዠት ዓይነትም ነገሩ እንዴት እንደተጀመረ ወደኋላ ተመልሶ ያስታውሳል ።

ከአስር ዓመት በፊት ይሆናል ። ካሣ ፣ አክሊሉ ፣ ጋረድ ሌሎችም ዕድላቸውን በነፍጠኝነት የሚሞክሩ በራስ አሊ ቤተ መንግሥት ባለሟልነት ገብተው ነበር ። አብረው አደን ይሄዳሉ ። ጉግስ ይገጥማሉ ። ገበጣ ይጫወታሉ ። የልብ ወዳጅነት ባይኖራቸውም በመጠኑ ባልንጀራሞች ነበሩ ፣ ይህም ሲሆን አክሊሉ ለካሣ አንዳችም ፍቅር አልነበረውም ። ኩራቱና መንጠራራቱ ያበሽቀዋል ። ድፍረቱ ያናድደዋል ። ለምሳሌ አንድ ቀን በአንድ ደጃዝማች ሥር ሽፍታ አድነው ሲመለሱ የመንዝ ወንዝ ሞልቶ ቆያቸው ።

"ታዲያ ማነው የሚሞክረው?" የሚል ቃል ከደጃዝማቹ ጨርሶ ሳይወጣ ካሣ ዘሎ ገባ። ከአረፋው ጋር ይዳፍቅ ጀመር። አንድ መቶ ክንድ ያህል እንደተወሰደ ሥስት ዋናተኞች ተሸክመው አወጡት። በውሃ የተዘፈቀውን ልብሱን እያወለቁ ሰዎች ትንፋሹን ለመመለስ በሚሞክሩበት ሰዓት

እንደአክሊሉ ስሜት ቢሆን ኖሮ ቅብጢ የቅብጠቱን ዋጋ ቢያገኝ ደስ ባለው ነበር ። ደጃዝማች ግን ሸለሙት ። በሸንጎ ላይ ከሽማግሌዎቹ ልቆ ሽማግሌ ልሁን ይላል ። የቡድን አለቃ እርሱ ነው ። ካሣ በቅናት መታየቱ አልቀረም ። አክሊሉ ደግሞ በበኩሉ ግብዝ ቢጤ ነበር ።

አንድ ቀን ለገና ጨዋታ ሁለቱ በተቃራኒ ቡድን ተሰለፉ። ለመጀመሪያ ጊዜ የቡድን አባት የሆነው አክሊሉ ቁጭቱን ሁሉ የሚወጣበት አጋጣሚ ያገኘ መሰለው ። በእርግጥም ግሩም ሲጫወት ቆየ ። ከሎም አጠገብ በድንገት ተፋጠው "እንዳትለጋ!" አለው ካሣ ጥሩሯን በእጁ ቀልሞ። ከመመከቱ በፊት ገና ውልብ ሲል ሰማይና ምድር ሲጨልምበት አንድ ሆነ ። ከዚያ በኋላ በሳንሣ ተሸክመው ቤቱ ሲያደርሱት ሁሉ አልታወቀውም ። ካሣ በሦስተኛው ቀን መጥቶ ፣ ከፉ አለማሰቡን በመግለጥ ጠይቆታል ። ክፉ ባያስብ ባንድ በሁለት ክንድ ርቀት ይለጋበታል? ከአንድ ወር በፊት አስቀድሞ በቤተ መንግሥቱ የምትገኘውን ፀሐይ የተባለችውን ወዳጁን እንደወሸመበት አይረሳውም ። አንድ ወር ያህል ተኝቶ ተነሣ ። ግን አለመዳኑን የሚያውቅ ራሱ አክሊሉ ብቻ ነበር ። በጥሩሯ ምት ፍሬው ፈንድቶ ከጃንደረባ የማይሻል ኩልሽ ሆኖ ቀረ ። ለማንም አልተናገረውም ። ግን ልብ አይኮላሽምና የሥጋ ፍላጎቱ በተቀሰቀሰ ቁጥር የሚሰማው ካሣን ማጥፋት ነበር ። አዎ ! ወንድነቱን ቀስፎበታል ። ሕይወቱን አበላሽቶበታል ። ይከፍላታል።በዚያ ገና ጨዋታ ምክንያት ባይ

ሆን ኖሮ ተዋበችም የርሱ ነበረች ። በመልክ ይበልጠዋል ። አንድ ሁለት ጊዜ ያህልም ዓይኗን ጣል አድርጋበት ነበር ። ታዲያ ምን ይሆናል! ያለወንድነት ሚስት አይገባ? አብዛኞቹ እኩያዎቹ ሚስት ሲያገቡ አንዱ "ደብተራው" የሚል ቅጽል አወጣለት ። አክሊሉ ቢወድም ቢጠላውም ብቸኝነት ዕጣው መሆኑ ካልቀረ የንጽሕናን ዋጋ እያሞጋገሰ መጠምጠም ጀመረ ። ካሣንና የገናውን ጨዋታ ግን ምን ጊዜም ሊረሣው አልቻለም ። ወደጋረድ ጓደኝነት የተጠጋበትም ዋናው ምክንያት ይኸው ነበር ። ጋረድ ምኞተኛና ተቀናቃኙ መሆኑን ያውቀዋል ።

አክሊሉ ከመደቡ ላይ ድንገት ብድግ አለና ከአልጋውራስጌ ከኩላብ ላይ በቀንድ ከተቀመጠው ዳግም አረቄ ሁለቱ ተጐነጨለት ። ቁርጠቱንም ብስጭቱንም ጥቂት ያቀልለታል ።

ከእንቅልፉ ሲነቃ ተሲዓት አልፎ ነበር። ጋረድን አስነስቶ ቤተ መንግሥት ሲደርሱ ሦስተኛው ግብር ገብቶ አገኙ።

አክሊሉ በዚያ የግብር አዳራሽ ፡ በቴዎድሮስ ዙሪያ ያሉትን ሰዎች ሲመለከት ፡ ለመጣል የሁለቱ ሤራ እንደማይበቃ ተሰማው ። ከግራ እቴጌ ተዋበች ከቀኝ አቡነ ሰላማ ተቀምጠዋል ። ለጥቆ ጥቂት አዛውንት መኳንንቶች አሉ ። ከዚያ በኋላ ግን ሦስት አራቱ ረድፍ ለአዲሶቹ መኳንንት ተትቷል ። አክሊሉ ብዙዎቹን በመልክ ያውቃቸዋል ። በራስ አሊ ቤት ግምት ያጡ ጐረምሶች ነበሩ ።

መዲና ሲጫወት የቆየው አዝማሪ ለውጦ "ታጠቅ ብሎ ፈረስ ካሣ ብሎ ስም ፡

"ዓርብ ዓርብ ይሸበራል ኢየሩሳሌም " እያለ ሰንጎመገኑን ሲቃኘው እንፋሎቱ ያልበረደው ምድረ ኮበሌ እየተነሳ ፉከራውን ያቀልጠው ጀመር ። ሎሚና ጠጅ ባሞቀው ገላ ከድንፋታው ጋር በየሰው ግንባር ላብ ችፍፍ ሲል ንግግራቸው እምብዛም ለይቶ አይሰማም ። ያንተ አሽከር! ገዳይ ! ገዳይ ! የሚል ቃል ብቻ ነው። አፄ ቴዎድሮስ ወደ ተቀመጡት ጐልማሶች ዞር አሉና እነገብርዬን በዓይን ጠቀሷቸው። መጀመርያ ዓለሜ ብድግ አለና ፉከራውን ደቀደቀው። ግን ማን እንደገብርዬ ! ቀስ ብሎ ተነሳና ጐራዴውን እያወዛወዘ ጥቂት ተንጐራደደ ። መንጐራደዱን ያሳምረዋል ። ቁመቱ ሰባት ፡ ጫማ ገደማ ነው ። ግን ረጅም አይመስልም። ሥጋው ውጦስታል ። በዚህ ላይ የሚፍለቀለቅ ጥርሱ ፡ ከዚያ ዓይኑ ጋር ተባ፡፡ኖ ልዩ ውበት ሰጥቶታል ። ባለግርማ ወንድ ነው ። ቁንጅናም ባይሆን ቁመናው ያጠግባል ። በዚህ ላይ የድምጹ ነገር አይነሣ ። አንዴ ሽለላውን የለቀቀው ጊዜ የሴት ወኔ ሳይቀር ይቀሰቅሳል ። ደጃዝማች ካሣ (አፄ ቴዎድሮስ) ከጥቂት ወታደሮች ጋር ሸፍተው የእነደጃዝማች ጐሹ ፡ እነብሩ ጐሹ ፡ እነእቴጌ መነን ፡ የእራስ አሊ ትልቁ መሣፍርት ሠራዊት ሊውጣቸው መስሎ በታየ ጊዜ የመንፈስ ብርታትንና ቆራጥነትን እየቀሰቀሰ ድልን ካስገኙት ምክንያቶች ዋናው የገብርዬ ሽለላ ነበር ። በሽለላው

ልክ የሚዋጋ ፤ የወጣለት ጀግና ነው ።

ገብርዬ ሽለላውን ሲጀምር ሌሎቹ ፎካሪዎች ባሉበት ቆሙ ። የግብሩ አዳራሽ ጸጥ አለ ። ሁሉም በርሱ ላይ አተኮረ ። አክሊሉ ግን ከትልቅ የቀንድ ዋንጫ ጠጁን በሰፊው ተጐነጨና አይኑን ስልም አደረገ ።

" አመመህ ? "አለው ጋረድ ።

አክሊሉ ራሱን በአሉታ ነቀነቀ ። ከውጭ ትንሽ ድብዝዝ ብሎበት ነበር ። በሌሎች ግምት ሞቅታ ተሰምቶታል ። ከውስጥ ግን አእምሮው ሹሎ ያስባል ። የሜራው ቅያስ ፤ ቤት እንደሚመታ ገበጣ ከቅንድቡ ሥር ፍትው ብሎ ታየው ። የት ላይ ነው የካሣ ኃይል ? ቡድኑን መምረጥ ያውቃል ። እነዚህ ጐረምሶች ይዋጉለታል ። ይሞቱለታል ። ምናልባትም ሲአል አብረውት ይወርዳሉ ። ነገር ግን ከነርሱ የሚያለያየው ዘዴ አይኖርም ? ከነዓለሚ ፣ ከነገብርዬ ቢነጥሉት ነፋሱ የወጣ ወናፍ ነው ። ባዶ ። ከንቱ ።

"ይህንን ባርያ መያዝ አለብኝ" ። አለ አክሊሉ በሆዱ ። ዓይኑን እንደከደነ በሐሳቡ ገብርዬ ይታየው ነበር ። በጀግንነቱ በሰውነቱና በሽለላው የሚቀኑ ሁሉ"ጉልበትና ፣ ድምጽ ለባርያ ማን ብሎ " የሚል ሽሙጥ አውጥተውለታል ።

" ለካሣ እንደውሻ ታማኝ ነው " አለ አክሊሉ እንደገና በሆዱ «ግን እችላለሁ» ። በሐሳቡ ውስጥ ገበጣውን ያቀነባብር ገባ ። ግብሩ ሲያበቃ ከጋረድ ጋር አብረው ወጡ።

ምዕራፍ ፡ ፱

አክሊሉ እንደ ቋመጠው ገብርዬን ወዲያው ሊገናኘው አልቻለም ። በበዓሉ ማግሥት ፋኖ እንዲይዝ ታዞ ወደ በለሣ ወርዶ ሰነበተበት ። በሁለተኛው ሳምንት አፄ ቴዎድሮስ የመኳንንት ስብሰባ አደረጉ ። ጋረድ ፤ ጪት ቤተ መንግሥት ሲጠራ ፤ በኩራት ስሜትም በጥርጣሬም ትንሽ ተቁነጠነጠ ። ቤቱ ድረስ ሄዶ አክሊሉን አማከረውና በመሔዱ ተስማሙ። ከረፋዱ ላይ ገና ምንም ሳይገልጥ የሹም ሽር ሹክሹክታ በየመንደሩ ተዛመተ ። " ሰምተሃል ? እገሌ ኮ የራስ ወርቅ አሰረ " " እገሌ ደግሞ ደጃዝማችነት ተሰጠው " ።እያንዳንዱ ወሬኛ የወደደውን ሲሾም.የጠላውን ይሽራል ። ትክክለኛውን ዜና ማግኘት ለአክሊሉ አስጨናቂ ጥበቃ ነበር ። የሜራው መሳካት ምናልባት በሹም ሽሩ ላይ የተንጠለጠለ ይሆናል ። ጋረድ ደህና ሹመት አግኝቶ ምናልባት ሐሳቡን

ቢለውጥስ ? ሌላ የተሻረ ምኞተኛ መፈለግ ይኖርበታል ። ማን ይሆን የሚሻረው ምኞተኛ ? ወደቤቱ ሄዶ አረቄ መጐንጨት ቢያሰኘውም ፤ ስብሰባው እንደተበተነ መርዶውም ሆነ ምሥራቹ እንዳያመልጠው በቤተ መንግሥቱ አቅራቢያ ተቀምጦ ፀሐይ ሲያንቃቃው ዋለ ።

ጋረድ ከሌሎቹ መኳንንቶች ጋር ወደ እቴጌ ምንትዋብ ግንብ ተኰልኩሎ ከገባ በኋላ ፤ ሳይም ሳይጠጣ ፤ ታችም ሳይወርድ መካከለኛ ደረጃ ተሰጠው ። አፄ ቴዎድሮስ ከእቴጌ ተዋበች ጋር እጅ ለእጅ ተያይዘው ፤ በእነአቡነ ሰላማና በሌሎቹም የቅርብ ጓደኞቻቸው ታጅበው ከድንክ ዙፋናቸው ላይ እስኪቀመጡ ድረስ ሁሉም ቆመው ቆዩ ። ከዚያም የግምጃ ቤት አሽከሮች ቀሚሱን ይዘው በሰልፍ ገቡ ። መኳንንቱም ከያለበት ይቁነጠነጥ ጀመር ። ትልቁን ማን ያገኛል ? ለጥቂት ጊዜ ጸጥታ ሆነ ። ከዚያም ሊቀመኳስ ኃይሉ ጀሮውን ወደ አፄ ቴዎድሮስ አስጠግቶ ስም እየጠራ፤ በአንድ በኩል ቀሚሱን ከአሽከሮቹ እየተቀበለ ሲያቀርብላቸው ሽልማቱ ቀጠለ ። ልጅ ተድላ ደጃዝማች ተብለው ደንቢያን ፤ ቀኛዝማች አብዩ በፊታውራሪነት ማዕረግ ፎገራን . . ግራዝማች ናደው ደጃዝማች ተሰኝተው ቋራን ፤ . . . በያንዳንዱ ሽልማት ጊዜ መኳንንቱ እርስ በርሱ ይተያያል ። አንዳንዱም ቀሚሱን ለብሶ ወደቦታው ሲመለስ ቀስ ብሎ ከንፈሩን ሲነክስ ያስታውቃል ። በሹመቱ እምብዛም የተደሰተ አልነበረም ። ራስ ወርቁ የሚበሸበሽ የመሰላቸው

ነበሩ ። ጋረድ ራስ ወርቅ ባይጠብቅም ፤ ትናንሹ ሀገር ሲገባደድ ወሎን - ወይም ትግሬን እንደሚሾም በኩራት ቢጤ ተሰማው ። ይህ ከሆነ ምን አጠናወተኝ ? አለ በሐሳቡ ። በመጨረሻ ግብርዬና እርሱ ብቻ ቀሩ ። ጋረድ ተቅበጠበጠ። ልጅ ጋረድ - አለ ሊቀመኳስ ከሌሎች ባልተለየ አነጋገር ፤ ደጃዝማች ተብለው ወገራን ። ሰውነቱ ተኮማተረ ። ግን እንዲታወቅበት አልደፈረም ። ተነሣና ፤ እንደሌሎቹ ተቀብሎ ጫማ ስሞ ተመለሰ ። ማሳረጊያው ገብርዬ ፤ ፊታውራሪ ሆኖ የንጉሥ ነገሥቱ ጦር አዝማች ሲባል ደግሞ ይበልጥ አንጀቱ አረረ ። በአብዛኞቹ መኳንንቶች ልብ የተቀሰቀሰው የንዴት ጥያቄ ተመሳሳይ ነበር ፤ ምንስ ቢሆን እኔ ሳልሻል እቀራለሁ ! መቸም የራሱን ልክ የሚያውቅ በልክ ነው ። መኳንንት ሲሆን ደግሞ ሰውነትን መግደርደርና ግብዝነት ያጠቃዋል ።

ሹመቱና ሽልማቱ አልቆ በስሙ ቁርስ የተባለ፤ ከምሣ የከበደ ግብር ሲቀርብ የብዙው ሆድ ተዘግቶ ነበር ። ሁሉም ራስ ሊባል ፈልጎ ኖሯል ። ማንም የፈለገውን አላገኘም ። ሹመት እንደሽረት ቅሬታ የፈጠረበት ጊዜ ቢኖር ያን ቀን ነው ።

ጋረድ ምግቡን አንድ ጉርሻ ብቻ ቀምሶ ሁለቱን ብርሌ ጠጅ እያከታተለ ከለተመው ። ግን ሦስተኛ ማግኘት አልቻለም ፡ መጠጥ አሳላፊዎቹ አስቀድመው የታዘዙ ይመስል ፤ መኳንንቱ ምግቡን ችላ ማለት ሲጀምር መሯሯጡን አቆ

ሙና በየጥጉ አደግድገው ቆሙ ። ከዚያም ሊቀ መኳስ አጨ በጨቡና "ጸጥታ "አሉ ። ሁሉ ከራሱ ሐሳብ ጋር ስለሚ ነጋገር በፊትም ቢሆን ብዙ ድምጽ አልነበረም ።

ቴዎድሮስ ዓይናቸውን ተራ በተራ በእያንዳንዱ መኳንንት ላይ አሳረፉት ። ምናልባት ስሜታቸውን ለማን በብ መሞከራቸው ይሆናል ። አንገታቸውን ቀና አደረጉና የወዳጅነት ፈገግታ አሳዩ ። ልባዊ ፍቅሬን ተቀበሉኝ፣ ፍቅ ራችሁንና ታማኝነታችሁን ስጡኝ የሚሉ ይመስላል ። ያገ ኙት መልስ ግን የቀዘቀዘ ነበር ። ከጥቂቶቹ በተቀር አብዛ ኞቹ የሕሊናቸው ትዝብት አገጫቸውን ወደታች እንደጐተ ተው ያሀል አንገታቸውን አቀረቀሩ ።

"እሺ ! ዛሬ ያስጠራኋችሁ " ሲሉ አፄ ቴዎድሮስ በለሰ ለሰ አንደበት ጀመሩ። " ከቀሚሱና ከሹመቱ ሌላ ስለሀገር አስተዳደር ያለባችሁን ከባድ ኃላፊነት ለማስገንዘብና አንዳንድ ቁም ነገሮችን ለመነጋገር ነው " ፈገግታቸው አልተቀነሰም ። "እንደእውነቱ ከሆነ የቀሚስና የግብር ጊዜ ማለፉን ልታውቁት ይገባል ። በዚህ ቤተ መንግሥት መኳንንቱና መሳፍንቱ ፣ ነገሥታቱም ሕይወታቸውን ለ ጠጅ ፣ ለጮማና ለፍትወት አሳልፈው ሲሰጡ ታላቋ ኢትዮ ጵያ ፀሐይ እንደነካው በረዶ እየሟሟች ሄደች ። እንደምታ ዩት ምንም አልቀራትም ። ውሃ ከምንጩ ይደፈርሳል እንደሚባለው ፤ የታላላቆቹን አርአያ በመከተል ሕዝቡ ሥነ ምግባር - የሌለው ስድና ባለጌ ሆነ ። በገዥዎቹ እምነት

አጥቶ ተስፋ ቆረጠ ። ይኸውም ለባዕድ ተመቸው ። ድርቡሽ ስንኳ ልብ በቅቶት የኢትዮጵያን መሬት እየፈረፈረ ገባ ። ሞት ነው ። የሞት ሞት ነው ።

"ሹመት መስጠት በኛ አልተጀመረም ። ነገሥታት ሁሉ መኳንንቶቻቸውን ለማቆላመጥ ፤ ለመደለልም ፣ ይሁን ውለታ ለመክፈል ሲሾሙና ሲሸልሙ ኖረዋል ። እና ንተም ከአሁን በፊት ተሹማችሁ ነበር ። ግን የዛሬው ሹመት የተለየ ነው ። የየግዛታችሁን ሕዝብ በሚገባ እንድታስተዳ ድሩ ኃላፊነት ተሰጥቷችኋል ። ሹመታችሁ ሕዝቡን ልታ ንገላቱት ፣ ልትበድሉት አይደለም ። ጸጥታውን ታስከብራ ላችሁ ። ዳኝነቱን በሚገባ ትፈርዳላችሁ ። የምትቀበሉት ግብር የተወሰነ ይሆናል ። ለዚህ ሁሉ በቅርብ እየተመካከ ርን የምናወጣው ሕግ አለ ። ሕጉን የጣሰ ሹም እንደሌላው ሁሉ ይቀጣል ። ቀሚስ ስለደረባችሁ ከዳኝነት የተከለላ ችሁ አይምሰላችሁ ። እንዲያውም በእናንተ ላይ የከበደ ይሆናል ። ነገር ግን ሕዝቡን እንደ ተገዥ ሳይሆን እንደቤተ ሰብ ካያችሁት በቅንነት ለማገልገል ቀላል ነው ።" አፄ ቴዎ ድሮስ ንግግራቸውን ተግ አድርገው እንደገና ከመቀጠላ ቸው በፊት መኳንንቱን አስተዋሉት ።"ከዚህ በተቀር ወደ ሀገራችን እንዲገባ የምናስበው አዲስ ነገር አለ ። ይኸውም የባሕር ማዶ ዕውቀት ነው ። ሊቀመኳስ ቤል እንደነገረን ሕዝቡን በጣም ይበጀዋል ።"

"ግርማዊ ሆይ!" አለ ደጃዝማች ጐበና ንግግራቸ

ውን ቀበል አድርጎ "ይህችን የባሕር ማዶ ዕውቀት እን ዴት ነው የምናስገባት ?" ጥያቄው ፌዝም አለማወቅም ይመስላል ።

አፄ ቴዎድሮስ ከት ብለው ሳቁ ። "ጐበና ፣ በወርቅ ተገዝታ ፣ በስልቻ ተቋጥራ የምትመጣ መቻም እንዳይመ ስልህ ።"

መኳንንቶች ሁሉ ለመጀመርያ ጊዜ አተኩረው ተመ ለከቷቸው ።

"መድኃኒት የሚሠሩ ፣ አናጢነት ፣ ግንበኝነት ፣ አንጠረ ኞነት የሚያስተምሩ ፈረንጆች እንዲመጡ እንላላካለን ። በዚህ ረገድ ቪክቶርያ የምትባለዋ የእንግሊዝ ንግሥት እን ድትረዳን ተነግሮናል ።"

መኳንንቶቹ እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ፈረንጅ ‑ፋረ ንጅ የሚለውን ቃል ተቀባበሉት ።

"ግርማዊ ሆይ! ይፈቀድልኝና ፤ እነዚህ ፈረንጆች የሚኳቸው አረመኔዎች አይደሉም ?" ሲል ደጃዝማች ደ ጀኔ ምናልባት የአብዛኞቹን ስሜት አጠቃሎ ጠየቀ ።

አፄ ቴዎድሮስ ምክር የሚጠይቁ ይመስል በመጀመ ርያ አቡነ ሰላማን ተመለከቱ ። ጳጳሱ ግን አንዳችም የም ክር እርዳታ አላበረከቱም ። እንደሐውልት ደርቀው ገዞ አሉ ።

" ክርስቲያኖች ናቸው ። ግን ክርስቲያንነታቸው እ ንደኛ ኦርቶዶክስ አይደለም" ሲሉ መለሱለት ።

"አልገባኝም ግርማዊ ሆይ ! ኦርቶዶክስ ያልሆነ ክርስቲያን ምን ማለት ነው ?" አሁንም ጠያቂው ደጀኔ ነው ። አፈጮሌ አንደበት አለው ።

አፄ ቴዎድሮስ ትዕግሥታቸውን ለመቆጣጠር ሞከሩ ። ግን ከባድ ፈተና ሳይሆንባቸው አልቀረም ። "ካ ቶሊክ ፣ ፕሮቴስታንት የሚባል ክርስቲያን መኖሩን አታ ውቅም ?" አነጋገራቸው ትንሽ ከረር ያለ ነበር ።

"እኮ ካቶሊክ ? " ሊቀ ካህናት ዘለቀ ከመኳንንቱ መካከል ድንገት ብድግ ብሎ ቆመ ። ጥያቄውንና መልሱን በጥሞና ሲከታተል ቆይቷል ። ግን ከመቀመጫው ያስነ ሣው ካቶሊክ የሚለው ቃል ነበር ። በርሱ ዘንድ ከድርቡሽ የሚለይበት መንገድ የለም ። እንዲያውም አረመኔ ይሻ ላል ። " ግርማዊ ሆይ ካቶሊኮች አሉ ?" አማተበ ። "ኢት ዮጵያን ታላቅ ለማድረግ ግርማዊነትዎ ያስባል ። ግን በ ነሱስንዮስ ጊዜ የደረሰውን እንረሳዋለን ? "

አፄ ቴዎድሮስ ይህንን የመሰለ ተቃውሞ አልጠበ ቁም ነበር ። " እና ? "

" እየ መቸም ግርማዊ ሆይ ?" ብሎ ተቀመጠ ። ዛቻ ነው ?

" የለም ነገሩ አልገባችሁም" ። አፄ ቴዎድሮስ አን ደበታቸውን መልሰው ለስለስ አደረጉት ። ሕልሜ እይታ ያቸውም ? እንዲገባቸው ማድረግ አለብኝ ። "ሁናቴው የተለየ ነው ። እነዚያ የመጡት ለሃይማኖት ስብከት ነበር።

የእነዚህኞቹ አመጣጥ ግንባሌላ ሥራ ነው ። ሊቀ መኳስ ዮሐንስን አይታችሁ እዩ ። በሃይማኖት ገባ ? እንዲያውም ከልጆችን አንዱን አግብቶ የእኛን እምነት ተቀበለ ።"

" የለም ግርማዊ ሆይ ! አንድ ሰው አንድ ነው ። ባዕድ - ምን ጊዜም የማይታመን ባዕድ - በብዛት ማስገባት ግን የሃይማኖትና የግዛትም ወረራን ማደፋፈር ነው ። ግርማዊ ሆይ ሕዝቡስ እሺ ብሎ ይቀበላል ?"

ፊታቸው መቅላት ጀመረ ። ግን ንዴታቸውን ለመግታት ሞከሩ ። "ሕዝቡ ለጊዜው ጥቅሙን ባያውቅ አይፈረድበትም ። ግን ከነገሩት ይገባዋል ። እስከዚህም ድረስ ደደብ አይደለም ። በተለይም የኢትዮጵያ ሕዝብ አስተዋይ ነው" አሁንም በዚያ አዳራሽ ውስጥ - የኢትዮጵያ ሕዝብ መድፍ ሲሰራ ፤ በሰራው መድፍ ዓለምን ሲገዛ ፤ ግንብ ሲያንጽ ብረት ሲቀጠቅጥ ፤ ሕልም ታያቸው ። "ማንንም መጉተት አንፈልግም ። መግፋትም አንሻም ። ሕዝቡን አብረን እንምራው " አሉ ።

" ፈረንጆች እንዲመጡ በሚለው ሐሳብ ከሆነ እኔም አልስማማም" አለ አንዱ ከቀኛዝማች ፊታውራሪነት አነሰኝ ብሎ ቅር የተሰኘ ።

" እንደሚመስለን አሁንም ቁም ነገሩን ስታችሁታል ። ዋናው ሐሳብ ለኢትዮጵያ ሕዝብ አዲስ ዓይነት አስተዳደር ፤ አዲስ ዓይነት ጸጥታና ብልጽግና ነው ። የፈ

ረንጆች ጉዳይ አንድ ክፍል ብቻ ነው ።"

" እንክርዳድ ዘርቶ ስንዴ ለማምረት ይቻላል ? ወይስ ከቁልቋል በለስ ይለቀማል ? ግርማዊ ሆይ ! የነገር ስልት ባላውቅም ታሪክ ሰምቻለሁ ። ሀገራችን ስትታወክ የኖረችው በባዕድ እንጅ ምን ጉደለን ? ግራኝ ምን ሆነና ? ዮዲትስ ምን ሆነችና ? "

"ግራኝን ስትጠቅስ ሌላውን ዘለልከው ። " አፄ ቴዎድሮስ መኳንንቱን በስሙ ሊጠሩት ፈለጉና ጠፋባቸው " ማለት ክርስቶፎር ዳጋማ ደግሞ አለ ። ባዕድ እንደነበር አትርሳ "

" ግርማዊ ሆይ ! " አለ ከወንድነቱ ይልቅ በአቃቂሩ የታወቀው ፊታውራሪ አበበ ። " የኢትዮጵያ ንጉሥ የሚሠራው ፤ የሚጠብቀውና የሚያከናውነው ወግ ሞልቷል ። ቀጥቃጭ መች ታጣ ። እንጥረኛም ሞልቷል ። የጨዋ ልጅ እንጥረኛ ሊሆን ? ግርማዊ ሆይ፣ እንመካከር ባሉት መሠረት፣ እኔ ታማኝ አሽከርዎ ይህንን አልመክርም-አልስማማበትም" የመጨረሻዋን ቃል ቶሎ ዋጥ አደረጋት ።

"እኔም እንዲሁ ግርማዊ ሆይ ! "

" ቢቀር ይሻላል ግርማዊ "

" ሌላ ሐሳብ ብንፈልግስ "

"ታላቁ ንጉሥ ሆይ ! "

" እሺ ?"

"እውነቱን ለመናገር ከተፈቀደ ቢልም ራሱ ቢሆን

በሕዝቡ ዘንድ ጥሩ ስሜት አልፈጠረም ።"

"ኧረ እኔ እንዲያውም መጥፎ መጥፎ ሕልም ሲያቃዠኝ ሰንብቷል ግርማዊ ሆይ !"

አስቀድመው በሜራ የተስማሙ ይመስል መኳንንቱ አንድ በአንድ እየተነሱ ዓረፍተ ነገሩን ተቀባበሉት ። አፄ ቴዎድሮስ ቱግ አለባቸው ። የቅርብ አማካሪያቸው ቤል (ዮሐንስ) ተጠርጥሯል ? ሕልም ታይቷል ? ይህም በዛ! ፊታቸው በርበሬ መሰለ ።

"በቃ ! " አሉ ከፍ ባለ የቁጣ ድምጽ ። አዳራሹ መልሶ እርጭ አለ ። እየተነሣ የተቸው ሁሉ ከያለበት ተሸማቀቀ ። ከዚያ በፊት የጐንደር መኳንንቶችና መሳፍንቶች ፤ እነ ዓድን .. እነ አባ ዮሐንስን በነገር እያዋከቡ፣ ከዙፋን ለማውረድ እያስፈራሩ አሻንጉሊት አድርገው ሲጫወቱባቸው ለምደው ነበር ። ቴዎድሮስ ግን የሚበገሩ አልመሰሉም ። ቁጣቸው ብቻ ይህንን ያህል ሲያኮማትር ?

አፄ ቴዎድሮስ አንገታቸውን ደፋ አድርገው ጥቂት አሰቡ ። ኃላፊነቱንና ሥልጣኑን ስጥተሽኛል ። የችኮላ ጥፋት እንዳላደርስ ደግሞ ትዕግሥቱን አክለኝ የሕሊና ጸሎት ነበር ።

" ምናልባት በቅን መንፈስ ከሆነ ሁላችሁም እንደመሰላችሁ የሰጣችሁት አስተያየት ጠቃሚ ነው " አሉ ረጋ ባለ አነጋገር " ሕልም ፈርቶ ሳይተኙ አያድሩም ይባላል ።

የባሕር ማዶ ሰዎችን ከመፍራት እንደነርሱ ብልጥ መሆን ነው ። የብልጠታቸውንና የኃይላቸውን ምሥጢር አውቀነዋል ። ጥበብ ነው ። ይህንን ያህል መፍራታችን ራስ ውርደት አይደለም ? ተደብቀን እንዘልቀውም ። በአፍሪቃ ተሰማርተዋል ። በዙሪያችን ናቸው ። በራሳቸው መሣሪያ ተዘጋጅተን መጠባበቅ አለብን ። የዛሬውን ስሜት ብቻ ሳይሆን የነገውንም አርቀን ማሰብ ይገባናል ።" ከዚህ ላይ ንግግራቸውን አቋረጡና አሁንም መኳንንቱን አንድ ባንድ ቃኙት። "ከዚህም በተቀር ፤ በእግዚአብሔር ፈቃድ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት እንደመሆናችን መጠን የሚጠቃ ሕዝብ መሪ ለመሆን አንፈልግም ። የተራበ፣ የተከፋ፣ የደንቆሮ ሕዝብ ንጉሠ ነገሥት መሆን አንሻም ። ታላቅነታችን የት ላይ ነው ? በእርግጥ ከራሳችን ብቻ አይደለም ። የትልቅ ሕዝብ መሪ ትልቅ ይሆናል ። የጐስቋላ ሕዝብ ገዥም ትንሽ ነው ። የዚህ ዓይነቱ መሪ ለመሆን አልተነሣንም ። ሐሳባችን፣ ዓላማችን የማይታያችሁ፣ ወይም የማትስማሙበት ብትኖሩ እንገረራችሁም ። ነገር ግን በአዲሱ ዓይነት አመራራችን ቦታ ሊኖራችሁ አይችልም ። ከአሁኑ ብትሰናበቱ መልካም ነው።"

አፄ ቴዎድሮስ ንግግራቸውን ጨርሰው ስብሰባው ሲሰናበት መኳንንት ሁሉ ሹክሹክ እያለ ሲወጣ ፊታውራሪ ደህኔ የተባለ ሰው ብቻ ቀሚሱን አውልቆ አስረከበ ። ደህኔ በክርክሩ ጊዜ አንዳችም ቃል አልተናገረም ነበር ። ደህኔ በአፄ ቴዎድሮስ ላይ የግል ቂምና ቅሬታ የለውም ። በራሱ

የሚተማመን ደፋር ነው ። ቀሚሱን የመለሰው ፤ ያልተሰማማ ሊሰናበት ይችላል ሲሉ የሌሎች መኳንንቶች ወኔ ሲሟሟ ማንንም የማይፈራ መሆኑን ለማሳወቅ ብቻ ነበር ። በኋላ ግን አፄ ቴዎድሮስ በድፍረቱ ተደንቀው ፤ ሀገረ ሹመቱ ሲቀርበት ፤ ቀሚሱን መልሰውለታል ይባላል ።

ጋረድ አንጀቱ እያረረ አንዲት ቃል ስንኳ ሳይተነፍስ ቀሚሱን ተጐናጽፎ ከግቢው ብቅ ሲል አክሊሉ ለቀም አደረገው ።

"እሀ" አለው በተጣደፈ ስሜት ።

"ምን እሀ?" ጋረድ አካሉ ሳይሆን መንፈሱን ጭምር የታከተው መሰለ ።

" ማለቴ እንዴት ነበር ስብሰባው?" ጥቂት መንገድ ዝም ብለው ሄዱ ። "እሺ!" አለ አክሊሉ መልሶ ።

"እረ ተወኝ ምኑ ይነገራል" ።

"ቀልቢል በለኝ"

"ምኑ ይቀልጣል?" ጋረድ መልሶ ጠየቀ

"ቀሚሱ"

"የተሳለቢጦሽ ማውለቅ መጣልህ እንጂ" ጋረድ በአድናቆት እጁን አወዛወዘ ።

"እንዴት?"

"ካሣ እንደዛሬ ጉድ ፈልቶበት አያውቅም"።

"እሺ!"

ጋረድ ወደርሱ ቤት እየሄዱ ታሪኩን በዝርዝር አውርቶ

ቢጨርስ "እኔም ላሽቀንጥርለት ነበር" ሲል ፎከረ ።

አክሊሉ የካባውን ጠርዝ ፡ ከሳዱንና ወርቅ ጥልፉን በጣቱ ደባበሰና "ይህ ደግሞ አዲስ የመጣ ዓይነት ነው ። የፈታውራሪ ቀሚስ ነው ልበል?" ሲል በማቃለል እንደበት ጠየቀ ። ጋረድ እንደዚሁ በንቀት የለበሰውን ቀሚስ በዓይኑ ቃኘው ። ግን አልመለሰለትም ። አስተያየቱ የአወንታ ነበር ።

"ሀገረ ሹመትህስ?" እንደገና መልሶ ጠየቀው

ጋረድ ከት ብሎ ሳቀና "ወገራ" አለው ።

"ወገራ?" የአክሊሉ አነጋገር ከጥያቄ ይልቅ መገረም ነበር ።

"ሁሉም እንዲሁ ነው የተዳረሰው ። የተማረ ቀራሽ የምታካክል አገር ።"

"አልተሿወተብንም?" አክሊሉ በቅሬታ ራሱን ነቀነቀ ።

"ምን መጫወት ብቻ! ኮሳብን እንጅ" ጋረድ ጥርሱን ነከሰ ።

"ታዲያ ዝም ብላችሁ ተቀበላችሁ?"

"ነግሬህ የለም የሆነውን"

አክሊሉ እንገቱን አቀርቅሮ እየተራመደ ጥቂት አሰበ።

"ሁሉም ናቸው?"

"እንገብርዬና እነ ዓለሜ በከታብ የተያዙ ይመስል ከርሱ ጥላ መቸም እንደማይወጡ ታውቀዋለህ" ።

"ምኞት የለሽ መንጋ እንፈፍ" አክሊሉ ጥቂት አሰበ ።

"ሁለቱን ልክ የምናስገባበት መንገድ አናጣም ። አንተም ደግሞ ከእሁኑ ወዳጆችህን መሰብሰብ ነው ።"

ጋረድን ከቤቱ አድርሶ አክሊሉ ወደራሱ ቤት ሲገዝ ጭንቅላቱ ነገር ይነድፍ ነበር ። አንድ ዓይነት ኃላፊነት ተሰማው ። ካሣ ኢትዮጵያን አንድ ማድረግ ይመኛል ?-እኔ ደግሞ የማስተባብረው ወይም የማፈላልሰው አለብኝ - አዲስ የትልቅነት ኩራት ተቀሰቀሰበት ።

ምዕራፍ ፡ ፫

በዚያን ዓመት አፄ ቴዎድሮስ ወደሸዋ ዘመቱ ። ጐንደር እንደገና በወሬ ያተም ጀመር ። እንዴ ! ሰውየው መከረ አጥተዋል ? የት ለመድረስ ነው ይህ ሁሉ ግልቢያ ? አራት ዓመት ሙሉ ያለማቋረጥ የተዋጋው ሠራዊት ጥቂት ዕረፍት ይፈልጋል ። ወታደር ተዋግቶ በሚያገኘው ድል ካልተዝናናና ካልተደሰተ መመረሩ አይቀርም ። ምራትም ሲያይል መሸፈት ይመጣል ። አይፈረድበትም ። ሁሉም ወታደር በተፈጥሮው የውጊያ አምሮት የለበትም ። ምናልባት ጥቂቶች ይኖራሉ ፡ ነገር ግንስ እፄ በእነዚህ ጥቂቶች! አራቱን ግዕዘን ለመቀጥቀጥ ያስባሉ ? የዋህ ናቸው ። ወሎ እግኝነቱን ገልጦ እንደገና በማመጽ ድል ቢሆንም ፤ ብዙ የአፄ ቴዎድሮስ ሠራዊት በበሽታ ማለቁ ከጥቂት ወራት በኋላ ተሰማ ። የተረፈው ወደሸዋ ያዘግማል ተባለ ። ሰውየው ጤናም አልያዛቸው? ሸዋ ከተሳሰረ መቸ በቀላሉ ይፈታና !

ንጉሥ ኃይለ መለኮትም እንደነራስ አሊ በምቾት የተበላሸ
ድንፋታ ብቻ አይደለም ። አጋጣሚውን እያሰላ የሚሰነዝር
የመሠሪ - መሠሪ ነው ። ቴዎድሮስ በዚያው ቀልጠው ቀ
ሩ:ታ ! ግማሾቹ አዘኑላቸው ። ሌሎቹም አሾፉ ። አክሊሉ ፥
መቃብሩን ራሱ ምሶ ራሱ ቢቀብር የበለጠ የሚረካ ቢሆን
ም እኔ ቴዎድሮስ ወደ ውድቀታቸው ሲገሰግሱ ማየት አላ

ስከፋውም ። እንዲያውም ደስ አለው ። ምን አለፋኝ ? ባቄ
ላ አለቀ ፈስ ቀለለ ይባላል ። ምን አስጨነቀው ። በመቃ
ብሩ ላይ ጥርኝ አፈር ይበትናል ። በደስታ !

ጋረድና አክሊሉ ከቴዎድሮስ ጋር አልዘመቱም ነበር።
ሌሎች ጥቂቶችም እንደዚሁ ተበታትነው ቀርተዋል ። ጋ
ረድ ወባው ተቀሰቅሳበት ኑራ በከተቱ ሰሞን ጥቂት ገመም
ተኛ ነበር ። ግን መዝመት ሲችል ለመቅረት እንዲፈቀድ
ለት ቀርቦ ሲጠይቅ ያባበለው የለም ። እኔ ቴዎድሮስ በእጅ
እንቅስቃሴ ብቻ በቸልታ አሰናበቱት ። አክሊሉ ከመሠ
ረቱ የተመደበበት ሠራዊት አልነበረም ። ንቀት መሆኑ
ተሰማቸው ። እናያለና !

በዚሁ ጊዜ ፡ ስሜን በጌምድርን ! ትግሬንና ጉጃምን
ይዞ የጥጋብ ዘመን ወረደ። ጠሉ ከወትሮው የተለየ አልነበ
ረም ። ብቻ ግን አውድማው እንደዚያ ዓመት ሰጥቶ አያው
ቅም ይባላል ። አማግስ አይኗን ጨፍና የዘለዓለም ጥሪቷን
አንድ ጊዜ የበተነችው መሰለ ። ችግሩ አህያና ጉተራ

ነበር ። ወንበዴ ሁሉ ድራሹ ጠፋ ። አጋሰስ ወርቀ ተጭኖ
ብቻውን የዓባይን በረሃ ቢያቋርጥ ቀና ብሎ ማን አይቶት !
ገበሬ እሰይ አለ ። ነጋዴ እፎይ አለ ።

በአክሊሉ ትርጓሜ ይህ ጥጋብና ሰላም ጥሩ ምል
ክት ነበር ። ጦርነት ሊነሣ ፤ በሽታ ሊገባ ሲል ነው
እንደዚህ የሚሆነው ። አዎ ! ደጋግሞ ደርሷል ። በግራኝ
ጥፋት ዋዜማ የልብነ ድንግል ዘመነ መንግሥት የጥጋብና
የሰላም ቁንጣን ይዞት አልነበረም ? የጐንደር ቤተ መንግ
ሥት ከመፍረሱ በፊትም እንደዚሁ ታይቶ ነበር ። ሰባቱን
የፈርኦን የመከራ ጊዜ ሰባት ዓመት የጥጋብ ዘመን ቀድሞ
ታል ። ታሪክ ይኸው ብቻ ነው እንጂ ! ጥሩ ቀን የመጥፎ ቀን
ማባቻ ነው ። ሌላው ቀርቶ ቂጥኝ ከመፈንዳቱ በፊት ገላ
ይፈካል ይባላል ።

—ቴዎድሮስን እስከሠራዊቱ የአባይ በረሃ በላው ። በ
ሸዋ ጦር ተማርኮ ዝቋላ ላይ በእግረ ሙቅ ታሠረ ...ሲዋጋ
ሞቶ ወታደሩ የፀሐይ ቅቤ ሆነ ። አወይ ወንድሚን !
አክሊሉና ጋረድ ጣታቸውን አመሳቅለው መርዶውን —
የምሥራቹን ? - መጠባበቅ ብቻ ነው ።

ይህም ሲሆን ሥራ አልፈቱም ። አሁንም ሐሳቡ የአክ
ሊሉ ነበር ። ነገሩ አዲስ አሳብ አይደለም ። አብዛኛው የሚ
ጠቀምበት ልማድ ነው ። ሚስት ሲታጭ አስቀድሞ ዕድላ
ቸው ለመገጣጠሙ ኮከብ ይቆጠርለታል ። መንገደኛው
ጉዞ ሲጀምር ፤ ድንቢጥ ብታቋርጠው ፤ ግራ እግሩን እንቅ

ፋት ቢመታው ፤ ጥቁር ድመት ቢያጋጥመው ወፍ ጠሞት
ይመለሳል ። ደጀጠኙ ጠጠር ያስጥላል ። አደባባይ የሚወ
ጣው ሲኒ ደፍቶ ያስነብባል ። ይረታል ? ወይስ ቋጥሮ ይመ
ለሳል ? ሌላው ቀርቶ የከብት ቀለም ስንኳ ገድና ነጻሳ አ
ለው ። እንደጋረድ ያለ ባለትልቅ ምኞት አስቀድሞ ብዙ
ነገር ማወቅ አለበት ። ስም ፥ ሥፍራ ፥ ጊዜ ፥ በንግርት ሲገ
ጣጠሙ ዕድል የተሳካ ይሆናል ። ካሣ ፥ ቴዎድሮስ የተባ
ለውን ስም ለምን መረጠ ? ደረስጌ ላይ ለምን ዘውድ ጫኑ ?
ወይስ በተለይ የነጭ ፈረስ ስሙን ታጠቅ ብሎ ለምን ጠ
ራው ? ኮከቡን ፥ ምሥጢራዊ ዕድሉን በመከተል አይደ
ለም ? አይደለም የሚል ቂል ቢኖር የራሱ ጉዳይ ነው ። ጋ
ረድ ግን ቂል መሆን የለበትም ። ሰፊ ዕድል ይጠብቀዋል ።
ብቻ አስቀድመው መጠየቅ ይኖርባቸዋል ። አክሊሉ ራሱ
ም ቢሆን ስለንግርት በመጠኑ ያውቃል ። የለም ። ለዚህ
ከፍተኛ ቁም ነገር የበለጠ ዓዋቂ ቢጠይቁ ይሻላል ። ጋረድ
በጓደኛው አሳቢነት ልቡ ሳይነካ አልቀረም ።

ክረምቱ ገብቶ ውሃው ሳይሞላ ፥ ከመንዳባ እስከዋል
ድባ ድረስ ስመ ጥሩውን መጽሐፍ ገላጭ ይብተራ ፥ ጠጠር
ወርዋሪ ሽክ ፥ ትንቢት ተናጋሪ የዘጋ ባሕታዊ ሁሉ አዳረ
ሱት ።

“ ጋረድ ? ጋረድ አልከኝ ? ጀባ ስም ነው ። ይጋርዳል።
ተመርቋል” ። እሱ የአዲስ ዓለሙ ቶርቃን በመቁጠሪያ
ቸው አላህ መጀን እየለመኑ ።ዕጣኑ ይትጐለጐላል ። ጋረ

ድና አክሊሉ ከወለሉ ላይ ተቀምጠው አንገታቸውን ደፋ አ
ድርገው ምርቃቱን ተቀበሉ ።

“ ታዲያ እጣ በለሱን ቢገልጡለት” አለ አክሊሉ አን
ገቱን እንደ ደፋ ።

“ ከፍት ነው ”ሽኽ ቡናቸውን ፉት ማለት ጀመሩ ።

“ምኑ ነው ከፍት ?” ሲል ጋረድ አክሊሉን በጆሮው
ጠየቀው ።

“ሽኻችን ፥ በተለይ ስለዕድሉ አንዳንድ ነገር” አክሊሉ
ንግግሩን አልጨረሰውም ።

“ በተለይ ? የምን በተለይ ? የአላህ ስጦታ ወሰን የለ
ውም ። ነግረናል ። ይጋርደው ብለናል ። ምርቃታችን አይ
በቃም ?” አንድ ጥሬ ብር ጥለው ወጡ ። ጋረድ እምብዛም
አልገባውም ።

እእምሮ የተባለው የፎገራው ስመጥር ደብተራ ደግሞ
ትንሽ የተሻለ የሚጨበጥ ነገር ሰጣቸው ። የእናት ስም ፥
የተወለደበት ሥፍራና ጊዜ ፥ የተገዘረበት ቀን ፥ ተጠይቆ ፥
የኮከቡ መደብ እስኪሰላ የሦስት ቀን ቀጠሮ አስፈለገ ።

“ ኮከብህ በጣም የተሳካ ነው” አለ እእምሮ ሁለት
ባረብ ቆዳ የተደጎሱ ያህያ ፋንድያ የሚያካክሉ ክታቦች እየ
ሰጠ ። “ ጠላቶችህን ያንበረክክልሃል ። ግርማህ እንደአን
በሳ ፥ ድፍረትህ እንደነብር ይሆናል ። ዘጠና ዓመት ትኖራ
ለህ ። ዝናህ እስከ አጽናፈ ምድር ይታወቃል ። ከሞትክም በ
ኋላ በእግዚአብሔር ቀኝ ትቆማለህ ። ጌትነትህ ለሕዝበ

አዳም ይተርፋል" ።

ጋረድ ከተቀመጠበት እየተቁነጠነጠ ፈገገ ። ዕድሉ
ፈከቶ ታየው ። ይህ ነው !

"እና ታዲያ ፤ ከርስዎ የተሠወረ ነገር የለምና ፤ የም
ንፈጽመው ወይም የምንጠነቀቅበት ነገር ቢኖር ....."
አክሊሉ ንግግሩን አንጠልጥሎ ተወው ።

"ሁለት ቀን ሙሉ ያለምክንያት የተጨነቃችሁ መሰላ
ችሁ ? እርሱ ነገር " አእምሮ ወደኪታቡ አመለከተ "ከሥ
ውር አጋንንት ሳይቀር የሚጠብቅ ነው ። በተጨማሪ ቢያ
ስፈልግ ደግሞ " ጥቂት አሰበ " ቅዳሜ ቀን ገበያ አትውጣ።
የመባቻ ለት ወንዝ አትሻገር ። ጥቁር ውሻ አታሳድግ ።
ግራጫ በቅሎ አትውጣ ። ዕድልህ ስሟ በ "ተ " ከሚጀምር
የቤተ መንግሥት ሴት ጋር ነው ። ትካሣለህ።" ሲል ትን
ቢቱን አብራርቶ ተረጎመለት ።

ጋረድ በአእምሮ ቤት ቅጠላ ቅጠል እየተበጠበጠ
ሥራ ሥር እየተጨመቀ ፤ የሚጠጣ ፤ የሚጋት ፤ የሚሸተት፤
መድኃኒት ሲደረግለት ሰነበተ ። ተቅማጡና ትውከቱ ሰው
ነቱን ከፉኛ ቢያማቅቀውም ታክሞ ሲወጣ መንፈሱ የመን
ፈስ ብርታትና ድፍረት ተሰማው ። ከክንዱ ያሰረውና ፤ ከ
አንገቱ ያንጠለጠለው የመንፈስ ኃይል ጥይት የሚያፈና
ጥር ፤ ጦር የሚተፋ አይደለም ? ገጹን ሲያይ ሕዝበ አዳም
ይርዳል ። ከፊቱ ሊቆም የሚችል ነገር የለም ። አክሊሉ ግን
ያ ክታብ ፤ ዝርዝሩንም ባይሆን ፤ አብዳቃን አስባቃን ፤ ፋር

ዱቃን መረቃን ፤ መቲሐ ሲተሐ ፤ አሚልዋን አሴልዋን ግ
ርማ ወመስተደንግጽ ፤ ስባዔ ፍቁር ፤ ...ለወልድከ ጋረድ
የሚል ዓይነት እንደሆነ ያውቀው ነበር ። እርሱም አልፎ
አልፎ ስላታለለበት ውሸት መሆኑ ይሰማዋል ። ግን ደግሞ
ይሠራ ይሆናል ብሎ ያምንበታል ።

የመጨረሻ ጉብኝታቸው የደንቢያው ባሕታዊ ነበሩ ።
የዕድሜያቸውን ልክ የሚያውቅ የለም ። በጉልምስና እየጀ
መሩ አራት መጋቢዎቻቸው አርጅተው ሞተዋል ይባላል ።
ሁለት መቶ ዓመት አልፏቸዋል ይባላል ። ሱስንዮስ የካቶ
ሊክ ሃይማኖትን ሲቀበል የመነኑ ናቸው የሚሉም አሉ ።
ያም ሆነ ይህ ፤ ጐረምሳ ሳሉ አውቃቸዋለሁ የሚል ተወዳዳሪ
ሽማግሌ አልተገኘላቸውም ። ከአልጋ ላይ በእርጅና ተወል
ደው ፤ በእርጅና ዘለዓለም የሚኖሩ ይመስላሉ ። ንግርታ
ቸው መሬት የማይወድቅ መሆኑ ይደነቅላቸዋል ። የሚና
ገሩት በምሳሌ ነው ።

ጋረድና አክሊሉ ሰባት ራሳቸውን እንደጌታዋ አር
ጅታ ዘለዓለም የምትኖር ከምትመስለው ደሳሳ ጎጆ ገብ
ተው አንገታቸውን አቀርቅረው ቆሙ ። መጋቢው ፤ ማንም
ሳይነግረው አንዱ አሽከር ተሸክሞት የነበረውን ሸንጥ
ሥጋ ተቀበለው ። የአባ እጅ መንሻ ጥሬ ሥጋና ጠጅ ብቻ
ነው ። በምን ጥርሳቸው እያላመጡት ይሆን ? እንደአዞ ከ
ሆዳቸው ውስጥ ጥርስ ይኖር ይሆን ? ይህም እንደዕድሜያ
ቸው ከሚወራው ተአምር አንዱ ነው ። መጋቢው እንደሚ

ያወራው ምትሩን በአፋቸው ትንሽ ሲያቆዩት እንደጨው
በራሱ እየሟሟ ይገባል ይላል ። ራሱ የሚመገበው ምግብ
ብቻ የሚሟሟ አይመስልም ። ያወለወለው ሰውነቱ ፤ ጋራ
የሚገፋ ያህላል ። አባ ፊታቸውን ወደ ግድግዳው መልሰው
በጋቢ ተሸፋፍነው ተኝተዋል ። ከራስጌያቸው አንድ ት
ልቅ መጽሐፍ - ስንክሳር ይሆን ? - አለ ። ዳዊትና ውዳሴ
ማርያሙ ከግድግዳ ላይ ተንጠልጥሏል ። ጕጀው ሥጋና
ጠጅ ይሸታል ። ምናልባት የበሽተኛ እንጂ የባሕታዊ ቤት
አይመስልም ።

መጋቢው ወደጆሮዋቸው ተጠጋና "አባ እንግዶች
መጥተዋል ! " አላቸው ። እንደመንጠራራት ቃጣቸውና
ከተኙበት ትንሽ ተንቀሳቀሱ ።

" አባ ! አባ !" ድምጹን ከፍ አድርጎ ጠራቸው ። ወይ
ትንፍሽ ! ሦስት አራት ጊዜ ያህል ተጣራና ወደመኝታቸው
ሂዶ ፤ በትከሻቸው ጐተጐታቸው ።

" እ እ እ " አሉ በሰለለ ድምጽ ።

መጋቢው ከአልጋው ሥር ተጐንብሶ ፤ በኩልባ ዋንጫ
ከማሰሮው ጠጅ ቀዳና አንገታቸውን አቅንቶ ይግታቸው
ገባ ።

" ይህችን ፉት ይበሉ " ግን ፉት ለማለት ፉታ አልሰ
ጣቸውም " ትንሽ ይጐንጩለት'ኮ " ትን ሲላቸው ዋንጫ
ውን መለሰና መልሶ ለገተው ። በመጨረሻ " እንደማታ ዶሮ
ኮሶ " የማይቀር ግዳጅ ይመስል ጨለጡት ።

ዋንጫውን ከእንስራው አፍ ላይ ከደነና ከእንግዶቹ
አጠገብ መጥቶ ተቀመጠ ።

"አሁን አሁን እየተዳከሙ ሄዱ" አለ መጋቢው ። ለ
በሽተኛ መድኃኒት አድርጎ እንዳበቃ ሐኪም መዳፉን አ
ፉተገ ። እነጋረድ በአዘኔታ ከንፈራቸውን መጠጡ ።

"አሁን ትንሽ ይበረታሉ ። በጸበሉ ፤ በምናምኑ ይዘና
ቸው ነው እንጂ ደክመዋልኮ"አለ በሌላ ጨዋታ መካከል ።
ከዚያም ስለአዝመራው ፤ ስለሀገሩ ጸጥታ ፤ ስለደብሩ አምሽ
ሩብ ሰዓት ያህል እንዳወጉ አባ ከአልጋቸው ላይ መወራጨ
ትና ድምጽ ማሰማት ጀመሩ ። የማቃሰት ዓይነት ነው ።

" ቢገለጥላቸው ነው " አለ መጋቢው ወደአልጋቸው
እየሄደ ።

" አባ ! አባ ! " መላልሶ ጠራቸውና ነቅነቅ ነቅነቅ አ
ደረጋቸው ። አጉመተመቱ ።

" ይናገሩ እንጅ !" ቁጣ አለባቸው እንዴ ? እንግዶቹ
ተገረሙ ። አሽከር ሆኖ ያዛቸዋል ።

" ሙሉ ስምዎን ማን ልበል ጌታዬ ?" ወደጋረድ ዞሮ
ጠየቀ ።

" አባ ! ብቃትዎን የሚሹ ዕንግዶች መጥተዋልና ልጅ
ጋረድ ይባላሉ " ቀስ አድርጎ ነገራቸው ።

" እህና ልጁ ባል ጥቂት ስጠኝ " ጠጅ ቀድቶ ጊንደ
ገና አስጐነጯቸው ።

" እሺ ? "ሲል አባበላቸው ፤ አፋቸውን በለበሱት ጋቢ

እየጠራረገ ።
“ኧረ ወዲያልኝ . .” ንግግራቸው ለእነ አክሊሉ በ
ጣም አልተሰማቸውም ። ለብቻቸው የሚጸልዩ ይመስላል ።
“ቤተ ክርስቲያኑ አልባሳቱ ! . . . ሁደቱ ! ታዲያ ምን አለ
ፋው ! እርፎ አይቀመጥም ! ቶሎ በል . . . እነዚያ ከብቶች
ደግሞ ምን ያደርጋሉ ? . . ደቀ መዛሙርቶቹ ለቤተ ክ
ርስቲያን ነው ብሎኝ ነበር ። . . ደቀ መዛሙርቶቹ ሁሉ የት
ሄዱ ?” ብዙ ለፈለፉ ። ብቻ ለነጋረድ ምኑም የማይገባ የወፍ
ቋንቋ ነበር ።

ከዚያ በፊት ለብዙ ሺህ ሰው እንዳደረገው ሁሉ መጋ
ቢው እንደፈለገ ተረጐመላቸው ።

“ይኸውላችሁ! አባ የሚተነብዩት በረቂቅ ምሳሌ ነው።
ግን እንዲም ቃል ጠብ አትልም ። አንድ ጊዜ አስታውሳለሁ
መጫሚያዩ የት ጠፋ ቢሉ ግራ ገብቶን ሳለ፤ የተነገረለት
ሰውየ ከዚህ ወጥቶ በጀልባ ሲሄድ እዞ እግሩን መንትፋ ወሰ
ደችለት ።” መጋቢ ፡ አባ የሚበቃ ያህል ስለለፈለፉለት ረ
ክቶ ተቀመጠና እንደሕልም ፈታላቸው ።“ ትልቁ ነገር ቤተ
ክርስቲያን ያሉት ነው ። ቤተ ክርስቲያን የታቦት መቀመጫ
ነው ። ስለዚህም በምድራዊ ትርጓሜ፤ እንደ ንጉሥ ዙፋን ይ
መሰላል ” እንኳን ደስ ያለህ በሚል አስተያየት ጋረድን ተ
መልከተው “ ሁደት ያሉት ለዙፋን የተገባ ሰው በመካከላ
ችን መኖሩን ሲጠቅሱ ነው ። በዓል አዘጋጁለት ማለት ይሆ
ናል ። ከብት ሠራዊት ነው ። የዘመተው ሠራዊት ሁሉ በዚ

ያው ተበትኖ ይቀራል ። አባ ብዙ ነገር ተናግረዋል ። መቸም
እንደዚህ ያለ ግሩም ትንቢት አልሰማሁም -” ትርጉሙን
ሲያበቃ ተነሣና ጋቢውን አለባበሰላቸው ። አላሳፈሩትም።
ብቻ አንድ ቀን እንቀላፍተው በዚያው የቀሩ እንደሁ ምን
ይበጀው ? ከጥቂት ዓመታት ወዲህ ስጋት አድሮበታል ።
መጠጡም ቢሆን ይጐዳቸዋል ። ታዲያ ካልቀመሱ ደግሞ
ትንፍሽ አይሉም ። ያስለመዳቸው ከርሱ በፊት የነበረው መ
ጋቢ ነው ። ያም ሆነ ይህ አንድ አምስት ዓመት ያህል እንደ
ሚያዘልቁት ተስፋ አለው ። ከዚያ በፊት ጥቂት ጥሪት ማጠ
ራቀም አለበት ። ችግሩ ፤ የሚመጣው እጅ መንሻ ብልት ሥ
ጋና ጠጅ መሆኑ ነው ። ይህም ደግሞ ከርሱ በፊት ያለፉት
ብዙዎቹ ሞተዋል መጋቢዎች የደነገጉት ልማድ ነው ።
ሊለውጠው አይችልም ። የገዳሙ አለቃ ቢሸሩትስ? አዎ !
አንድ ጊዜ አድርገዋል ። ይህችም ሹመት ሆነችና !

ተሰነባብተው ሲወጡ የተነገረው ሁሉ ሲፈጸምለት
አንዲት ጥገት አምጥቶ ለመሸለም ጋረድ በልቦናው ተሳለ።

አስቀድሞ የተሟረተውን ያህል የቴዎድሮስ ውድቀት
ሳይበሥር ዓመት አለፈ ። አልተረጋገጠም እንጅ እንዲያ
ውም ሸዋን ድል አድርጎ አስገበረ ፤ ኃይለ መለኮት ሞተ ፤ የ
ሚል ዜና ጐንደር ደረሰ ። ሆኖም ጋረድ እምብዛም አልተ
ጨነቀም ። የጊዜ ጉዳይ ነው ። ሸኽ ፤ ደብተራው ፤ ባሕታዊው
ያ ሁሉ ዓዋቂ የተነበየው መድረስ አለበት ። በዳኝነት አስተ
ያየት እንኳ የአንድ ምስክርነት አይበቃም ይባላል ። ሁለት

ሦስት ሊሰቱ ሊያሳስቱ ይችላሉ ። መላው የአገር ዓ
ዋቂ ቃል ግን ሊያጠራጥር አይችልም ። የአንዳንዱ አነጋ
ገር እንቆቅልሽ ቢሆንበትም አክሊሉ እያፍታታ አስረድቶ
ታል ። የሁሉም ንግርት አንድ ዓይነት ነው ። በጣም ከፍተኛ
ዕድል ይጠብቀዋል ። የእምላክ ፈቃዱ ቢሆን - የሚያረርበ
ትም ምክንያት የለም - ይህ ሁሉ ይደርሳል ። ጊዜውን መጠ
በቅ ፤ አጋጣሚውን መጠባበቅ ነው የሚያስፈልገው ።

እርሱም ከፋሲል ግንብ ሰገነት ላይ ወጥቶ ፤ ነጋሪት እ
ያስጐሸመ ሕዝበ ዓዳም ከሩቅ ሲንቀጠቀጥለት በሐሳቡና
በሕልሙ ይታየው ገባ ። የለም ። እንዲያውም ቴዎድሮስ የ
ፈጸመውን አይደግመውም ። ሌላ የራሱን ግንብ ማሠራት
አለበት ። ይችላል ። የት ላይ ? ጥንታዊቷን ደጐሟን እንደ
ገና ቢቆረቁራት ዘለዓለማዊ ዝናውን ተከለ ማለት ነው ።
ጋረድ ! ጋረድ ! እንዳንተ ማን አለ ? ራሱን በራሱ አሞካሸው

የጋረድ መንጠራራት፤ በንግርቶቹ መተማመንና መኩ
ራራት ለአክሊሉ በአንድ በኩል አስደሰተው ። እንግዲህ አ
ያፈገፍግበትም ። ትንቢት ቢኖረውም ባይኖረውም መጽ
ሐፍ ገላጭ አታላይ ፤ ሰካራም ሽማግሌ፤ ወላፈች ፡ ድብ ቆጣሪ
የወላፈተውን ሁሉ አሜን ብሎ ተቀብሎታል ።
እንግዲህ የምትጭነው ዘውድ ገሃነም ተቀምጧል ቢሉት
እውነት መስሎት - ሊወርድ ይቃጣል ። ቴዎድሮስን ለማጥ
ፋት ከዚህ የተሻለ መሣሪያ - የለም ። ግን ኮ ከጠርሙዝ ወ
ጥቶ እንደ ገና ለመከተት ያስቸገረው የዓረቦች ጂኒ ታሪክ አ
ለ ።

አክሊሉ ራሱ ከሁሉም በላይ ለመሆን እንደማይችል
ቢታወቅም ፤ ከማንም በታች ለመሆን ደግሞ አይፈልግም ።
ጋረድ ክብር ይሰጠው ። አስር ዘውድ ይጫን ። እርሱ ደግሞ
እንደሥሁል ሚካኤል ከወደጀርባ ይንሠራራል ።

አንድ ቀን ድንገት ተጣሉ ። የተጣሉበት ምክንያት ከፍ
ተኛ አይደለም ። ግን ሥልጣናቸውን ለማፈታተን በቂ ሰ
በብ ነበር ።

ያስተርዮ ማርያም ለት ከጋረድ ቤት ምሣ እንዲበሉ ተ
ቃጥረው ነበር ። ጋረድ በአሁኑ ጊዜ በግቢው አንድ ሃምሣ
ራሱን ሆኖ ድንኳንም ማስተከል ጀምሮ ነበር ። አክሊሉ ሁ
ለት ሰዓት ያህል ዘግይቶ ሲደርስ ጋረድ ጐራዴውን እየነቀ
ነቀ ከወዲያ ወዲህ ሲንቆራጠጥ አገኘው ።

“ይቅርታ ! ብዙ አስጠበቅኋችሁ እንዴ ? ” አለ አክ
ሊሉ በጥድፊያ ጉዞ የተመሳቀለውን ካባውን እያስተካከለ ።

ጋረድ ፊቱን ለማየት የተጸየፈው ይመስል ወዲያው
ዘወር ብሎ ወደቤት ሲገባ ፤ በታፈነ ድምጽ “ጨምላቃ” የ
ሚል ቃል አክሊሉ ሰማ ። ወይስ ጆሮው ነው ? ማመን አቃ
ተው ። ስንኳን ስድብ ክፉ ቃል ተናግሮት አያውቅም ነበር።
እንደፈለገ የሚቃኘው መሣሪያው አይደለም ? የለም ። የሰይ
ጣን ሽውታ መሆን አለበት ።

አክሊሉ ሰምቶ እንዳልሰማ አከታተለና ፤ “ወደዚህ ስ
መጣ እግረ መንገዴን አቶ ወሰኔን ልጠይቅ ጐራ ብል ተዳከ
መው ቤተ ሰብ እንባ በንባ እየተራጨ ፤ ኑዛዜ ካልተቀበልክ

ብለው ውጥር አድርገው ያዙኝ ፡፡ እንደዚያ ሲጨነቁ ትቻቸው ልመጣ አልቻልኩም ፤ ''እነጋገሩ አሁንም የይቅርታ ጠያቂ ወዙን አለወጠም ፡፡

''እሺ ታዲያስ ? ''የጋረድ አስተያየት አንተና ምክንያትህ ሰልችታችሁኛል የሚል ንቀት ነበረበት ''ደግሞስ ከመቼ ወዲህ ነው አናዛዥ ካህን የወጣህ ?''

አክሊሉ የገራም ጓደኛው ጠባይ መለወጥ ትንሽ ግራ አጋባው ፡፡ ለብቻው ከዓዋቂ ቤት ሂዶ የነገረው ነገር ይኖር ይሆን ? ሲል አሰበ ፡፡ ''በቀላሉ ነገር እስከዚህ የሚያስቆጣህ ምክንያት አይታየኝም ፡፡ ይልቅስ ርቦኛል ፡፡ እንብላ ''አክሊሉ ሊያባብል ሞከረ ፡፡

''ምን ያስቆጣኛል ? ለኔ ብለህ ከናኪቴው አትቀርም ! ደንታ የለኝም ''

''ልሂድልህ መሰለኝ ''አክሊሉ ከተቀመጠበት ተንቀሳቀሰ ፡፡

''ተጠንጠና ''የአክሊሉ ማባበል ዋጋ አልሰጠም ፡፡ ቁርጥ ያለ መልስ ነበር ፡፡

''እስከዚህ ድረስ ነው ? እኔስ ባልንጀራነትህን ለዘለቄታ ተማምኜበት ነበር '' ፡፡ አክሊሉ የመከፋት መልክ አሳየ ፡፡ ምናልባት ጥፋቱ የራሱ ነው ፡፡ የጋረድን ትምክህትና ምኞት ሲገነባ ጥቂት መቆጠብ ነበረበት። ያም ቢሆን እንዲህ በቀላሉ እንዲፈርስ አያደርገውም ፡፡ እየተለማመጠም ግቡን መፈጸም ይኖርበታል ፡፡ ጋረድንም ከሥልጣኑ ሥር የሚያውል

በት ጊዜ ይመጣል ፡፡ ብቻ በየተራ ፡፡

''እኔ ባልንጀርነትህን ጠልቸ አይደለም ፡፡ ብቻ አንዳንድ ጊዜ በጣም ትቀናጣብኛለህ አክሊሉ ''ጋረድ በረድ አለ።

''ብቀናጣ ባንተ ነው እንጅ ባንተ ላይ አይደል ! ''

''ታዲያ አቅምን እየጠበቁ ነው ''ጋረድ የሚፈልገውን አለ ፡፡ አሁን ይለያል ፡፡

አክሊሉ ግን አላመነታም ''ከኔ የበለጠ የሚታዘዝልህ አታገኝም ''አለው ፡፡

''አልጠራጠርም ፡፡ ደግሞ በታዛዥነትህ አትጸጸትበትም ፡፡ ''ጋረድ የሹመት የሽልማት ተስፋ መስጠቱ ነበር ፡፡ ለመጀመርያም ጊዜ ፈገግ አለ ፡፡

የዶሮውን ወጥ ብልት ! ከኔ አንተ ትበልጥብኛለህ እየተባባሉ ሲገባበዙና ጠጁን በላይ በላዩ ሲያስገቡ ፤ የጥቂት ደቂቃው በፊት ቁርሾዋቸው ፈጽሞ ተረሳ ፡፡

ምዕራፍ ፬

ከሸዋ ዘመቻ መልስ አፄ ቴዎድሮስ ደብረ ታቦር ላይ ሠፈሩ ፡፡ በተቻለ መጠን ከጎንደር ለመራቅ የሚሹ ይመስላል ፡፡ ይህ ስሜት ያደረባቸው ገና ከራስ ዓሊ ግቢ ሲኖሩ ጀምሮ ነው ፡፡ እርግጥ ጎንደር ውብ ከተማ ናት ፡፡ ምናልባትም በመላ ኢትዮጵያ የሚወዳደራት የለም ፡፡ እንኮበር የጎጆ ጥርቅም ብቻ ነበር ፡፡ አክሱምም፤ ከዮዲት ወዲህ እየቀዘቀዘ ሔዶ ነበር ፡፡ ሌላ ማን አለ ከተማ ተብሎ የሚጠራ ? ጎንደር ብቻ ናት ፡፡ ይህም ሲሆን እርሷም መውደቅ ጀምራለች ፡፡ መውደቅ የጀመረችው ከቋረኛ ኢያሱ ቀጥሎ የመሳፍንት ዘመን ሲተካ ነው ፡፡ ግንቦቹ አርጅተዋል። በየጊዜው ቢጠጋገኑም፤ ቀጥቋጦ ከማብቀልና የሸረሪት ድር ከማድራት አላቋረጡም። ብዙዎቹም ፈራርሰው ባዶ ባድማ ሆነዋል ፡፡ ግዙፍነታቸው እንጅ ውበታቸው ፤ ድምቀታቸው ጠፍቷል ፡፡ የባዶነት ቅዝቃዜ ሰፍኖባቸዋል ።

አፄ ቴዎድሮስን ያስጠላቸው የሕንፃዎቹ እርጅና አይደለም ። ሕንፃ ቢፈርስ ሕንፃ ይሠራል ። የሚያስፈልገው ደንጋይና ጭቃ ወይም ሲሚንቶ ብቻ ነው ። በጎንደር ግን የማይታደስ፤ የማይጠገን አንድ ሌላ ብልሽት ነበር ።የመንፈስ ውድቀት ።ለታዛቢ ሕሊና ጠቅላላው ዓየር የበሽታ ጠረን ነበረበት ፡፡ ይኸውም የተጀመረው ከመሳፍንቶች አገዛዝ ጋር ነው ፡፡ የኑሮ ዓላማ ድሎት ብቻ ሆነ ፡፡ እያንዳንዱ መስፍን ከምግቡና ከመጠጡ ጋር ለሌላ ሥራ የማይባክን ኃይሉን የሚያስተነፍስበት ሃምሳ-ስልሣ ዕቁባት አስፈለገው። የሕልውና ዓላማ ይኸው ብቻ ነበር ። መብላት ፤ መጠጣት ፤ በፍትወት መደሰት። መኳንንቶች ሃያ ሰላሣ ይገባቸዋል። ነፍጠኛው ደግሞ እንዳቅሙ ሁለት ሦስት አያንሰውም። ነገር ግን በጎንደር ቤተ መንግሥት የሥልጣን ልውውጥ ሰዎች ልብሳቸውን ከሚያጥቡበት ጊዜ ያዘወተረ ነበር ። ዛሬ የነገሠው በበነጋው የወህኒ አምባ እስረኛ ነው። ዛሬ፤ ንጉሥ የሻረው መስፍን ፀሐይ ስትገባ በዚያ የቤተ መንግሥት ጨለማ ሤራ ውስጥ እንደጠለቀ ይቀራል ። በዚህም በዚያም የሚቀሩት ዕቁባቶቹ ብቻ ናቸው ። ሌላ ሙያ የላቸውም ።የጌቶቻቸው ገቢ ሲቋረጥ ያንኑ አሮጌ ንግድ ይጀምራሉ ። ሲያረጁ ያቃጥራሉ ፡፡ ወንዱ ከመደብ ላይ እግሩን ዘርግቶ ቀኑን ሙሉ መሸታ ሲያንቃርር ይውላል ፡፡ወደማታ በያለበት አምባጓሮ ነው ፡፡ የጥይት ተኩስና የቤት ቃጠሎ የተለመደ ነበር ፡፡ በአስራ ዘጠኝ መቶ መጀመርያ ጎንደር እንዲህ ዓይነት ከተማ ነበረች ፡፡ የባቢሎ

ን ታሪክ መደገሙ ነው ።
የአፄ ቴዎድሮስ ሐሳብ በአካባቢያቸው፣ አዲስ የኢትዮ
ጵያዊነት ኩራት ፣ አለኝታ ፣ ጭውነት ለመገንባት ነበር። ጎን
ደር ላይ እንደማይችሉ ተሰማቸው ።

ጥሩ ፍሬ ከተበላሽ ጋር ቢቀመጥ ራሱ ይበሰብሳል እ
ንጅ ይኸኛውን አያሽለውም። አፄ ቴዎድሮስም በጎንደር ላይ
ቢከትሙ ኢትዮጵያን ይመራሉ ብለው የተማመኑባቸው መኳ
ንንቶችና ሠራዊት በዚያ ብስብስ አካባቢ ውስጥ አብረው
ሊበላሹ ይችላሉ የሚል ስጋት ነበረባቸው ። የተጨማለቀ
አገዛዝ የፈጠረውን የመንፈስ ቆሻሻ ቢያጸዱት አይጠሉም።
ግን ኮ ቆሻሻ ጠራጊም ጉንፋን ይይዘዋል ! ከሰው ዓቅም በ
ላይ ብርታት መጠየቅ አጉል ግምት ነው ። ጠረኑ ራሱ መች
ጤና ይሰጥና ! ስለዚህም ጐንደር በበሽታዋ ሞታ ሌላ ጤናማ
ጎንደር እስኪተካባት ለብቻዋ ትቶ ፣ የራሳቸውን የንቅናቄ አ
ዝመራ በአልተመረዘ አዲስ መስክ ላይ ለመዝራት ወሰኑ ።
ነገር ግን የመንፈስ በሽታ፣ በሰው አማካይነት፣ እንደዓየር፣
ወይም እንደተላላፊ ተውሳክ ሁሉ ከቦታ ወደቦታ ሊዘዋወር
እንደሚችል እምብዛም አላሰቡም። ኢየሩሳሌም ቢዘጉ ስንኳ
አንድ የጎንደር ተሳላሚ መድረሱ አይቀርም ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ ደብረ ታቦር መቃረባቸውን ጋረድና
አክሊሉ እንደሰሙ ፣ ያለ-የሌለ ሠራዊታቸውን አስከትተው
ተጓዙ ።

ደብረ ታቦር፣ ከከተማ ይልቅ የጦር ሠፈር መስሎ ነበር።

ከቤተ ክርስቲያኑ ዳገት ጀምሮ እስከከተማው ዳርቻ ድረስ
ድንኳን ተገጥግጧል ። ሰንደቅ ዓላማ፣ የየጦር አለቃው ዓርማ
በየድንኳኑ ላይ ይውለበለባል ። በአንዳንዱ ድንኳን በራፍ
ላይ ፣ በተተከለ ጦር ላይ ጋሻ ተንጠልጥሏል። የድንኳኑ መጠ
ንና ዓይነት የባለቤቱን ማዕረግና ደረጃ የሚገልጥ ይመስላል።
የአንዱ በግምጃ የተከፈፈና በልዩ ልዩ ጌጣጌጥ የተሸለመ ፣
ካስማውና ተራዳው የተስተካከለ፣ ደህና ቤት የሚያህል ነው።
ሌላው ሰፋ ያለ ልሙጥ ሸራ ዘርግቷል ። ግራዝማቹ ደግሞ
ከአርባ ክንድ ጋቢ የማትበልጥ ነገር ወጥሮ በውስጧ አር
ፏል ። በዚህ መካከል፣ ከዥንጉርጉር የሕንድ ሐር የተሠራ
ውና በወርቅ እንቁዎች የተንቆጠቆጠው የንጉሡ ድንኳን
እንደትልቅ ድባብ ጉብ ብሏል ። ዙሪያውን የከፍተኛ ጦር
አለቆች ድንኳን አጅቦታል ። ከንጉሡ ድንኳን በራፍ አቅ
ጣጫ፣ እስከሠፈሩ ዳርቻ ድረስ በዘመናዊ መሐንዲስ የተቀ
የሰ በሚመስለው መተላለፊያ ግራና ቀኝ ባለትጥቅ ዘቦች
ቆመዋል ። አንዳንዶቹ ወዲያና ወዲህ ይንጎራደዳሉ ። የሚ
ወጣውና የሚገባው እጅ ነሽ እርስ በርሱ ይጋፋል ።

ትርምሱ ከደመቀ ገበያ ያላነሰ ነበር ። በዚህ አስደናቂ
ንጉሥ - የተተነበየለት ቴዎድሮስ እርሱ ይሆን ? ዜና የተማ
ረከው ነፍጠኛ አገር አቋርጦ መጥቷል ። ለንጉሥ ካደሩ አይ
ቀር እንደዚህ ላለው ነው ። የጐበዝ እንጀራ በጎበዝ ይከፈ
ታል ።

አንዳንዶቹ ወንዶች በየድንኳኑ ሥር ተቀምጠው ያን

ጐራጉራሉ ። ምናልባት ሚስቶቻቸው ልጆቻቸው፣ ቤተሰባ
ቸው ናፍቀዋቸው ይሆናል ። ግማሾቹ በጋለ ስሜት ይሸል
ላሉ ።
ውጊያ ያልጠገቡት ጎልማሶች ናቸው ። የቀሩት ደግሞ በየሥ
ፍራው በቡድን ተንጠባጥበው ገበጣና አኮንዱራ ይጫወ
ታሉ ።

የሴቶችም ስሜት እንደዚሁ የተለያየ ነበር ። አንዷ ዕ
ልል ትላለች ። ወንድሟን ወይም ባሏን በደህና ያገኘችው
እግዚአብሔርን ታመሰግናለች ። ሌላዋ ደግሞ አገልግል በ
ጉያዋ ሸጉጣ ሰው ትጠይቃለች ። የሚያለቅሱም ብዙዎች
ናቸው ።

“ የተከፋም አይመስል ” አለ ጋረድ በሹክሹክታ ወደ
ንጉሡ ድንኳን ሲያመሩ ። ወታደሩን ማለቱ ነበር ።

“ አዎ ። ግን’ኮ ወታደር የሚለየው ድል ሲሆን ነው ።
ድል ሲያደርግማ ሁሉም ደስተኛ ነው ” አለው አክሊሉ ።

በድንኳኑ ውስጥ ዋናው የዓይን ማረፊያ የሸዋው ምር
ኮኛ ምኒልክ ነበር ። አፄ ቴዎድሮስ ከድንክ ዙፋን ላይ ተቀ
ምጠው ፣ ሕፃኑ ከጎናቸው ቆሞ ፣ ከንዱን እየሻሹ ያጫውቱት
ነበር ። የአስራ አንድ ዓመት ሕፃን ነው ። ግን ከሕዝብ ፊት
መዋል የለመደ መሆኑ ያስታውቃል። ሰው፣ እርሱን በአድና
ቆት የሚመለከተውን ያህል እርሱ ደግሞ አካባቢውን በሚ
ገባ ያስተውላል ። ከዚህ በተረፈ ግን አፄ ቴዎድሮስ ሁለት
ዓመት የዘመቱበት ኃይል መሆኑን የሚገልጥ ምልክት የለበ

ትም ። አንድ ሀገር ለመግዛት፣ ለበቅ ቢያነሱበት የሚያለቅስ
ሕፃን እንደትልቅ ድል መማረክ ማስፈለጉ አፄ ቴዎድሮስን
ሳያስደንቃቸው አልቀረ ይሆናል። አንዱ ተቀብቶ ይወለዳል።
ሌላው ተወልዶ በራሱ ይቀባል ። ችግሩ ኃይልን እንደዘር
በውርስ ለማስተላለፍ አለመቻሉ ነው ።

እነጋረድ ገብተው እጅ ነሱ ። “ እንዴት አደራችሁ !
እንዴት አደራችሁ !” አለ አጋፋሪው ። አፄ ቴዎድሮስ በጋ
ረድ አለመዝመት የተቀየሙም፣ የተቆጡም አልመሰሉም።
መሬት ለነካ እጅ እነሣሥ፣ እንገታቸውን ትንሽ ነቅነቅ አደ
ረጉላቸውና ከሕፃኑ ጋር ጨዋታቸውን ቀጠሉ ።

ጋረድና አክሊሉ ከመውጣታቸው በፊት ገብርዬ ከመ
ኳንንቱ መሐል አለመኖሩን ወዲያው ተገነዘቡ ። የእያንዳን
ዳቸውም አእምሮ የየራሱን መልስ ይዞ ቀረበ ። ሞቷል ። ተ
ጣልቷል ። የለም ። ቢሞትማ ወሬው ይሰማ ነበር ። ገብርዬ
ቢሸፍት ብርዬ ተለይቶ አይቀርም ።

ከውጭ ጠይቀው እንደተረዱት፣ ገብርዬ አልሞተም ።
አልሸፈተምም ነበር ። ይፋት ላይ ሲዋጋ ጉኑ ላይ በጦር ተ
መትቶ ስለነበር፣ ቁስሉ እያመረቀዘበት በድንኳኑ ውስጥ እን
ዲያርፍ ተፈቅዶለታል ። ገድ ነው ! ተባባሉ ።

ግምሻውን አህያ የሚያህል አንድ ሙክትና አንድ ማ
ድጋ ጠጅ አስይዘው ጠየቁት ።

“ እስከዚህ ምን አስቸገራችሁ ነበር !” አለ ገብርዬ በ
አላቢነታቸው ትንሽ ተገርሞ ።

ይጸየፋል ። በአፉ እየሣቀ ነገር በሆዱ አይቋጥርም ። ብዙ ውም ሰው እንደርሱ ይመስለዋል ። ሆኖም በዚያ ምሽት እነጋረድን ሸኝቶ ፣ ከምኝታው ላይ ሲጋደም ፣ ትንሽ ማሰቡ አልቀረም ።

አቀራረባቸው ድንገተኛ ሆነበት ። እርግጥ በልጅነ ታቸው ጓደኞሞች ነበሩ ። ግን ጥንት ነበር ። ከዚያም ጉርም ስና መጣ ። እያንዳንዱም የራሱን የሕይወት ፈለግ ተከ ተለ ። የማንኛቸውም ጥፋት አልነበረም ። እድሜ ልካቸ ውን ጢት ጢት እየተጠራሩ የአሸዋ ቤት ሲገነቡ አይኖ ሩም ። አንድ ቀን ፣ አንድ ሥፍራ ፣ አንድ ሰው ቁምነገራ ሙን ሕይወት ይጀምራል ። ቴዎድሮስም ካሣ ሳለ የእም ቧይ ካብ ይገነባ ነበር ። አሁን ደግሞ ሀገር ይገነባል ። ታዲያ ሁልጊዜ እምቧይ እንደካበ መቅረት አለበት እንዴ ? አክሊሉ ራሱ አምስት ዓመት ያህል የደረሰበት ሳይታወቅ ተሰውሮ ፣ በጎንደር አደባባይ እንደገና የታየው አፄ ቴዎድ ሮስ ዘውድ ሊጭኑ ሰሞን ነው ። ያን ጊዜ የት ጠፍቶ ነበር ? ከዚያም ወዲህ ከጋረድ ጋር ብዙ ጊዜ አብረው ታይተዋል ። ትኩስ ወዳጅነታቸው በጥንቱ ጓደኝነታቸው ላይ ብቻ የተ መሠረተ አይመስልም ። እስከዚህ ለመቀራረብ ሁለቱ ተመሣሣይ ባሕርይ የላቸውም ። ጋረድ ወታደር ነው ። አክሊሉ አይደለም ። ከዚህ ሁሉ በላይ ሌሎች ወዳጆቹን ገና ማማት ሳይጀምር ሁለቱ ባንድነት አስበው ፣ ከሙክትና ከጠጅ ጋር ሊጠይቁት መጡ ። የቀድሞውን

ትዝታ ምን አስቀሰቀሳቸው ? ከርሱ የሚፈልጉት ነገር አለ ? ምን ሊሆን ይችላል ? ጋብቻ ? ሴት ወገን የለውም ። ራሱን ለጋብቻ ይፈልጉታል ማለት ደግሞ ዘበት ነው ። አሽሙሩን ከተውት ይበቃው ነበር ። ታዲያ ምን ይሆን ? ይገርማል ። እኔን ምን አስጨነቀኝ - ቅን ወዳጅነትም ሆነ ሌላ እየቆየ ይታወቃል - አለ ገብርዬ በሐሳቡ ። ሌሊቱን ስለልጅነቱ ወራት አንድ ዝብርቅርቅ ያለ ሕልም አየ ።

ከሁለት ሳምንት በላይ እየተመላለሱ ዘወትር ጠየ ቁት ። እያስገረም ፣ ጠጅና ሙክት ፣ ብልትና ጠላው ይመ ጣለት ነበር ። ሌሎች ጠያቂዎች ነበሩ ። ለምሳሌ ዓለሜ በቀን ሁለት ሦስቴ ሳይመላለስ አይውልም ። ነገር ግን ከአብሮ አደግነቱ ሌላ ፣ የክፉና የበጎ ፣ የዘመቻና የሰላም ጊዜ ጓደኛው ስለሆነ ፣ እምብዛም የሚያስደንቅ አይደ ለም ። ንጉሠ ነገሥቱም ጀምበር ተዘቅዝቃ ፣ ሠፈር ረጋ ሲል ፣ እስከድንኳኑ ድረስ አምስት ጊዜ ያህል እየመጡ ጐብኝተውታል ። የቤተ መንግሥቱ ምግብና መጠጥ ወደ ገብርዬ ድንኳን መጋዙን ያቋረጠበት ጊዜ ግን የለም ።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ የዘወትር ጉብኝታቸውን ለመ ደው ። ብዙ ጊዜ ከበው ገበጣ ይጫወታሉ ። አንዳንድ ጊዜም ፣ አንዱ በገና ሲመታ ... ያዳምጣሉ ። በዚህ ጊዜ ሁሉ ገብርዬ ስለሐሳባቸው አንዳችም የግምት ፍንጭ አልነበረውም ። በተዘዋዋሪ ስንኳ አላነሱበትም ። ደህና ጊዜ ይጠብቃሉ ። ጊዜው ባመች ቀን ሌላ ሰው አብሮ

“ ለዚች ለትንሿ ነገር ? ዛሬ እንዲህ ልንራራቅ፣ አብ ረን አፈር ፈጭተን ፣ ውሃ ተራጭተን ነበር'ኮ ያደግነው ! ” አክሊሉ በቅሬታ ራሱን ነቀነቀ ።

“ ሁሉም ሲተውት ይተዋል ልጄ !” ጋረድ ቀበል አ ደረገ ።

“ያንን የወዳጅነት ፣ የፍቅር ጊዜ ሳስታውሰው ታምና ለህ ? ዕንባ ያንቀኛል ” አክሊሉ የተከዘ መሰለ ።

ገብርዬ ከተጋደመበት አንገቱን ቀና አደረገና በክንዱ ላይ ተደገፈ። አእምሮው የጥንቱን ጊዜ አስታወሰ። አዎ! በር ግጥ ጓደኞሞች ነበሩ ። ስንቱ አብሮ አደግ ተበታተነ ? የሞ ቱት ፣ የጠፉት ፣ ተራ ገበሬ ሆነው የቀሩት ፣ የቀሰሱት . . የል ጅነት ፊታቸው ትዝ ይለዋል ። ስማቸው ግን ተረሣው ። “ አሁንስ ምን ጎደለ ? ” አለ ። እንደማፅናናት ያህል ነበር።

“ በመካከላችን ምን አለና ?” የመጣው ጠጅ ወርዶ የመጀመርያው ዋንጫ ለጋረድ ተሰጠውና ፉት ብሎ ቀመ ሰው ። “ያን ጊዜ እንደዚህ እንጠራጠር ነበር ? ” ሲል ወደ ገብርዬ ዞሮ ጠየቀ ።

“ ቅመስልኝ አላልኩህ !”

“ ነገሩን ነው እንጅ”

“ልጅ ሳለን እንደልጅ አሰብን ። እንደልጅ ተጫወትን። ዛሬ ደግሞ አደግን ። እረ ወደማርጀቱ ነን ! ይኸውልህ እ ኔም ሽበት ሞካክሮኛል” ገብርዬ ፀጉሩን አሻሸ ።

“ ስለወትሮው አሁን ብንላቀስ ምን ዋጋ አለው ? ይ

ልቅስ ስለዘመቻው እስቲ አውራን ” አለ አክሊሉ ።

“ እንዴት ነበር እባክህ !”

“ ጭሩ ነበር”

“ ብርቱ ነበር ውጊያው ?”

“ ሆኖማ ይኸው አጋድሞኛል”

“የሸዋ ጦረኛ እንዴት ነው ?”

“ ያስቸገረን ደፈጣውና አደጋው ነበር ።ሸዌ ፣ አስቦ ፣ ታግሦ ፣ አመዛዝኖ መሔድን ያውቅበታል ። አምነው ገብ ተው ፣ ድርጅታችንን የጉዞዋችንን አቅጣጫ ካጠኑ በኋላ ሌሊት እየከዱ ከጦራቸው በመቀላቀል ያታለሉን ብዙዎች ናቸው ። አንድ መሪማ ቢኖራቸው አይቻሉም ነበር ።”

“ ያሉትስ ? ”

“ እርስ በርሳቸው ስለሚፎካከሩ በጣም አልተባበ ሩም ። ሁሉም የሚቀበሉት ምኒልክን ነበር ። እርሱም ገና ሕፃን ነው ። ”

“ እረ እስቲ ቁስልህስ ? ” አክሊሉ ጠየቀው ።

“ እስከዚህም አይደል ” ሲል ገልጦ አሳያቸው ።

“ገና መጀመሪያ ጊዜ መገኘትህኮ ነው ።”

“ ጋሬጣ ነው የወጋኝ ” ሁሉም ተሳሳቁ ።

ሌሎች ጠያቂዎች እየደረሱ ሲመለሱ ጋረድና አክሊሉ ሙክቱ ታርዶ ዱለት እስኪሰናዳ ድረስ ሲጫወቱ አመሹ ።

ገብርዬ ውጊያ እንጅ ምክንያት የሚያዘወትር ሰው አልነበረም ። ለሚወደው ይሞታል ። የሚጠላውን በግልጥ

ይኖራል ። ሌላ እንግዳ በሌለ ቀን የጊዜው ስሜት ያመቹ አይመስላቸውም ። ግማሽ ዕድል ለመሞከር አልፈለጉም ። ጌራቸው በገብርዬ ላይ ከከሸፈ ውጤት እንደሚደሰቱ ይሰማቸው ነበር ።

አንድ ቀን አጋጣሚው የተሳካ መሰላቸው ። ጓሮ ወጥ ተው ምስቱ ብቻ ከቋጥኝ ድንጋይ ላይ አረፍ ብለው ነበር ። ሙሉ ጨረቃ ወጥታለች ። ቀላል አየር ይነፍሳል ። የደብረ ታቦር ሜዳ ከፊታቸው ወለል ብሎ ተዘርግቷል ። እንቁራ ሪቶች ይንጫጫሉ ። አልፎ አልፎ የጅብ ድምጽ ይሰማል ። ከሩቅ ማዶ ጋራ የምንደር እሳት ብልጭ ይላል ። ጉልማሳ ለእጮኛው የፍቅር ዜማ የሚያንጐራጉርበት ምሽት ዓይ ነት ነበር ።

ለብዙ ደቂቃዎች ያሀል በፀጥታ ተቀመጡ። እያንዳንዳ ቸውም በየራሳቸው ሐሳብ ተይዘው ነበር ። አክሊሉ ፣ ጋረድና ገብርዬ የሚያስቡትን ይገምታል ። ሆኖም ግምቱ ትክክለኛ አልነበረም ። ጋረድ ከፋሲል ግንብ ሰገነት ላይ ወጥቶ የጣ ናን ባሕር በጨረቃ ብርሃን ቁልቁል ሲመለከት ራሱን ያያል። ገብርዬ የሚያልመው ስለፍቅር ነበር ።

"በእንደዚህ ያለ ጊዜ የወንድ ልጅ ይሸፍታል "አለ አ ክሊሉ ።

" በእንደዚህ ያለ ጊዜ ባርያ ይከዳል " ሲል ከአፉ ሊያ መልጥ እንደቃጣው ጋረድ ያሰበውን ወደውስጥ ዋጠና "የ ሴት ልጅ ደግሞ ተኝቶ ያንኮራፋል "በማለት አቀባበለ ።

"ስለሽፍታ ስታወሩ የትናንት ማታው ሕልሜ ትዝ አ ለኝ "አለ ገብርዬ ድንገት ከእንቅልፉ እንደባነነ ሰው ።

"አንተም ታልማለህ ?"

"እኔ ምንድን ነኝ "

"ሕልም የማይነካው ጠጠር ፣ ምኞትና ስሜት የማይቀ ርበው ጠንካራ ትመስለኛለህ "

"እርሱን ተወው ።"

"እሺ በል ንገረና "

"ሕልም እንደፈቺው ነው ተብሏል "አለ ጋረድ ።

" በሙሉ አልስማማም ። እንደገሀድ የሚቆጠር እውነ ተኛ ራእይ ደግሞ እንዳለ አምናለሁ "ሲል አክሊሉ አቃናው

"ሕልምም ሆነ ራእይ ብንሰማውስ ? "ገብርዬን ከዚ ህም ከዚያም አዋከቡት ።

ገብርዬ ጉዳዩን በማንሣቱ ተፀፀተ "የሸፈትን ይመስለ ኛል "አለ ነገሩን በማቃለል ።

"በማን ላይ ?"

"እነማን ? "

ለገብርዬ ታማኝነት ፣ በሕልም ስንኳ መሸፈት ክሕደት ነበር ። ይህንን ክሕደት እንደ ደግ ነገር በይፋ ማውራት ደ ግሞ ከትዝብት ያለፈ ዓመጽ መስሎ ተሰማው ። ሰው በሚጠ ላው ላይ ይሸፍታል ። የተበደለው ቢያምጽ አይፈረድበትም። ገብርዬ ቀና ብሎ ሰማዩን ተመለከተ ። ጸጥ ያለ የረጋ ነው ። ዘለዓለማዊ ሥርዓት የሰፈነበት ይመስላል ። የእንአርስጣ

ጣሊስ ፍልስፍናዊ አስተያየት የለውም ። ግን ሰውም እንደ ጠቅላላ ሥርዓትን መከተል እንዳለበት ይሰማው ነበር ። በ ጦር ሜዳ ልቡን ሰቶ ይዋጋል ። ነገር ግን አገር ለመበጥበጥ ፣ መንደር ለማመስ ፣ ለመፈራትና ለመታወቅ ሲባል በሚደ ረግ ሽፍትነት አይስማማም ። በቴዎድሮስ የታመነበት እን ዱ ዋና ምክንያት ይኸው ነበር ። ፖለቲካዊ ስሜት ባይኖረ ውም ፣ ቴዎድሮስ ስለኢትዮጵያ አንድነትና አዲስ ዓይነት ትክክለኛ አስተዳደር ባላቸው ከፍተኛ ዓላማ ፣ የዓለም ዓቀፍ ሥርዓት አርአያ ሆነው ይታዩታል ። ታዲያ የመሸፈትን ሕ ልም ምን አመጣው ? እርግጥ ቀስሎ የተኛ ሰሞን ከትኩሳቱ ጋር ብዙ አቃዥቶትነበር ። ይህ ሕልም ግን ለእንቅልፍ ዓለሙ እንግዳ ነበር ። እንዲህ ያለ ነገር አልማለሁ ብሎ ያላለመው ነገር ነበር ። ለገር ሕሊናው ከብዶበት ሰንብቷል ። አሁን ደግሞ ምላሱን ድንገት በሳተ እንደደግ ነገር ፣ ከሚታመነው ጌታው ላልቀረቡ ባልንጀሮች ማሳወቅ የመንፈስ ሥቃይ ሆነበት ።

"እስከዚህም ድረስ አይደል "አለ ገብርዬ ዓይኑን ከጠ ራው ሰማይ ላይ እንደተከለ ። "ዝርዝሩን በትክክል አላስታ ውሰውም ። ዝብርቅርቅ ያለ ነበር" ከዚህ ላይ አልዋሸም ። ጠቅላላው ትርኢት ቢታየውም ፣ የጊዜ ፣ የቦታና የሰዎች መ ታወቂያ ከእውነተኛው ሕይወት ጋር የተመሳሰለ አልነበ ረም ። ጊዜው ቀንና ሌሊት ፣ አገሩ ቆላና ደጋ ፣ አንዳንዶቹ ሰዎች ጭራቅ የመሳሰሉ ፣ ትንሽ ዝብርቅርቅ ያለ ነበር ።

"በትክክል አላስታውሰውም መላ ቅጥ ያጣ ዓይነት ነ ው "አለ ገብርዬ ዓይኑን ወደጠራው ሰማይ እንዳንጋጠጠ ።

"ይሁን ታዲያ ምናለ "

"ሕልም የተዘበራረቀውን ያሀል ምስጢሩ በዚያው ል ክ ይረቃል "

"ረቀቀ ጉላ እምብዛም ደንታ የለኝም ። ሕልሙ ግን አስገርሞኛል ። በአንድ ትልቅ ሜዳ ሕዝብ ተሰብስቦ የጋማ ና የቀንድ ከብት ሳይለይ እየታረደ የሚበላ ይመስለኛል ። የጥብሱ ጢስ እንደሐምሌ ጻመና ዓየሩን አፍኖታል ። ከአን ዳንድ ሥፍራ ላይ ሰው እርስ በርሱ ይበላላል "ገብርዬ ማኩ ኩን አወጣና ጀሮውን ሰቀሰቀ ። " በሌላ ሥፍራ በአንድ ት ልቅ ዋርካ ዙሪያ ከወገባቸው በላይ የተራቆቱ ሴቶች እየተን ጋለሉና እየተደፉ ምሕላ የሚያደርሱ ይመስለኛል ። ቁርባ ንም ይመስለኛል ። በዚህ መካከል አምስት የምንሆን ሰዎች እንደሽፍታ በሰንሰለት ተጠፍረን ከንጉሥ ፊት እንቀርባለን።

" እነማን ? ንጉሡ ማነው ? "ስለፍሮድ ምንም የማያው ቀው አክሊሉ ፣ በዚህ ሕልም የገብርዬን ጥላቻና ፍቅር የደረ ሰበት መሰለው ። ቅዠትም ይሁን ትንቢት ፣ የሰው አሳብ ፣ ፍላጎትና ምኞት በሕልሙ ይመጠበታል ። በይሉኝታ ፣ በግ ብዝነት ፣ በፍርሃት የታፈነው ሁሉ የሥውር ሕሊናን ጓዳ እ የበረገደ ይወጣል ። ስለሰው ተፈጥሮና ዝንባሌ ከቀን ሕይ ወት ይልቅ የሕልም ዓለም እውነት ሳይሆን ይቀራል ? አክሊሉ በምሽቱ ጨለማ ውስጥ የገብርዬን ገጥታ ለማንበብ

ምከረ ።

"እነማን እንደሆኑ አይታወቀኝም ። ንጉሡ ቴዎድሮስ ይመስለኛል ። ግን ደግሞ ጺም የለውም "

"እሺ ከዚያ በኋላስ ? "

"ንጉሡ እኛን ሲመለከቱ ፊታቸው በርበሬ ይመስልና ወደፍም እየተለወጠ ሂዶ የሚንቀለቀል እሳት ይሆናል ። ወላፈን ሲገርፈን ስናፈገፍግ ዘበኞቹ ወደ ፊት ይገፈትሩናል ። በነበልባሉ መካከል የንጉሡ ቁመና እንደገና ቅርጽ ይይዝና በትረ መንግሥቱን ቀና አድርጎ ወደኔ እየጠቆመ አንተም ደግሞ ገብርዬ ! አንተም ! ሲል ጥፋተኛ አለመሆኔን ላመልክት እሞክራለሁ ። ግን ድምጼ ስሎ መናገር ያቅተኛል ።"

"ግሩም ነው ። የደብረሲናው ቁጥቋጦ ። አንተ እንደ ሙሴ ፥ እርሱ እንደ ኤሎሄ "

"አክሊሉ ! አንተ ታሾፍብኛለህ ልበል ? " ገብርዬ ቅር የተሰኘ መሰለ ።

"ሙት የምሬን ነው ። የነበልባሉ ሁኔቱና ከነበልባሉ ውስጥ ድምጽ መውጣቱ አይመሳሰልም ትላለህ ገብርዬ ! ይልቅስ ጨርስልን ።"

"ይኸው ነው ። ደግሞ ሊያስተባብል አፉን ይከፍታል! በሚል የቁጣ ድምጽ በበትረ መንግሥቱ አይኔን ሊሸነቁረኝ ሲቃጣ ብንን ብዬ ነቃሁ ።"

"በቃ ይኸው ነው ይህንን ያህል የዘገነነህ ?"

"ምነው ጃል ! ከዚህ የባሰ ምን ሊመጣ ኖሯል ?" ገብ

ርዬ ስቅጥጥ በማለት አኳኋን ራሱን ነቀነቀ ።

"ሕልም እኮ ነው ! " አለ ጋረድ ።

"ቢሆንማ ነው ያወጋኋችሁ"

"እውነት ቢሆን ኖሮስ ?"

"ምኑ ?"

"ሕልሙ"

"እንዴት አርጎ ?"

"ማለቴ ፤ ማለቴ ፤" አክሊሉ ድንገት ዘባርቆ ነገር እንዳያበላሽ ትንሽ ቆም ብሎ ከአፉ የሚወጡትን ቃላት መዘናቸው ። " መሸፈትህ ፤ ሕልም ሳይሆን እውነትስ ቢሆን ? ጨርቅህን ጥለህ ልታብድ ኖረሃል ?"

"አዬ ! መቸም ዓይነት ዓይነት አለው ። ዋናው ነገር መሸፈቱ ሳይሆን በማን ላይ መሸፈቱ ይመስለኛል ።"

አክሊሉና ጋረድ በጨለማው እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ሳይነጋገሩ ሐሳብ ለሐሳብ ተገናኙ ። የሚለየው አሁን ነው ። መፈርቀቂያ ትንሽ የምክንያት ፍንጭ ተገኝቷል ። በዚህ አጋጣሚ በርግደው ገብተው ትክክለኛ ስሜቱን ማወቅ አለባቸው ።

"የምትሸፍተው አንተ ፥ የምትሸፍትበትም በሕልምህ ያየኸው ቢሆንስ ?" አክሊሉ ጥያቄውን እንደዋዛ ጣል አደረገው ። አውቆ ነበር ።

"ማን ቴዎድሮስ ?" የገብርዬ አጠያየቅ ጭንቀት ነበረበት ።

"እህና ! በቴዎድሮስ ፥ ሌላ ንጉሥ ለጊዜው የለን !"

"ሳሊለን ቅድስት ! ሳሊለን ቅድስት !" ገብርዬ እንደ መሐይምን አማተበና ጭንቅላቱን በእጁ ያዘ "ምነው ጃል ! ምንአረኩህ ጃል ! "

"እንከፍ ባርያ " አለ አክሊሉ በሆዱ.

"ተከፋህ እንዴ ? ሲል ጠየቀው ።

"እንዴታ ! ከፋኝ እንጂ " ገብርዬ ራሱን ነቀነቀ ።

"ምነው አዲስ ነገር አረከው ? "

"ምኑ"

"መሸፈቱ ። በራስ አሊ ላይ አልሸፈትክም ? "ጠያቂው ጋረድ ነበር ።

"ያ ሌላ ይህ ሌላ"

"በምን ተለየ ?"

"አንደኛ ነገር ቴዎድሮስ ወዳጄ ነው ። ምን ታስለፈልፉኛላችሁ ጃል !"

"ጨርሰው እንጂ !" የአክሊሉ አነጋገር ውትወታ ነበረበት " ወዳጅህ ሆኖ ምን አደረገልህ ? "

"ምን ያላደረገልኝስ አለ ?"

"እንግዲያው በራስ አሊ ላይ የሸፈትከው ስላላደረገልህ ፥ ወዳጅህ ስላልሆነ ተመቅኝተህ ነዋ !"

"ለምቀኝነትም እኮ ምክንያት ያሻል ። እስቲ ቴዎድሮስን በምን ልመቅኘው ! አልበደለኝ ። በጥቅም ፥ በድሎት አልበለጠኝ ። እንደኛው ይዋጋል ። ያለውን አብረን እንበ

ላለን ። አብረን እንጠማለን ። ሐሳቡን ፤ ግቡን ፤ አብረን እንማከራለን ። ከዙፋኑ በቀር ኧረ እርሱ ከኛ የተለየ ምን ነገር አለው መሰላችሁ ! "

"እኛንስ የገረመን ይኸው አይደል ! ከኛ የተለየ ሳይኖረው በዚያ መከረኛ ዙፋን ላይ" አክሊሉ ንግግሩን አንጠልጥሎ ተወው ። የመጨረሻው አረፍተ ነገር ድንገት ነበር የመጣለት ።

ገብርዬ ሁለቱንም ተራ በተራ በዚያ ጨለማ ሊያያቸው ሞከረ ። በአእምሮው ሲመላለስ የሰነበተውን እንቆቅልሽ ፍች ያገኘ መሰለው ። መሆን አለበት ። መሆን አለበት ። አለ በሐሳቡ ።

"ኧረ ምን ታስባላችሁ ? ከኔስ የምትፈልጉት ምንድን ነው ?" አነጋገሩ የለዘብታ ቢሆንም ቁርጥ ያለ ነበር ።

"ምንም"

"ይህንን ሁሉ ነገር የምታነሱት በከንቱ ?"

"ጨዋታ በጨዋታ ይነሣል" አለ አክሊሉ ።

"ከሆነም ደህና ፤ እሺ በሉ እኔም መሽቷል ወደድንኳኔ ልግባ" ብሎ ገብርዬ ተነሣ ።

እንደጠረጠራቸው አወቀ ። ገብርዬም በበኩሉ ፤ እንደ ጠረጠራቸው ማወቃቸውን አወቀ ። የተጨበጠ ነገር የለበትም ። ግን ወትሮውንም ቢሆን ደብተራና ወታደር ከፋኝ ሲሻረክ ለደግ አይደለም . . . ቀስ በቀስ እደርስበት የለ ! አለ ገብርዬ ከራሱ ጋር ። አክሊሉና ጋረድ ፤ ምንም ሳይነጋ

ገሩ ፤ በተዋቸው ሥፍራ ላይ ብዙ ደቂቃዎች ተቀመጡ ። ደን ግጠው ነበር ። በሐሳብም ተውጠው ነበር ። ''በከንቱ ነው ። እርሱን እንደሁ በድግምት ይዞታል'' አለ አክሊሉ ከእንቅ ልፉ እንደነቃ ሰው ። አንገቱን ወደሰማይ ቀና አደረገ ። ከዋ ክብቶቹ አሁን አያምሩም ነበር ። ለምን ስሌቱን አይከተ ሉም ?

ምዕራፍ ፡ ፭

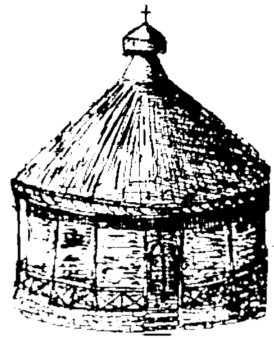

ለሜራቸው የዳር ዳርታ አቀራረብ ፤ የገብርዬ ስሜት መወግሸት ጋረድን ፍርሃት ለቀቀበት ። ጋረድ በራሱ ግምት ደፋር ወንድ ነው ። እዎ ! ስራ የታጠቅሁ ወንድ ነኝ ባይ ነው ። ይህም ቢበዛበት ከቡርቂዎች የሚመደብ አይደለም ። በዋለበት ጦር ሜዳ ከሌሎች ቀድሞ ጀርባውን ሰጠ የሚለው የለም ። ሐምትስ ነበረው ። እንደሌሎቹ ስመጥር ጀግኖች ሁሉ በአረኛ ተዘፍኖለታል ። ነገር ግን በከሐዲነት ተይዞ ከቴዎድሮስ ፊት መቅረብ ከድፍረቱ በላይ ሆነበት ። ለማጥቃት ቀርቶ ለመከላከል አልተዘጋጀም ። ስራውን አውልቆ የተኛ ጉልማሣ ድንገት ተነስ አይባልም ። እስኪታጠቅ ጊዜ ይሰጠዋል ። ችግሩ የስራ መታጠቂያ ጊዜ ነው ። ቢያንስ ቢያንስ አንድ ሺህ ነፍጠኛ ማሰለፍ አለበት ። የውጊያውን ጊዜና ሥፍራ ራሱ መምረጥ ይኖርበታል ። አሁን ግን የሁ

ለት ሰዎች ሕልም ብቻ እንጂ የታቀደ ነገር የለም ። ጊዜ ካገኘሁ ግድ አልነበረም ። ጊዜ ካገኘሁ ግዴለኝም ! አለ ከራሱ ጋር ። ግማሽ ሰውነቱ ደሞ ገብርዬ ለቴዎድሮስ ቢነግርሳ ! ከአሁን አሁን ነፍጠኞች ደርሰው ቢይዙትሳ ... በሚል ጭንቀት ተወጠረ ። የቴዎድሮስን ቁጣ ያውቀዋል ። ግልምጫውና የሌሎች መዘባበቻ መሆኑስ ! የገብርዬ ሕልም በራሱ ላይ የተነጣጠረ መሰለው ። ግን ታሥሮ ከቴዎድሮስ ፊት ከመቅረብ ሞቱን ይመርጣል ። ይህ መዘበኛ ደብተራ ጉድ አረገኝ ሲል ተቆጨ ። በግልጽ አልተናገረውም ። እስቲ ልቆይ ፡ ምናልባት ማን ያውቃል ? አለ በሆዱ ። /

አክሊሉ ግን ያቀነባበረው ሰንጠረዥ ስለተቃወሰበት ቅር ከመሰኘት በቀር እምብዛም አልታወከም ነበር ። ገብርዬ እንደማይናገር ስለተሰማው ይሆናል ። ገብርዬ ነገር የሚያዋሽክ ሰው ዓይነት አይደለም ። ቀጥተኛ ነው ። ምናልባትም ራሱ ሊበቀላቸው ይሞክር ይሆናል ። ለሁሉም ነገር አስቀድሞ የተጨበጠ ማስረጃ ማግኘት አለበት ። የስሜት ፍንጭ እንጂ የነገር ውል አልሰጡትም ። እንዴት የጥርጣሬ አሉባልታ ይዞ ከቴዎድሮስ ሊቀርብ ይችላል ? በከሐዲነት ተይዞ ከንጉሥ ፊት ሲቆም ገብርዬ ማለሙን እንዴት ያስረዳል ? ሆድ ያባውን ብቅል ያወጣዋል እንደሚባለው ፡ ሕልሙ የውን ምኞቱን የሚገልጥ ሊባልበት አይችልም ? ቴዎድሮስ ብልህ እንደሚመስለው ብልህ ከሆነ ወዲያው ይደርስበታል ። ይህም ሁሉ ቀርቶ ብንያዝ ምን ይመጣብኛል ሲል

አስበ ። ለራሱ ያገኘው መልስ -ምንም ! ርስቱን አልወረስ ፡ ግዛቱን አልሻር አለ በልቡ ። ሁለቱም የለውም ። ቴዎድሮስን ተበቅሎ ከሬሳው ጉልቶ ለመታየት ካልቻለ ፡ የቴዎድሮስ ባላንጣ ወይም ተቃራኒ ሆኖ መታጠቁን መረጠ ። ምናለ ! ቢደብተራ ሳይሆን እንደ ወንድ ይታወሳል ። እዎ ''ጀግናው አክሊሉ!'' ከአፍ ላይ ስንኳ ይጣፍጣል ። ብቻ የፈረስ ስም አላወጣም ። ምንም አይደል ።

''ይህንን እንፈፍ ውላጅ እሠራለታለሁ ! '' የአክሊሉ የማጥፋት ስሜት እንደገና ተቀሰቀሰበት ። አሁን ካሣ ብቻ አይደለም ። ገብርዬም መጥፋት አለበት ። እንዲተርፍ ምርጫ ተሰጥቶት ነበር ። ገብርዬ ግን የምርጫ ዕጣውን እሳት ውስጥ ጨመረው ። በማንም ሊፈርድ አይችልም ። ያ-እንክፍ ውላጅ በራሱ ግትርነት ፡ በራሱ ታማኝነት መጥፋት አለበት ። ከሁለት ጫፍ መገኘት ጅልነት ነው ። ከሐዲነት ያጠፋል ። ታማኝነትም ይጎዳል ። እንደርግብ የዋኀን እንደ እባብ ጠቢባን ሁኑ ብሎ የለም መጽሐፉ ? ሁለቱ እንዴት ሊዋሐዱ ይችላሉ ? እንዴኔ ነዋ !

ለካሣም ፡ ለጋረድም ታማኝ ነኝ ፡ በሁለቱም ላይ ሤረኛ ነኝ ። ወንድነት ማለትስ ሌላ ይሆን ? ምናልባትም እነአለሜና እነብሬ አብረው መጥፋት ይኖርባቸዋል ። በገብርዬ አማካይነት ከሜራው በረት ውስጥ የሚያስገባቸው መስሎት ነበር ። አሁን ግን ከንቱ ነው ። ተጣብቀው የተፈ

ጠሩ ይመስል ከገብርዬ ቡድን ተነጥለው አይገቡለትም ። ሁሉም ይጥፉ ። የኋላ ኋላ ጋረድስ ቢሆን …ሞቃት ሌሊት ነበር ። አክሊሉ ከአልጋው ላይ ተጋድሞ የተጐነጨው አረቄ ሰውነቱን አቃጠለው ። “ እሮይ!” አለ አቡነ ዘበሰማያት ደግሞ ጋቢውን ሲሸፋፈን ። የመንፈስ ሥቃይና የሥጋ ጭን ቀት ተፈጥሮውን አደንድኖታል ። አክሊሉ አንዴ አሳቡን ም ክወሰነ በማወላወል እንቅልፍ የሚያጣ ሰው አይደለም ። ም ናልባትም፣ ጣራ ጣራ ቢመለከትና በውድቅት ሌሊት ቢባ ንን፣ ፕላኑን ለማጠናቀቅ ነው ። በዚህ ሌሊት ግን ገበጣውን ወዲያው ቤት አጠጥቶ ነበር ። ከአረቄው ጋር ነገር አለሙን አቃጥሎ ተኛ ።

የግብዣ ሰዓት በማሳለፉ በቁጣ ያላንቀራጠጠውን ያ ሀል፣ አክሊሉ ደግሞ በተራው ጋረድን የሚያንጥጥበት ጊዜ አገኘ ።

“ምነዋ ጃል ! ምነዋ ! የማውቀው ጋረድ የት ሄደ ? ወ ይስ ወኔውን ማን ሰረቀብኝ ? ጋረድ ለብዙ ስተማመንብህ እንደዚህ በአጭሩ ትሸበራለህ ?” አክሊሉ ድምጹን ከፍ አድ ርጎ ከተናገረ በኋላ የታከተውና የሰለቸው፣ ተስፋም የቆረጠ ይመስል በከባዱ ተነፈሰ ።

ሰሞኑን በሞላ ጋረድ ቅዝዝ ብሎት ሰንብቶ ነበር ። አበላ ሉም ፣ አበተያየቱም ፣ አነጋገሩም እንደ ቀድሞው አልሆነም። ቅዝዝ ማለት ወይም መቁነጥነጥ አንድ ነገር ነው ። ጋረድ ግን በቁመናው እስከ መቃዠት ቃጥቶት ነበር ። አገጩን በ

መዳፉ አስደግፎ ብዙ ጊዜ በዝምታ ከቆየ በኋላ ከዕንቅልፉ እንደባነነ ሰው ድንገት ይናገራል ። አሁንም መልሶ መላልሶ የሚያሰማው ቃል “ አክሊለ ታዲያ'ኮ ምን ተሻለ ? ” የሚል ተማጥና ነበር ።

የጥምቀት በዓል ነው ። ሁሉም ደስ ብሎታል ። ያም ባ ይሆን ደስ ደስ ያለው ፊት ያሳያል ። አክሊሉ፣ ምንም እንኳ በአእምሮው ነገር ቢመላለስ፣ ከዓመት አንድ ጊዜ ብቻ የሚ መጣውን በዓል ለዛ ፣ በከንቱ ሊያኮመጥጠው አልፈለገም ። የጉግሱና የገናው ጨዋታ አለ ። የቆነጃጅቶች ዘፈን አለ ። ለጥምቀት ያልሆነ ቀሚስ ይበጣጠስ ይላሉ ሲተርኩ ። ይህም ሁሉ ቢቀር፣ ከጋረድ ውሽማ ቤት፣ በመዝናናት ተቀምጠው ሙግ ከዶር ፣ ጠጅ ከጠላ ሊያማርጡበት የሚገባ ዕለት ነበር። የመድኃኔ ዓለምን ታቦት አስገብተው እንደ ተመለሱ ፣ ሰሞ ኑን የሰፈነበት የበሜት ውርጭ ሳይረግፍ ወደማረፊያ ቤቱ ለመግባት ተሰናበተ ። አክሊሉ ደግሞ ትንሽ እንዲዘዋወሩ ጠየቀ ። ጋረድ በዚህ ጊዜ የገብርዬን ጉዳይ ከቀኑ ለሦስተኛ ጊዜ አነሣበት ። በዚህ ጊዜ ነው ፣ አክሊሉ አምርሮ የተናገ ረው ።

“ታዘብከኝ አክሊሉ ? ግን'ኮ አያሰጋም ትላለህ ?” እ ለና መልሶ በትሑት አንደበት ጠየቀው ።

“ ያሰጋል አያሰጋም እንደኛ የስሜት አቀባበል ነው። ከሰጋንበት፣ ከተርበተበትንበት ያሰጋል ። በድፍረት ከተቋቋ ምነው አያሰጋም ።”

“እሱስ ነው ። ደፈርንም እንበል” አለ ጋረድ አንገቱን ቀና ሳያደርግ እየተራመደ ።

“ዐለምን የሚገዟት ድፍረትንና መሠሪነትን አዋሕ ደው የያዙ ናቸው ። መሠሪነቱን ለኔ ተውልኝ ጋረድ። ከአንተ የምጠይቀው ድፍረቱን ነው ።”

“በመሠሪነትህ ከተማመንኩ በርሱ በርሱስ አላሳፍር ህም ። ”ጋረድ አንገቱን ቀና አድርጎ መራመድ ጀመረ ።

“እንግዲያው እኔም አላሳፍርህም ። ጅል አለመሆኔን ታውቃለህ ። ሌላውን ለኔ ተውልኝ ። ከሰው መካከል ስት ሆን ፊትክን ደግሞ አታጥቁረው ? ማ ደስ ይበለው በል ? ”

“ልክ ነህ አክሊሉ ልክ ነህ …በል ወደጨዋታው እን ሂድ …”

አፄ ቴዎድሮስ ከራት ላይ እንደተቀመጡ የገብርዬን መሸፈት ሰሙ ። ከዘወትሩ የተለየ የራት ግብዣ አልነበረም። ብቻ እቴጌ ተዋበች አዲስ ሹርባ ተሠርተው ነበር። ጳጳስነቱን ከንስሐ አባትነት ጋር አጣምረው የያዙት አቡነ ሰላማና ሊቀ መኳስ ዮሐንስ በንጉሡ የራት ገበታ ላይ ሲገኙ አራት ቀን ያ ህል ሆኖት ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ ደስ ብሏቸው ነበር ። ሊቀ መኳስ ዮሐ ንስ ፣ ስለሀገሩ የመንግሥትና የቤተክህነት አቅዋም ፣ የጦር መሣሪያና የማዕድን ፋብሪካ እንዴት ሊቋቋም እንደሚችል ሲያስረዳቸው ውሏል ። ያስረዳቸው ሁሉ ፣ የነገራቸው ሁሉ፣ በኢትዮጵያ ላይ ተስፋፍቶ ፣ በኢትዮጵያውያን ኃይል ኢየሩሳ

ሌምን ከእስላም ይዞታ ነፃ ሲያወጧት ታያቸው ። ሪቻርድ ፣ የአንበሳ ልቡ ፣ ሳራሲን ፣ ጀግናው እየተባሉ ይታወሳሉ ። የኢ ትዮጵያ ታሪክ ፣ የካሣ ታሪክ ደግሞ ከዚህ ሁሉ ልቆ መተረክ አለበት ። ደግሞ ይችላል ። ከዚህም ጋር የጅማው ጅፋር ገና ሳይዘምቱ በዝና ገብሮ ፣ የላከው እጅ መንሻ ወርቅና የዝሆን ጥርስ ቀኑን ደርሶላቸው ተረክበው ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ በዚህ ሁሉ ተደስተው “በካሣ ሞት እ ንደ ሳሚኝ ”እያለ ውሽማውን ስላቆላመጠው ወታደር ሲቀ ልዱ የእልፍኝ አስከልካዩ ገብቶ በጆሮዋቸው ሹክ አለ ።

ድንገት ነቃ አሉና እንዳልሰማ ሰው አንገታቸውን በመ ነቅነቅ መልሶ እንዲነግራቸው ጋበዙት ። አሁንም በሹክሹ ክታ ነገራቸው ።

“ለምን ጮህ ብለህ አትነግረኝም ! ”ፊታቸው ባንዴ ተለዋወጠ። የእልፍኝ አስከልካዩ ተደናግሮ ቆመ ።

“ምን ?”መልሰው ጠየቁት ። ሁሉም ጆሮዋቸውን እን ደሚያዳቁ አሾሉ ። ምግቡም መጠጡም ተረሳ ። ውካታው ፣ መዝናናቱ ፣ በሥውር የሌሊት መንፈስ እፍ የተባለ መሰለ ። እልፍኝ አስከልካዩ ፣ በአጠገቡ ላሉት ጆሮ መድረስ እስ ኪችል ድረስ ቀና - ራቅ ብሎ ለሦስተኛ ጊዜ አስረዳ ።

“ማ ? ገብርዬ ? ”የቴዎድሮስ አነጋገር ቀጥተኛ ጥያቄ ሳይሆን የመደነቅ አጋኖ ነበር ። እልፍኝ አስከልካዩ በአወ ንታ ራሱን አወዛወዘ ።

“ገብርዬ ? ”ጥያቄው ለራሳቸው ነበር ።

''እኮ በቃህ !''የቴዎድሮስ አነጋገር ቀጣ ነበር ''ቢሆ ንስ ታውቃለህ ? በፈረንጆች አስተያየት ሁላችንም ባሮች ነን እኛ ደግሞ ጨዋና ውላጅ እንለያለን ። ምንድን ነው መበላየችን ? በእግዚአብሔር ፊት ሁላችንም እኩል ነን ። ሁላችንም ባሮች ነን ። የባርያን ይዞታ በአዋጅ ስንከለክል ንግግን ብቻ አይደለም ። ስሜቱንም ጭምር ነው ''አሉ ።

አዳራሹ በጸጥታ ተከማተረ ። እቴጌ ተዋበች የባለቤታቸውን ቁጠኛ ባሕርይ በመረዳት መኳንንቱን በዚያው እንዳቶዩ አዘው ወደእልፍኝ ይዘዋቸው ገቡ ።አፄ ቴዎድሮስ ከአሊጋው ቆርጠጥ ብለው፣ አገጫቸውን በሁለት መዳፋቸው አስደግፈው ሲቀመጡ ተዋበች ከአጠገባቸው ቆሙ ።

'' ከቶ እኔስ እንዲያው ምን ሆነህ ነው ? '' ሲሉ የግሳጼ ጥያቄ አቀረቡላቸው ።

'' አጠፋሁ ተዋበች !'' ቀና ብለው በፍቅር ዓይን አዩዋቸው ።

'' ታሳዝናለህ !''

'' የሚያስብልኝ እንጅ የሚያዝንልኝን አልሻም አላልኩም ? የሚያሳዝን በሽተኛና ደካማ ብቻ ነው ። ሁለቱንም መሆን አልፈልግም '' ግን አነጋገራቸው የቁጣ አልነበረም።

''እሺ ! ሰዩ ሽማግሌ ሰው ናቸው ። ምን እንዲያ አናገርህ ?''

'' ምንስ አሁን ቢከዳን ገብርዬ ነው በነርሱ አፍ የሚሳ''ባው ?''

''ልማድ ሆኖባቸው እኮ ነው !''

'' እኔም የፈለግሁት ሥጥፎ ልማዳቸውን ለማስጣል ነው ።''

''እንዳንተ አይታያቸውማ ! ስላልታያቸውም አትፈርድባቸውም ። ቀስ በቀስ ይሻላል ።''

'' ለቀስታ ጊዜ የለም ። ሀገሬ መንደርደር አለባት ። ሊጐተት የሚፈልግ ተድጦ ይታለፋል ''።

እቴጌ ተዋበች መከራከሩን ተውና ከጐናቸው ተቀመጡ ። የሕሊና ጸሎት ይዘው ነበር - እባክህ ፈጣሪ ፤ የምኞቱን ቅንነት አይተህ ተማለደው ። አትጣለው፣ የማያውቁት ቢኖሩ አንተው በጥበብህ ከስትላቸው -።

''የሆነስ ሆነና እንዴት ሽፈተ ? ''ሲሉ ጠየቁ አፄ ቴዎድሮስ ከብዙ ደቂቃዎች ዝምታ በኋላ ። አነጋገራቸው ከመጠይቅ ይልቅ መደነቅ ነበር ። ጥያቄም ቢሆን ያቀረቡት ለራሳቸው ይመስላል ።

'' እጭ እቴ ! ምን መጨነቅ ነው ! የሸፈተ እንደሆንስ ታዲያ ! '' ተዋበች ነገሩን ያቀለሉት ባላቸውን ለማፅናናት ነበር ።

''ማእኔ ? ተዋበች ፤ አታውቂኝም ልበል ? ወይስ ዘነጋሽኝ ? እንኳን ሽፍትነት ምፅዓት ሥጋ ለብሶ ቢመጣ ግንባሬን አላጥፍለትም ። ነገሩ ብቻ አስገረመኝ ?''

'' ምኑ ነገር ?

''የገብርዬ መሸፈት ። መኳንንቴ ፤ ሠራዊቴ ፤ በሞላ ቢ

''ኧረ አንድ በሉኝ ይህን ሰው ! ''ቴዎድሮስ ዙሪያቸውን ተመለከቱ ። ምድረ መኳንንት ተቆራጠጠ ። ''ተዋበች ይህን ዓይነቱን ወሬ ትሰሚልኛለሽ ? ገብርዬ ሸፈተ ኮ ነው የሚሉት ።''

እቴጌ ተዋበች ዘንበል አሉና ክንዳቸውን ጨበጧቸው። ከዚያም ፤ ቆጣ ባለ አንደበት ''ምንድ ነው የምትለው እባክህ ?''ሲሉ የእልፍኝ አስከልካዩን ጠየቁት '' የትኛው ጉዳይ ምን ጊዜ መቅረብ እንደሚገባው ከቶ ግምት የለህም ? ''

''እየተደሰትኩ አይደለም ግርማዊት ሆይ ''አለ የልፍኝ አስከልካዩ በይቅርታ አጠያየቅ አንገቱን አቀርቅሮ ''ግን የሚያጣድፍ ከባድ ጉዳይ መሰለኝ '' ።

''እውነቱን ነው ። አበጀ !'' አፄ ቴዎድሮስ ሰውነታቸውን ከምተር አደረጉት ''ደግሞስ የወሬ መርዶ የሚያሸብረኝ ነኝ እንዴ የምደበቀው ? እንግዲያውስ ተሰፋም የለኝ ።እንትፍ ! '' አሉ ። '' ግን እርግጠኛ ነህ ገብርዬ ለመሆኑ ? '' ሲሉ አከታትለው ጠየቁት ።

''የመጣው መልእክተኛ ከውጭ እንደቆመ ነው ። እርሱ እንደደረሰም ፤ ሌላ ሁለተኛ ሰው መጥቶ ተመሳሳይ ዜና ከተናገረ በኋላ ሄደ ። ላለማመን ያስቸግራል ። ገብርዬ አሞራ ገደል ወርዶ ሰባት ነጋሪት ያስጐሽማል አሉ ። ''

በዚህ ጊዜ ደጃዝማች ሰይፈ ድንገት ከመቀመጫቸው ብድግ ብለው ''እኔ ያንተ አሽከር ያንተ ቡችላ ! ያን ውላጅ

እኔ ነኝ መጅ አሽከሜ የማመጣው !'' ብለው እንደመፈከከር ቃጣቸው ። በአዳራሹ ውስጥ የፌዝ ውካታ ተነሣ ። ደጃዝማች ሰይፈ በጐልማስነታቸው ጐበዝ ኖረው ቢሆንም አሁን ወደሰባ ዓመቱ ተጠግቷቸዋል ። ሰውነታቸው ደክሟል ። ያንን የተኘዠረገገ ገብስማ ጺማቸውን እያሻሹ በአደባይ ሲገኙ ፤ ከዘመቻ ይልቅ ለሽምግልናና ለምክር የሚመሚው ፤ ወንድነታቸውንና ታማኝነታቸውን ''እኔ ያንተ አሽከር ''እያሉ መግለጥ ደስ ይላቸዋል ። እያደር ፈሊጥ ሳይሆንባቸውም አልቀረ ።

''ልትነግረን እያሻም ሰይፈ ።የልብህን ቅንነት እናውቀዋለን ''አፄ ቴዎድሮስ ከት ብለው ሳቁና ፡ ወዲያው ሰውነታቸውን ኮፍተር አድርገው ጥቂት በትካዜ አሰቡ ፡'' ግን ኮ ተሳስተናል ። የሌላውን ይቅርና የራሱን ልቦና የሚያውቅስ አለ? ውሸት ነው '' ።

ሁሉችም አንገታቸውን አቀረቀሩ ። እያንዳንዱ መኳንንት በግል ራሱን ጠቅሰው የወቀሱት መሰለው ።

''ደግሞ ሰይፈ በነገርህ ላይ ስድቡ ትርፍ ነገር ነው ።'' አሉ አፄ ቴዎድሮስ ጐላ ባለ ድምጽ ''ከፊቱ ላይ እንደዚህ እንደማትል እርግጠኛ ነኝ ። በሌለበት ሲሆን ደግሞ አሉባልታ ነው '' ።

''እኔ ያንተ አሽከር !''አሁንም ደጃዝማች ሰይፈ ከመቀመጫቸው ብድግ አሉ ።

ከዳኝ አይደንቀኝም ። ግን ገብርዬ ? ምን ትያለሽ እንደራሴ'ኮ ነው የማምነው ። ራሴ በራሴ ላይ የሸፈተ'ኮ ነው የመሰለኝ ። ምናልባት በድየው ይሆን ? ''ዓይኖቸው ከደን አድርገው ለማስታወስ ሞከሩ ። ምንም ነገር ትዝ አላላቸውም።

'' መኳንንቶቹ እንዲሰበሰቡ እስካደርግ ትንሽ አረፍ ብለህ ቆይ የኔ ጌታ '' ብለው እቴጌ ተዋበች በክንዳቸው አስደግፈው አጋደሚቸውና እልፍኙን በቀስታ ዘግተው ወጡ።

ከምሽቱ አምስት ሰዓት ላይ ሲሆን፣ ታላላቅ የተባሉት መኳንንት ሁሉ በመልክተኛ ተጠርተው ተገኙ ። ጋረድም ነበር ። ወሬው እንደ በከተማው ስለተዛመተ፣ ነፍጠኞና ስላማዊ ከውጭ በብዛት ተከማቹ ። ብዙዎቹ የተቀጣጠለ ችቦ እየያዙ መጥተው ነበር ። ከዚያም ችቦውን በቡድን እየደረደሩ እሳት መሞቂያ ምድጃ ሰሩና ወሬ እያዳነቁና እየሸለሉ ይጠባበቁ ጀመር ። ስንፍ ያለው፣ ጋቢውን እየተሸናፈነ ባለበት ክልሽው አለ ። አንዳንድ ጭሕሬ ስናድር መነተፈ።

ከውስጥ፣ በአፄ ቴዎድሮስ ሊቀ መንበርነት የምክክር ጉባዔ ተደረገ ። ምንም እንኳ የመጨረሻው ውሳኔ የራሳቸው ቢሆንም፣ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ስለማንኛውም ጉዳይ ከመኳንንቶቻቸው ጋር መመካከርን አዘውትረው ነበር ። ሐሳቡን ያገኙት ከሊቀ መኳስ ዮሐንስ (ቤል) ነው ። ስለእንግሊዝ ምክር ቤት ብዙ ተርከላቸዋል ። የፓርላማ ያዘታና የዲሞክራሲ ፍልስፍና እምብዛም በጥልቀት ባይገባቸውም የመመካከርን ጠቃሚነት ተረድተውታል ።

ሁሉም ከንፈሩን የሚነክስና የሚመጥ መስሎ ቢታይም በጉባዔው ላይ ከተቀመጡት መኳንንት በልባቸው የተደሰቱት ብዙዎች ነበሩ ። የተለያየ ምክንያት ነበራቸው ። የገብርዬ ጀግንነትና የቴዎድሮስም ቀራቢ መሆኑ ብዙ ቀናተኛ አትርፎበታል ። የጀግንነት ቁንጣን ሲገድለው ማየት እልልታ ነው ። ሌሎቹ ደግሞ የራሳቸው ማዕረግ አንድ ደረጃ ከፍ ሲል ታያቸው ። ገብርዬ ሲለቅ አንድ ክፍት ቦታ ይፈጠራል ። እያንዳንዱም ቀንደኛ መኳንንት በዚያች ክፍት ሥፍራ ሊተካ የሚፈልግ ነው ። የትንቢታቸው በር ተከፈተላቸው ።

ስለዚህ ነበር፣ ንጉሡ ራሳቸው ለመዝመት የቀረበውን ሐሳብ ብዙዎቹ የተቃወሙት ። ራሳቸው ቢዘምቱ ፣ በድል አድራጊነት ሲመለሱ የገብርዬ ሹመት በእጃቸው ነው ። ለአፄ ቴዎድሮስ ከራሳቸው ቀጥሎ ምርጫቸው ዓለሜ ነበር ። ጉባዔው ግን ተቃወመ ። ከዓለሜ ፊት ደፍሮ በግልጥ የተናገረ ባይኖርም አዝማሚያው ለገብርዬ የጥብቅ ወዳጅ ስለሆነ ሊታመን አይችልም የሚል ነበር ።

'' ዓለሜ ምን ይመስልሃል ?'' ሲሉ አፄ ቴዎድሮስ ጠየቁት ።

''ጌታዬ እንዳለ ''አለ ዓለሜ ። ለመዝመቱ እንደሌሎቹ የጓጓበት አልመሰለም ። የቀንደኞቹ መኳንንት ስም ተራ በተራ ተጠቀሰ። የሚስማማ ታጣ ። ዋነኞቹ እያንዳንዳቸው ራሳቸው ለመዝመት በመሮካከር ፣ ልዩ ልዩ ምክንያት እየደ

ረደሩ ሲቃወሙ ተራው ከጋረድ ላይ ደረሰ። ከማዕዘኑ ባብቂያ አጠገብ ቋንጃውን በማነባበር ተቀምጦ በትዝብት ያስተውላል ። ሰው ብልጥ ነኝ ይላል ። አንዱ የሌላውን ሲመለከት ግን ጠጣ ነው ። የሚያቅባቸው እንደሌለ ሁሉም እንዲያ ሲተናነቁ ፣ የሁሉንም ማዕከላዊ እንዝርት የሚያሽከረክረው ኃይል ከመካከላቸው መኖሩን ቢያውቁ እንዴት በገረማቸው ? የሚያቅባቸው መሆኑን ቢያውቁ እንዴት ራሳቸውን ባቃለሉት ? ጋረድ በልቡ አፌዘባቸው ። ግን አንዳችም ቃል አልተነፈሰም ። በክርክሩ ገብቶ ትንሽ ቢቀልድባቸው በወደደ ነበር ። እንደበቱ አዳልጦት ነገር እንዳይስት ፈራና ተወው ። ያም ባይሆን ከዋንኞዎቹ ክልል ውስጥ አልገባም ነበር ። ኮርማዎቹ ሲዋጉ ከበረት ውጭ የቆመ እረኛ ዓይነት ነው ። እርሱና አክሊሉ እንደፈለጉት ለዘመቻውም ሊመረጥ ያበቃው ይኸው ከወደዳር የተተወ መሆኑ ነበር ። የአንድ ፈታውራሪ ጦር ታክሎለት ጋረድ ወዲያውኑ እንዲዘምት መኳንንቶቹ ያለብዙ ጭቅጭቅ ተስማሙበት ። አፄ ቴዎድሮስ የመጨረሻውን ትእዛዝ ሰጥተው ጉባዔው ወዲያው ተበተነ።

''እመነኝ አላልኩህም ? ''አለው አክሊሉ ተገናኝተው የሆነውን ካወጋው በኋላ ።

''አልተጠራጠርኩም ። ግን ቡዳ ነህ አክሊሉ '' ሲል መለሰለት ።

''ለአንተ ለወዳጅ እንኳን ቡዳ ሰይጣን ብሆን ግዴለኝም'' የጋረድን ትከሻ በወዳጅነት መታ መታ አደረገው ።

''ሲእል ትወርዳታለሃ !''

''ፈረሴን ይዠ ነዋ !'' እንደፈረስ የመሰለው እርሱ መሆኑን ጋረድ አልገባውም ።

''ብቻ ውጊያው የሚያሰጋን ይመስለሃል ? ''ሲል አክሊሉን ጠየቀው ።

''ምን ውጊያ አለ ? እርሱን እንዲሁ ከኮረዳው ጋር ተቃቅፎ እናገኘዋለን ። እንዲያውም ለኔ ተውልኝ እስቲ ። ኮረዳውን ሰጥቸሃለሁ'' አለ አክሊሉ እንደቀልድ ።

''ችግሩ ለሁለታችንም አልተተወም ''

''እንዴት ? ''ሲል ጋረድን ጠየቀው ።

''ከነሕይወቱ ይምጣልኝ ብሏል ካሣ ''

''ከነሕይወቱ ! ''አክሊሉ ከት ብሎ ሳቀ ። ''ሰው ሁሉ ጅላጅል ነው ልበል ? እርሱን ከነሕይወቱ ስናቀርብ የእኛንም ሕይወት ልንሰጣቸው ? እንኳን ሕይወቱን ሬሳውንም አያገኙው ''

''ምን እናደርጋለን ?'' ሲል ጋረድ ጠየቀ ።

''ቀላል ነው ። እጄን አልሰጥም ብሎ ሲዋጋ ሞተ ።''

''ሲዋጋ ሞተ ''ጋረድ ተቀበለው ።

''ሲዋጋ ሞተ '' አሉ እንደዝማሬ ሁለቱም ባንድነት።

''ይልቅስ አጋፋሪ ይመኑን ሳላነጋግረው መጣሁ'' በበነጋው ጧት ከመዝመቱ በፊት ሲጫወቱ ለማምሸት ወደጋረድ ውሽማ ቤት አመሩ ። ልቡ አልሞት ብሎ አክሊሉ የሚላፉት አንዲት ልጅ እግርም ከዚያው አለች ።

"ገንዘቡን ሊወስድ ቤት መምጣቱ አይቀር ''አለ አክሊሉ ።

"እሱስ ነው ። እንዴት አወቅሀበት አክሊሉ ? "

"ከመጽሐፍ ቅዱስ ነው የተማርኩት ። አንድ ሎሌ ለሁለት ጌታ መገዛት አይችልም ይላል ። ይሔኑ ብር ባራጣ እንደሚያበድር አውቃለሁ ። ቆጥቋጣ ነው ። ገንዘብ ከወደደ ደግሞ ፣ ለካሣ ታማኝ አሽከር አለመሆኑ ግልጥ ነው ። ገንዘብ ይገዛዋል ''አክሊሉ ጥምጥሙን አስተካከለ ። ልጅ እግሯ የሥጋም ባይሆን የስሜት ወዳጁ ናት ።

ጨቱን ፣ ጋረድ በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ነጋሪት እያስጉሸመ ከደብረ ታቦር ተነሣ ። ከሎሌውና ከስንቅ ተሸካሚው ጋር ጠቅላላ ሠራዊቱ ወደሺህ የሚጠጋ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፯

ገብርዬ የቂምምቢ ሠፈር በጣም ቢስማማውና ቢያስደስተውም ፣ ጌታውን ሳያስታውቅ መሰንበቱ ጥቂት ሐሳብ ሆኖበት ነበር ። እዎ ! ቴዎድሮስ አንድ ቀን እንኳ ከፊቱ ሲያጣው መጨነቁ የማይቀር ነው ። መንገር እንዳለበት አልሳተውም ነበር ። ግን የጉዞው ድንገተኛነት ሳያመችለት ቀረ ። ጥፋቱ የቀንጂት ነበር ። ያስታወሰችው ቤት ሊገቡ ማታውኑ ነው ።

" ነገ መሔዳችን ነው'' አለችው ጠላ ልትቀዳ ወደ ጓዳ እየገባች ።

"የት ?'' አላት ።

'' ቂምምቢ ገብርኤል ። ስለታችንን ረሳኸው እንዴ ?'' ገፈታውን እፍፍ ብላ የዶሮ ዓይን የመሰለውን ጠላ በገልባ አቀረበችለት ። እንደ ተጉነጨለትና ከነፊቱን በ

መዳፉ ጠራረገ ። የነፍጠኛ ነገር እርግጥ ረስቶት ነበር ። አይፈረድበትም ። ሁለት ዓመት አልፎታል ። ወይሸዋ ሊዘመት ዝግጅት ሲደረግ ገብርዬ ያረጁ አባቱን በቁመናቸው ለማየት ከቀንጂት ጋር ወደ ቋራ ሄደና ሲመለሱ ፣ በሚነጋሥበት ቀን ቂምምቢ ገብርኤል ደብር አደሩ ። ያን ጊዜ ቀንጂት ፣ ገብርዬ እሾህ በወጋው ቁጥር የምትንሰቀሰቅ ፣ ጋሻ ሲያነሳ ምሕላ የምትይዝ ፣ ጓሮ ወጥቶ የሚመለስ የማይመስላት ፣ የነፍጠኛ ሚስት መሆኗን ያልተለማመደች አዲስ ሙሽራ ነበረች ። የሸዋው ዘመቻ ከራስ አሊ ፣ ወይም ከደጃች ውቤው ጦርነት በምን እንደሚለይ ባይገባትም ፣ የሚደረገውን ከፍተኛ ዝግጅት በመመልከትና በመስማት የጭንቀት ምጥ ያዛት ። ቋራ ደርሰው ሲመለሱ ሁሉ ፣ ከምትስቅበት ይልቅ ዕንባዋን የምታፈስበት ጊዜ ይበልጥ ነበር ። ጐበዝ ማግባት እርግማን ነው ። የዘወትር ሰቀቀን ነው ። ግን ከልበ ጣፊያው ወንዳ ወንድ ጋር መላፋቱ ደግሞ ያጸይፋል ።

ቀንጂት በዚህ የጭንቀት ስሜቷ ጊዜ ፣ የገብርኤል ታቦት ሲታወድ ፣ ከገብርዬ ክንድ ላይ ተንጠልጥላ ስትጸልይ "ብሳልስ ?'' የሚል ሐሳብ መጣባት ። "ገብርዬ ሸዋ ዘምቶ ደህና እንደተመለሰ የለትህ ለት አንድ ሰንጋ ይዘን መጥተን እናከብርሃለን'' ስትል ቃል ኪዳን ገባች ። ወዲያው ለገብርዬ ነገረችው ። የጦር እንጅ እምብዛም የዳዊት ሰው ባይሆንም ቅን ምኞቷን ተረድቶ አልተቃወመም ።

ቁጣ እንደፈራ ሕፃን በዓይኗ እያቆላመጠች "አጠፋሁ እንዴ ?'' ብላው ነበር ።

" አይ ! አይ ! '' ሲል አስተባበላት ።

" እንግዲያው እንመጣለና ! '' ስትል መልሳ ጠየቀችው ።

" እሺ ! '' ሲል ቃል ገብቶላት ነበር ። ረስቶት ቢቆይም ቀኑ ሲደርስ ቃሉን ሊያጥፍባት አልፈለገም ። ቀንጂት ቧኳን ብዙ የምታስቸግር ዓይነት ሚስት አልነበረችም ። ጥምቀት ደረሰ ፣ ፋሲካ መጣ ፣ ቅዱስ ዮሐንስ ተቃረበ ፣ ቀሚስ ግዛልኝ ፣ የሱዳን ሽቶ አስመጣልኝ ብላው አታውቅም ። ያገባት በቅጥር ስለሆነ በዓመት የሚሰጣትን ሃያ ጥሬ ብር ስንኳ የምታውለው ለቤት ጣጣ ነው ። ቀንጂት እንደወታደር ሚስት ቀንታ የማታስቀና ፣ እንደተከሊል ሚስቱ ናት ። ምንም እንኳ የቴዎድሮስ ባለሟልነቱ አንድ ከባድ ግዳጅ ቢሆንም ፣ አንዳንድ ጊዜ የቀንጅትን ጥቃቅን ምኞት የመፈጸም ግዴታ እንዳለበት ይሰማዋል ። ደግሞም የተሳለችው ለርሱ ደህንነት ነው እንጅ ለራሷ ጉዳይ አልነበረም ። ለትንሹ ነገር ቢያስከፋት በደል ነው ።

" ታዲያ ቀደም ብለሽ አትነግሪኝም ነበር ?'' አላት በፌዝ ቁጣ ።

" ምን ያስፈልጋል ፣ ስንቁ እንደሆን ተደራጅቷል '' ስትል መልሳለት ነበር ። ማታውን ቤተ መንግሥት እንዳይሄድ መሸበት ።

በበነጋው ጧት ፤ አራት የጋማ ከብቶች ጭነው አንድ ሰንጋ እያስነዱ ዘጠኝ ራሳቸውን ወደቂምምቢ ገብርኤል ሲነሱ ፤ እግረ መንገዱን ወደ ቤተ መንግሥት ብሔድ አዬ ቴዎድሮስ ለአደን ወደበሽሎ በረሃ ወርደው አገኘ ። ለሌላ ሰው አልተናገረም ። የግል ጉዳዩ ነው ።

"ስለት ለማድረስ ሂጃለሁ" ብሎ መልእክት መተው የወታደርነት ተፈጥሮውን ትንሽ የሚነካበት መሰለው ። ፀሐይ ሳትበረታ በጧት ጉዞ ጀምረው በሁለተኛው ቀን ጀምበር ሳትጠልቅ ቅምምቢ አምባ ደረሱ ። በሠፈሩ የሚያርፉበት እውቂያ ሰው አልነበራቸውም ። ገበዙ ፡ ከዋዜማው የጠበል ቅምሻ ተፈልገው መጡና ገብርዬ የጉዞዋቸውን ምክንያት አስረዳቸው ። በጠላ ሞቅታ ከነስሐ ልጃቸው ቤት ፤ በመሬት ላይ ፤ አራጊ ፈጣሪው ፤ ንጉሡም ጳጳሱም እርሳቸው ብቻ ሆነው ፤ ሲያጸድቁና ሲኮንኑ ፡ ሲሾሙና ሲሽሩ ቢቆዩም ፤ ፍርሃት ፤ አድናቆትና አክብሮት እንደአስፕሮ ጭንቅላታቸውን ባንዳፍታ አስተካከለላቸው ። አደግድገው ሦስት አራት ጊዜ እጅ ነሱ -ጌቶች ስለማረፊያ ምንም የሚቸገሩበት ነገር የለም ። አንዲት መልካም የመቃብር ቤት አለች ። ዓቃቢዋ ለጊዜው ሌላ ቦታ ልትሰነብት ትችላለች ። ይህም ደስ ባያሰኛቸው የገበዙ መኖሪያ ቤት ለጌቶች የምትገባ ብትሆን ፤ በራፏን ከፍታ በትሕትና ትቀበላቸዋለች ። ገበዙ እየተሽቆጠቆጡ ጋበዙ ። ገብርዬ ግን ስለመስተንግዶዋቸው አመስግኖ ከደጀሰላሙ አጠገብ ከ

አንድ ትልቅ ዓጸድ ሥር ድንኳን ተክሉ ለግረፍ መምረጡን ነገራቸው ። ሰንጋው ከዚያው አቅራቢያ ታሰረ ።

ለቂምምቢ ደብር ምዕመናን ዓመት - ዓመት ከሚከበረው ገብርኤል በዓል ይልቅ ፤ የፊታውራሪ ገብርዬ በበዓሉ ላይ መገኘትና ስለት ማቅረብ የላቀ ስሜት ፈጥሮ ዋለ ። ቂምምቢ ገብርኤል ገድለኛ መሆኑን ሕዝቡ ቢያምንበትም ፤ ማንም እንደሚያስታውሰው ከአንድ ትልቅ መኳንንት የሰንጋ ስለት ሲቀርብ የመጀመሪያ ጊዜ ነበር ። በገድሉ ውስጥ መጻፍ አለበት ። አቤት ገብርኤል ገድለኛው ! ከርሞማ ንጉሡ ራሳቸው ሳይመጡ ይቀራሉ ! የቂምምቢ ገብርኤል ቀድሞውንም ንግርት ነበረው - እጡብ ድንቅ ተባለ ።

በዑደቱ ጊዜ ፡ ምናልባት ከመንበሩ በቀር ፤ አንድ አልባሳትና የቤተ ክርስቲያን ዕቃ አልቀረም ። ብጥስጥሱ የወጣው ውዳሴ ሁሉ ሽቴ እየተለበሰ ወጣ ። ከዚያ በፊት ለማንም ጨዋ ተደርጎ የማያውቀውን ፤ ገብርዬና ቆንጂት ባለዘርፍ ጃንጥላ ተይዞላቸው ፤ ከሚያሸበሽቡት ካህናት ፊት ፡ ከታቦቱ ቀጥለው እንዲያጅቡና እንዲታጀቡ ፤ አስጨንቀው ለመኗቸው ። እንደገብርዬ ፍላጎት ቢሆን ኖሮ ከዑደተኛው አለመሰለፉን በመረጠ ነበር ። ግን እምቢ ማለት አልቻሉም ። የገብርኤል ፍላጎት ነው ተባሉ ። ሴቶቹ ሲያቀነቅኑና እስክስታ ሲወርዱ ፤ ወንዶች ሲጨፍሩ ፤ ደብተሮች ሲያሸበሽቡ ልዩ ኩራት ይታይባቸው ነበር ።

ዑደቱ ተጀምሮ እስኪያልቅ ድረስ የአብዛኛው ሕዝብ ዓይን የሁለት ቀን መንገድ አቋርጠው ከመጡት ሁለት ስለተኞች ላይ አልተነቀለም ነበር ። ገብርዬ ፡ የሚዘፍኑትም ፤ የሚዘምሩትም ለርሱ መሰለው ። የአክብሮት ስሚታቸው ቢገባውም ፡ ግብዝነት አልተሰማውም ።

ቁርባን ተመልሶ ፡ ሁሩ በሰላም እንደተባለ ሰንጋው ተጣለ ። እንደቤተ መንግሥት ግብር ፡ ጋባዥ ካንድ ሥፍራ ላይ ተቀምጦ ፤ የሚያስተናግድበት ወይም አደግድጎ የማያስተናብርበት ዓይነት አልነበረም ። ቆዳው ከመገፈፉ ጉልበትና ስልት ያለው ጮማ ሥጋ እየቆረጠ ወሰደ ። ግማሹ በየሥፍራው እሳት እያነደደ ሲጠብስ ፤ ሌላው ጥሬውን ይቆርጣል ። እነገብርዬ ወደ ድንኳናቸው ሲመለሱ ግር ብሎ የተከተላቸው አጃቢ በዚያው ቀለበት ሠርቶ ይመለከታቸው ጀመር ። አንዱ እይቶ ፤ የቆንጅትን ቁንጅናና የገብርዬን ጉብዝና አድንቆ ሲሄድ ሌላው ይተካል ። ሁናቴው ገብርዬን ትንሽ ሳያስጨንቀው አልቀረም ። ለመዝናናት ፡ ለማረፍ አልቻለም ። በሕዝብ ዓይን የታፈነ መሰለው ። ገርነታቸው ደግሞ ደነቀው ። ከነርሱ የተለየን ላዕለ ሰብዕ አድርገውናል ? አለ ።

ወደማታ ገደማ ፤ ጭፋሮው አብቅቶ ፡ የቂምምቢ ሕዝብ ጉብኝቱ ተዳርሶት ፤ ጉልማሳ ከብት ለማስገባት ፡ ሴቶችራት ለማሰናዳት ሲሰማሩ ሠፈሩ ጭልል ማለት ጀመረ ። ለመጀመሪያ ጊዜም ፤ ገብርዬና ቆንጅት ከድንኳናቸው ውጭ

ምንጣፍ ዘርግተው በመዝናናት ተቀመጡ ። ባይሰሩም ደክሟቸው ነበር ። አንድ ጉብል ያስከተሉ አዛውንት ገበሬ ፡ ጃኖ ጋቢ አደግድገው ድንገት ከፊታቸው ላይ ቆመው ያገኙዋቸው በዚህ ሁናቴ ሳሉ ነበር ። ገብርዬና ቆንጂት ትንሽ ግራ ገብቷቸው እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ጉርሻ ጠያቂ ደሀ ናቸው እንዳይባል አለባበሳቸው ፡ ግርማ ሞገሳቸው ያስተባብላል ። እጅ አነሳሳቸው ፡ የትሕትናና የአክብሮት እንጂ እንደገበዙ የመለማመጥና የመሽቆጥቆጥ አይደለም ። ለማየት ብቻ እንዳልመጡ አቀራረባቸው ያስረዳል ። ጉዳይ አላቸው ። ገብርዬና ቆንጅት በክንዳቸው ተደጋግፈው ከተቀመጡበት ቀና አሉ ።

"በድፍረቴ ይቅርታ ያድርጉልኝ ጌታዬ ፡ ላስቸግራችሁ" አሉ በረጋ የጨዋ አንደበት ። ገብርዬ ፡ የሚያስቸግሩበትን ጉዳይ እስኪጨርሱ ጠበቃቸው ።

" ፈቃዳችሁ ቢሆን ከኔ ቤት እረፉ "

ሰውዬው በራሱ ሙሉ እምነት የሚሰማው የሰውነት ዋጋውን ያወቀ መሆን አለበት ሲል ገብርዬ አሰበ— አዎ ተራ ባላገር ቢሆን ኖሮ — ከኔ ከትሑት ባርያችሁ ቤት ይል ነበር ።

"ታዲያ እኛ ካንተ ቤት ስላረፍን እናስቸግራለን እንጅመቸ እንቸገራለን"አለው ። ለመኳንንት ያልተለመደ ባይሆን ኖሮ በአንቱታ ሊጠራው በወደደ ነበር ።

"ለኔ ደስታና ክብር ነው " አለ ድግድጉን እያስተካ

ከለ ።

“እናዝናለን ፤ ግን ከዚሁ መቆየታችንን መርጠናል”። ገብርዬ እግዚአብሔር ይስጥልን በማለት ወይም በማሰናበት አኳኋን አንገቱን ቀልበስ አደረገ ።

“ መምጣት አለባችሁ ። ያይኔ አበባን ቃል ገብቼላታለሁ ። ” አነጋገሩ እንደልመና ሳይሆን እንደትእዛዝ ዓይነት ነበር ።

የተዘባነነው ባላገር መጣ ! “ማናት የአይኔ አበባ ?” ሲል ገብርዬ ጠየቀ ። በመገረም ግምባሩን አኮማተረው ።

“የኔ ልጅ ናት ” ብሎ ሳይጨርስ ፤ ሁለቱም ሳቅ እንደመጣባቸው ተገንዝቦ “ምናልባት ታሪኳን ብነግራችሁ ይሻላል” አለና ሳይጋበዝ ተጠግቶ ተቀመጠ ። ከዚያም በእርጋታ አጫወታቸው ።

የዓይኔ አበባ አንዲት ልጁ ናት ። ከአራስ ቤት ሳትወጣ እናቷ ከሞተች ስምንት ዓመት ሆኗታል ። ሚስት አላገባም። የማግባት ሐሳብም የለውም ። ወተት እየጋተ ፤ እናትና አባትም ሆኖ ያሳደጋት እርሱ ብቻ ነው ። እግዚአብሔር ይመስገን አሸከርም ፤ ገረድም ፤ ሀብትም ቢኖረውም ፤ ሰድሚየሚለምነው ለልጁ ሲል ብቻ ነው ። የርሷን አበባ ለማየት ከበቃ ግድ የለውም ። ጢቱን ቤተ ክርስቲያን ይዟት መጥቶ ነበር ። በሁደቱ ጊዜ ፤ በእመቤት ቆንጂት ላይ ዓይኗ እንዳረፈ ሰውነቷ ይለዋወጣል ። በጣም ትደሰትና ፡ “ ያች ሴትዮ ማንናት ?” ብላ ጠይቃው ፤ ከነገራት በኋላ ፤ “እናቴን መሰ

ለችኝ ። ወይ እናቴ ብትሆንልኝ” ስትል መልሳ ትተከዛለች። ወደ ቤት እንደተመለሱ ትካዜው ብሶባት ፤ እያስቀሰችና እየቆዘመች ምሳ ሳትበላ ዋለች ። አባብሎ ምክንያቱን ቢጠይቃት ፤ ከሴትዮዋ ዘንድ ሂዳ ካላደረች ፤ ወይም ሴትዮዋ ከቤታቸው ካልመጣች ሙቼ እገኛለሁ ብላትንሰቀሰቅ ገባች ። ነገሩ እንግዳ ቢሆንበትም መቸም አንድ ልጁ ናትና እንደሚያመጣቸው ቃል ገብቶላት እህል ቀምሳ ፤ እነሆ ሊጠይቃችው መጣ — ታሪኩን ተናግሮ ሲጨርስ ለጥቂት ደቂቃ ያሀል ሦስቱም ዝም አሉ ።

“ለመሆኑ እናቷ እኔን ትመስል ነበር ?” ስትል ቆንጂት ጠየቀች ።

“አትመስልም ። ግን እርሷም ቆንጆ ነበረች ” ሰውዩው የሚስቱን ፊት በሩቅ የሚያይ ይመስል ዓይኖቹን ወደ ማዶው ጋራ አነጣጠረ ።

“አስቀድመሀ ቃል መግባትህ ችኩላ አልነበረም ?” አለ ገብርዬ ። ጥያቄም ምክርም ነበር ።

“እምቢ እንደማትሉኝ አውቅ ነበር ። መኳንንቶችም ፤ መሳፍንቶችም ሰዎች ናቸው ። የሕፃን ስሜት ፤ የወላጅ ጭንቀት ይገባቸዋል ብዩ አምናለሁ” የሚል መልስ ሰጠው መልሳቸውን አልጠበቀም ። ታሪኩ ልባቸውን እንደነካው ተረዳ ። የእሽታ ቃል ከፋቸው ሳይወጣ ፤ “ ሰዎቹ ከዚሁ እንደሠፈሩ ሊቆዩ ይችላሉ ። የአብርሃም ቤትም ባይሆንም ለሁለታችሁ አንዲት ገለልተኛ ማረፊያ

ጎጆ አለችን” አላቸው ። ነቅተው እንዲጠብቁ ፤ ከብቶቹን በሚገባ እንዲመግቡ ካዘዙ በኋላ ፤ የልብስ ከረጢታቸውን በአንድ አ ባር አሲዘው አብረውት ሄዱ ።

መጀመርያ ከደብረ ታቦር ሲነሱ ፤ ከበዓሉ በኋላ ቢበዛ ከአንድ ሁለት ቀን የበለጠ በቂምምቢ የማደር አሳብ አልነበራቸውም ። ግን ሳይታወቃቸው ሁለት ቀን አደሩ ። የቂምምቢ መንደር በኮረብታ ላይ የተመሠረተ ሆኖ ደረቱን ለረባዳ ለምለም የእርሻ መሬት የሰጠ ነው ። ገበሬው ፤ በሬውንና የእርሻ ዕቃውን ከታች እየተወ ፤ ምሳውን ጢት ጢት እየያዘ በመውረድ ሲያርስ ውሎ ይመለሳል ። ከሚታለቡት ጥገቶች ፤ የጋማ ከብቶችና በጎች በቀር ፤ አብዛኛው ከብት አልፎ አልፎ በረት ተሰርቶለት የሚከርመው ከዚያው ነው ።

የቂምምቢ ደብር ፡ ከዳገቱ ወገብ ላይ ተተክሏል ። የሰውየው ቤት ደግሞ የሚገኘው ከርሱ ከፍ ብሎ ነበር ። የደጋው ብርድ እንዳይመታው ከዳገቱ ጫፍ ላይ ጨርሶ አልወጣም ። ተጨማሪ መከላከያ እንዲሆንም ፤ በርከት ያሉ የጽድ የወይራና የግራር ዛፎች ከልለውታል ። በሩቁ ሲታይ ራሱ አንድ ደብር የሚመስል ነው ። በአጋም ጭፍቅ ከታጠረው ግቢ ውስጥ አንድ ትልቅ የቤተሰብ መኖሪያ ፤ ከፍ ክፍዋ ያማረ አንዲት የእንግዳ ማረፊያ ፤ አንድ የጥጆች ጋጥ አሉ ። የከብቶች በረት ከውጭ ነው ።

የእንግዶች ማረፊያዋ ትንሽ እልፍኝ ነበረች ። ሁለት

የእንጨት ድኳ ፤ አንድ የጠፍር አልጋ አንድ መደብ አላት ። ሰውዩው የተከበሩ እንግዶቹን ወደማረፊያቸው ካደረሰ በኋላ ፤ ለጥቂት ጊዜ ተለይቷቸው ፤ ወዲያው ፡ ሳምንት ሙሉ የተሰናዳ የሚመስል እራት ቀረበ ። የበጉ ዝግን ፡ ጥብሱ ፡ ጥሬው ፡ እርጎው ፡ ጠላው ወተቱ ምኑ ተነግሮ ። የዓይኔ አበባ ከቆንጆት ጐን ተቀመጠች ። ሁለት ጊዜ ያሀል እንደተጐረሰች ጠግቤያለሁ አለች ። ትንሽ ቆይታ ከቆንጆት ጭን ላይ ደፋ ብላ እንቅልፍ ወሰዳት ። አባቷ ቀስ አድርጎ ወደ መኝታዋ አደረሳት ።

ሢት ከመኝታቸው ተነስተው ጓሮ ደርሰው እንደተመለሱና ፊታቸውን እንደታጠቡ ትኩስ ቁርስ -ማለት ቃተኛ ከርጎ ጋር ከተፍ አለ ። ገብርዬ በአንድ ገበሬ ቤት መሆኑን ማመን አስቸገረው ።

ግን መንገዳቸውን ያስረሳቸው መስተንግዶው ብቻ አይደለም ። ዓየሩ ፡ ጸጥታውና የአይ ን ገባ ፍቅር ነበር ። ከዚህ የቤተ መንግሥት ግርግር ፤ ሁካታ ፤ የነጋሪት ድምጽ የለም ። ከዚህ ፡ የመጋደልና የጦርነት ዜና የለም ። የሚያሤርና የሚያድም የለም ። ሁሉም የዕለት ተግባሩን ብቻ ያከናውናል ።

ገብርዬ ፤ ከጋራው ጫፍ ከአንድ ቋጥኝ ላይ ተቀምጦ፤ ከአፈር ጋር የሚታገለውን ገበሬ ፤ እንስራ ተሸክማ ወደ ወንዝ የምትወርደውን ሴት ፤ በሜዳው ላይ የተሰማሩትን ከብቶች ቁልቁል ሲመለከት ልዩ የመንፈስ እርጋታ ተሰ

ማው ። የጅራፉ ጩኸት ከጋራው ጋር ሲያስተገባ ፤ እንደ ጥይት ተኩስ ሞትን አያበስርም ። አራሹ ሲሸልል ፤ የግዳይ ቁጣና ንዴት መቀስቀሱ ሳይሆን ፤ በሬውን ማባበሉ ነበር። የወፎች ዝማሬ ከአዝማሪ ቁልምጫ ምን ያህል ለጆሮ ይጣፍጣል ! ባሻገር የአሞራ ገደል በረሃ ፥ ጭጋግ ለብሶ ይታያል ። ውብ ነው ። እንደቀትር ቆሌ በሥውር ድምጽ የሚጣራ ይመስላል ። በዚያ በረሃ ውስጥ ለብቻ መኖር ምን ያህል ያስደስት ? ገብርዬ ወደገጠር ሲወጣ የመጀመርያ ጊዜው አልነበረም ። አብዛኛ ዕድሜውን ያሳለፈው ፤ በበረሃ በጫካ ፤ ከሐሩርና ከጠራ ጨረቃ ሥር ነበር ። ምናልባትም ልቦናው ፤ ትጥቅንና ሰልፍን ፤ ማጥቃትንና ድል ማድረግን ፤ ምርኮንና ግድያን ብቻ እያሰላሰለ ፤ የተፈጥሮን ሥርዓት ጥልቀትና ምሥጢራዊነት ፤ የትሑቱን ገበሬ ሕይወት የመንፈስ ሰላምና እርካታ በጥሞና አላስተዋለ ኖሮ ይሆናል ። ስሜቱ ሁልጊዜ ለዘመቻ ለግርግር እንደጋለበ ነበር ። አሁን ግን ዓይኑ ተከፈተለት ። ያላገኘውን አየ ። በሕይወቱም ለመጀመርያ ጊዜ ፤ አፈር የሚገፋውን ትሑት ገበሬ መሆን ተመኘ ። በእርግጥ የሚመረጥ ሕይወት ነው ። ሰው ለመግደል በቃጡና በገደሉ ቁጥር መሳቀቅ የለበትም ። እጅ ደም ደም አይከረፋም ። ዘመቻ በተሰለፉ ቁጥር የመገደል ስጋት የለም ። ጠሉ እንዲለግስ ፤ የአውድማዋ አድባር እንድትንፎለፎል እምነትን በአምላክ ፤ ወይም በመምሬ ጸሎት ላይ ብቻ መጣል ነው ። ከሰመረ ፤ የመምሬ ጸሎት

የታቦቱ ታዳጊነት ደርሷል ። ካለበለዚያ እግዚአብሔር የሚቆጣበት በቂ ምክንያት አለው ። መፍትሔው ምሕላ መግባት ነው ። ሆኖም እርሻ ከሩቅ ሲያዩት ፤ ከበሬ ኋላ አንድ ግንድ ይዞ መጐተት እንደሚመስለው ቀላል አይደለም ። ገብርዬ በሦስተኛው ቀን እንደተረዳው ከልምድ የመጣ እውቀት የሚያስፈልገው ሙያ ነው ። ቅርብ ወደሆነው ማሳ ሄደና ለመሞከር ገበሬውን ጠየቀው ። እንደተመለከተውም በግራ እጁ እርፍ በቀኝ እጁ ጅራፉን ያዘ ። ሂድ አለው በሬውን ። ተንቀሳቅሶ ቆመ ። ማረሻው ተቸከሏል ። ቀና ሲያደርገው ደግሞ ላይ ላዩን ጫረበት ። እንደምንም አንድ ትልም ጨረሰና ፥ እየሳቀ ለገበሬው መለሰለት ። ከሰነበተ ይማራል ።

መሰንበታቸውን አጥብቃ የፈለገችው ግን ቆንጂት ነበረች ። ከጎንደር ቤተ መንግሥት አካባቢ የመጣችው ወይዘሮ ቆንጅትና ጥሬዋ የገጠር ልጅ የዓይኔ አበባ ባንድ ጊዜ ተወዳጁ ። ተራ ወዳጅነት አልነበረም ። በአንድ ሥውር የፍቅር ኃይል ተሳሳቡ ። የዓይኔ አበባ እንደእንግዳ በመሽኮርመም ሳይሆን ፥ አብሮ እንዳደገች ትልቅ እህት ወይም እንዳሳደገች እናት " እታታ ቆንጂት " እያለች በአንቹታ ትጠራት ጀመር ። የዓይኔ አበባ ዘበናይም ብትሆን ባለጌ ልጅ አልነበረችም ። ስታጠፋ ተቀጥታ አድጋለች ። ይህ ይህ አዲስ አቀራረቧ አባትዮውን ሳያስደንቀው አልቀረም።

በቆንጂት በኩልም እንደዚሁ ነበር ። በእንግድነት

ከባዳ ቤት ያረፈች አልመሰላትም ። በሁለተኛው ቀን ከዓይኔ አበባ ጋር ጓዳ ገብታ ዕቃውን ሁሉ ታተራምስው ገባች። ምናልባትም ታሪኳን አስቀድማ ስለሰማች ይሆናል ። እናቱን መስለችኝ ተብላለች ። መምሰል አለባት ። ወይም ደግሞ መካን ሆና ስትኖር ፥ እናት የምትሻ ሕፃን ማግኘቷ የእናትነት ፍላጎት ስሜቷን ቀስቅሶት ይሆናል ። ያም ሆነ ይህ የቀራት ደረቷን ገልጣ ጡት ማጥባት ነበር ። ችግሩ ጡቷ ወተት የለውም ። የመካን ጡት ወተት አለው እንዴ ? ዓይኔ አበባም ከመጥባት ዕድሜ አልፋለች ። አብረው ሲንሸራሸሩ ፥ ቴጁ ብለው ሲጫወቱ ፥ ምግብ ሲጎራረሱ እናትና ልጅ መሰሉ ።

በቂምምቢ አራት ቀን እንደሰነበቱ ምንም እንኳ ሰላሙና ዕረፍቱ ባይጠገበውም ገብርዬ ለመመለስ ተነስቶ ነበር ። ቆንጅት ግን አልሞከርም አለች ። ምናልባት እንደገና የማታያት ሊሆን ቢችልም ለፍቅራቸው መታሰቢያና መግለጫ ሳይኔ አበባ እንዲት ነጠላ መፍተል ጀምራለች ። ኩታና ቀሚስ ቢሆን የበለጠ ደስ ባላት ። ያም ባይሆን የነጠላው ፈትል መጨረስ አለበት ። ቢፈጅባት አስር ቀን ያህል ነው ። በሴት አልሀ እየባበለችና እየቆላመጠች አግባባችው ። ፈቃዷን ሊጥስ አልቻለም ።

መጥፋቱ በቤተ መንግሥቱ አካባቢ ምን ስሜት ሊፈጥር እንደሚችል አንዳንድ ጊዜ ቢያሳስበውም የቂምምቢ ኑሮ ከዕለት ወደዕለት ይበልጥ እየተስማማው ሄዶ ነበር ። ግብርና

ውም ሁለት ቀን ያህል እንደሞከረው ፥ ማረሻ ሳይቸክል ትልም ይጨርስ ገባ ። ይህንንም እንደአንድ ትልቅ ድል ቆጠረው ። መግደልና መማረክ የለመደው ነገር ነበር ። ይህ ግን አዲስ ነው ። የመጀመሪያው እሑድ በሰንበቴያቸው እንዲገኝ ተጋብዞ ፥ የጸዋ ቡራኬ አደረጉለት ። የቴዎድሮስ ዓላማና ምኞት ተፈጸሞ ። ዘመቻ ሲያበቃ ፥ እንደእ ያለ ነፍጠኛ በቤተ መንግሥት ውስጥ ተቀምጦ እንደሰንጋ በሚቀለብበት ጊዜ ፥ ወደቂምምቢ መጥቶ ትንሽ ማሣ እያረሰኩ እኖራለሁ ። ልጅ የለን ውላጅ የለን ። ለኔና ለቆንጅት ሆድ ብቻ እንደሆን አንቸገርም ሲል ከአስርና ከሃያ ዓመት በኋላ የሚሆነውን አለመ ።

ከደብረ ታቦር በወጡ በስምንተኛው ቀን የተከለሃይማኖት ለታ ሁሉም ሥራ ፈተው ነበር ። በአቡዬ አይታረስም አይፈተልም ። ባለቤቱም ወደማኅበር ሂደዋል ። ሦስቱ ማለት ገብርዬ ቆንጂትና ያይኔ አበባ ከውጭ ተቀምጠው የማሽላ ቆሎ እየቆረጠሙ የዘመቻ ተረት ያጫውታቸዋል ። ሀሐይ ዘቅዘቅ ብላ ቀዝቃዛ አየር ይነፍሳል ። አንዳንድ የተቻኩሉ እምቦሶች የናት ጥሪ ያሰማሉ ። ተባራሪ መልስ ከዚያም ከዚያም ይሰማል ። ከሩቁ የዳገቱን ጥግ ይዞ ፥ አንድ ነጭ ነጥብ ወደነሱ አቅጣጫ ሲፈተለክ ተመለከቱ ። ሲቀርብ ፥ የሚንቀሳቀሰው አካሉ ለየ ። የሚሮጥ ሰው ነበር ። ከነርሱ አቅጣጫ ግርጌ ሲደርስ ከጫካው ውስጥ ገብቶ

ጠፋ ። ገብርዬ ጨዋታውን ባያቋርጥም ፤ ጆሮውን አቅንቶ ዓይኑን ከወዲያ ወዲህ ወርወር እያደረገ ይጠባበቅ ነበር ። ከአምስት ደቂቃ በኋላ ያህል ፤ ባለቤቱ በሩጫ ድካም እያለ ኸለኸ ከተፍ አለ ። ሁሉም በድንጋጤ ክው አሉ ። በደህና አለመሆኑ ግልጥ ነበር ።

የዓይኔ አበባ “ አባባ ” ስትል ከወገቡ ላይ ተጠመጠመች ። ምናልባት በማኅበሩ ላይ ጠብ ተነስቶ አደጋ የደረሰ መሰላቸው ።

“ ጌታዬ ቶሎ ቢነሱ ይሻላል ” አለ ሰውየው በተጣደፈ አነጋገር ። ገብርዬ ትክ ብሎ በጥያቄ አስተዋለው ።

“ ጦር ዘምቶብዎት መጥቷል ”

‘ የምን ጦር ታወራለህ ?” ገብርዬ የበለጠ በመደነቅ ለዘብ አድርጎ ጠየቀ ።

“‘የንጉሥ” ጦር ። እንደሰማሁት ወደዚህ የመጣችሁት በቴዎድሮስ ላይ ሸፍታችሁ ነው አሉ ። በሸፍትነታችሁ ባልስማማም የእንግድነታችሁን ክብር እጠብቃለሁ ። ከግቢዬ ውስጥ አትያዙም ” ።

ገብርዬ አልመለሰለትም ። ከት ብሎ ሳቀ ። ያሳቀው መሸፈቱ ነበር ። ለራሱ ሳይታወቀው ሸፍቶ ይሆን ? ጤነኛ ነው ወይስ በሽተኛ ነው ? ዓይኑን ከሰውየው ወደ ዓይኔ አበባ ከዓይኔ አበባ ወደቆንጅት አንከራተተው ። “ ለመሆኑ አዝማቹ ማነው ” ሲል ጠየቀ ።

“ ልጁ ወደ ከተማ ሲሄድ ፤ ጦር ሠራዊቱ ከዚያ ሲመጣ

አገኘ ። ከዚያም ለጌታ ያደረ አንድ ያገሩ ጉልማሳ አየና ሁናቴውን ጠየቀው ። ገብርዬ የሚባለው የንጉሥ ባለሟል፥ ሸፍቶ አሞራ ገደል ገደማ ሰፍሯል መባሉንና በእርሱ ላይ የተላከ ዘመቻ መሆኑን ነገረው ። ጦር አዛዡ ጋረድ ነው ። ልጁ ይህንን እንደሰማ ፈቱን መልሶ መንገድ እያሳበረ ይገሰግስና በማኅበሩ ላይ እንዳለን ነገረን ። የማውቀው እስከ ዚህ ድረስ ነው ” አለ ሰውየው ።

ገብርዬ ተጨማሪ ማብራሪያ አላስፈለገውም ። የጋረድ ስም መጠቀስ ብቻ ነገሩን በሙሉ ከሰተለት ። ቴዎድሮስን በሤራ አወናብደው ሐሰት አሳምነውታል ። ግን ወደ ቂምምቢ መምጣቱን እንዴት አወቁ ? ምናልባት ከቤት ከቀረችው ጠላ ጠማቂ ባርያ በቀር ሌላ የተነገረው የለም ። እርሷ ግን ከማድቤት ወሬ ሳትሰማው አትቀርም ። እነጋረድ በሤራቸው እስከ እርሷ ደረጃ ድረስ ዝቅ ይላሉ ማለት ነው? አበስኩ ገበርኩ ! በሕሊናው አማተበ ። ጠቅላላው ክንውን እንዴት እንደተቀነባበረ ሊገምትና ሊተነትን ሲሞክር ከተቀመጠበት ፈዞ ቀረ ።

“ ጌታዬ ቁጭ ብሎ ለማሰብ ጊዜ የለዎትም ። ዘማቹ ተቃርቧል ። ” በሰውየው ኮስተር ያለ አነጋገር ገብርዬ ከሐሳብ እንቅልፉ ነቃ ። የመጀመርያ ስሜታዊ ውሳኔው ወይስ ፈሩ ቶሎ መድረስ ነበር ። አሽከሮቹን ማሸሽና ማዳን አለበት ። መሞቱ የማይቀር ከሆነ ደግሞ ከአንድ ገበሬ ጐጆ ውስጥ ተደብቆ ተገኘ ሳይባል፤ በራሱ ድንኳን ስር ክንዱን ይን

ተራሳታል ። ቀና ብሎ ወደ ሰፈሩ ተመለከተ ። ሁሉም አብረው ቀና አሉ ። ደብሩና ድንኳኑ፥ ቁልቁል ቁልጭ ብሎ ይታያል ። ግን ከተቀመጠበት ሊነሣ ገና ሲንቆራጠጥ፥ ደብሩንና የድንኳኑን ሠፈር በየት እንደመጣ ያልታወቀ ሠራዊት እንዴ ውርር ሲያደርገው ተመለከቱ ። ወዲያው ተከታትሎ ከድንኳኑ የእሳት ነበልባል ወጣ ። በእሳት ለኩሰውታል ። አሁን ክንዱን የሚንተራስበት ድንኳን የለውም ። አሽከሮቹም ካልተማሩ በቀር አልቀዋል ። ዕንባ ተናነቀው ። ወይኔ ገብርዬ ! ወይኔ ገብርዬ ! ፈቱን በመዳፉ ሸፍኖ ቁልቁል ተደፋ። ቆንጅት ጠጋ አለችና በትከሻው ዕቅፍ አደረገችው ። በዚህ ጊዜ ሰውየው ወደጓሮ ሄደና ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ በቅሎ እየጐተተ ተመለሰ ።

“ለጊዜው በጋጥ ያለችኝ የኮርቻ በቅሎ ይህች ብቻ ናት ። ከታች ከመስኩ አንድ የጭነት ከብት ነበረኝ ። ግን ለማምጣት ጊዜ ያለን አይመስለኝም ። በዚችው እንደምንም ተቸገሩና በሚመቻችሁ ጊዜ ትመልሱልኛላችሁ” አለ ይቅርታ በመጠየቅ አኳኋን ።

ከረጢታቸውን አልያዙም ። ከበቅሎ ሲወጣና ቆንጂትን ከኋላው ሲያፈናጥጥ ደመ ነፍስ ነበር ። በኀይል መጭ አላትና ስትሸመጥጥ ፡ ሁለት ሾስቱ ወደ ሰፈሩ ገላመጠ ። ቆንጂት ደግሞ ፡ ወገቡን እንደጠመጠመች አንገቷን ወደ ኋላ ጠምዝዛ የዓይኔ አበባን በዓይኗ ለመሰነባበት ሞከረች ። እምብዛም ጊዜ አላገኘችም ። ወዲያው ጋራውን ወ

ጥተው በወዲያኛው ማዶ ቁልቁል ተደፉ ። ዓይኔ አበባም ዓይኗን በእጅጌዋ እየጠረገች ወደ ቤት ገባች ።

በሠፈሩ ጦር ኀይሉ ፤ ወዲያና ወዲህ ሲትርመሰመስ ቆየና አንድ መቶ ያህል ወታደሮች የሚገኙበት ጓድ ተገንጥሎ ወደ ሰውየው ቤት አቅጣጫ አመራ ። ገብርዬ ከዚያ ማዶ ገበሬ ቤት ማረፉን እንዱ ነግሯቸዋል ። ጋቢውን በሚገባ አጣፍቶ ለበሰና ፤ ከከብቶች ጋጥ አግዳም ግንድ ላይ ተደግፎ ጠበቃቸው ። ወዲያው ደረሱ ።

ጋረድ ከበቅሎው ዱብ ብሎ ወረደና ወደፊት ቀደመ ። እንዳቃጠለው ድንኳን ፤ እሳት ለብሶ እሳት ጐርሶ ነበር ። ወታደሩም ሁሉ የርሱን ስሜት የሚያስተጋባ ይመስላል ። ግማሹ ጐራዴውን እየነቀነቀ ይንቆራጠጣል ። ሌላው ፈቱን አኮሳትሮ ፤ ይገላምጣል ። አክሊሉ ብቻ ትንሽ ተረጋግቶ ነበር ። ከበቅሎዋ ሳይወርድ እየኰለኰለ ወደዳር በኩል አቆማት ።

“የዚህ ቤት ባለቤት አንተ ነህ ? ”አለ ጋረድ ። ጥያቄ ሳይሆን ቁጣ ነበር ።

“ነኝ ጌታዬ ”አለ ከተደገፈበት ግንድ ሳይነቃነቅ ።

“ ደግሞ እጅ አትነሣም !” ጋረድ ጮኸበት ።

ሰውዬው በፌ.. አኳኋን ለጥ አለና ሰገደ ።

“ገብርዬ የት አለ ?”

“እኔ አላውቅም ጌታዬ?” ጋረድ ሲጠፍ ሰውዬው የአንደበቱን ልስላሤ አለወጠውም ።

"እንዴት ! ከዚህ ቤት አላረፈም ?"
" ነበር ጌታዬ "
ጋረድ አሽከሮቹን ባይኑ አንድ ጊዜ ሲጠቅሳቸው ለመ ፈተሽ ወደሁለቱ ቤቶች እየተሯሯጡ ገቡ ። ከጥቂት ደቂቃ ዎች በኋላ አንገታቸውን እየነቀነቁ ተመለሱ ።
"የት ሄደ ?"
ሰውዬው መልስ አልሰጠም ።
ጋረድ እንደገና ጮኸበት "የት ሄደ 'ነ ነው የምልህ?"
"በእውነቱ አላውቅም ጌታዬ "
ከገብርዬ ማምለጥ የሰውየው እልህና ተአብዮ ይበልጥ አቶገው ። ሰውነቱ በድንጋጤም በንዴትም ይንቀጠቀጥ ጀመር ። ጥርሱን አፋጨ ። ገብርዬ ካመለጠ ነገሩ ተበላሸ ማለት ነው ።

እየተንደረደረ ሂዶ ሰውየውን በቃሪያ ጥፊ ሲማታ ነፍሱን አያውቅም ነበር ። ሰውየውም "ይህን ይወዳል !" ብሎ በዚያ የገበሬ መዳፉ መልሶ ሰማይና ምድሩን ሲያደባልቅበት እንደዚያው አልታወቀውም ። በዚህ ጊዜ አንዱ ባለሟል ፎክሮ ጐራዴ ሲመዝና የሰውየው ጭንቅላት ከሮሬት ወድቆ ሲሽከረከር አንድ ሆነ ። የአይኔአበባ እሪሪ ! እያለች ስትወጣ ወዲያው ቀለቡና ከአንድ አጋሰስ ላይ አስረው ጫኗት ። ከዚያም ሁለቱን ቤት ከጣሪያው ላይ በእሳት ለኩሱና በመጡበት መንገድ ተመለሱ ።

ምዕራፍ ፣ ፯

ገብርዬና ቆንጂት ከቅምምቢ እንዳመለጡ ሌሊቱን በሙሉ በጠፍ ጨረቃ ሲገሰግሱ አድረው ቀኑንም ደገሙት። በተሲአት ላይ ብቻ በአንድ ግራር ጥላ ሥር ጥቂት ዕረፍት አድርገዋል ። ገብርዬ የውሃ ዋናና አደን ቢያዘወትርም ፣ በረጅም ጉዞ ረገድ ሰውነቱ የከብት ጀርባ ለምዶ ነበር ። አዎ ፣ ውጊያ ሲፋፋም ፣ ጐራዴውን መዞ እጅ በጅ ቢገባበትም ፣ ከካሣ ጋር ከጐንደር ቤተ መንግሥት ከሸፈቱበት ጊዜ አንስቶ ለመንገድ ሲጋር በቅሎና ፣ ሽምጣጭ ፈረስ ተለይቶት አያውቅም ። ስለዚህም ለሁለት የተፈናጠጡባት በቅሎ ከሥር መብረክረክ ስትጀምር ፣ ወርዶ በእግሩ ማኮብኮብ ግድ ሲሆንበት ፣ ከወገቡ በታች ጡንቻው እንደልብ አላስመከውም ። ጅማቱ ሁሉ መተሳሰር ጀመረ ። የተጨማተረ መሰለው ። ከጉልበቱ ጣብቂያ ፣ ከቁርጭምጭምቱ ላይ ቆርጦ መጣልን የሚያስ

መኝ ጠመን ያዘው ። በዚህ ላይ ደግሞ መንገዳቸው የገበሬ ፣ የነጋዴና የነፍጠኛ ኮቴ የቀየሰውን ጐዳና የተከተለ አልነበረም ። ሽፈቶ መባሉን ወሬ የሰማ ፣ እሱነቱን የሚያውቅ አላፊ አግዳሚ ፣ በፈገግታና በቸልታ እንደማይተላለፈው ተሰማው ። ግማሹ እንጀራውን ለማብሰል የሚፈልግ እበላ ባይ ነው ። ሌላው ፣ የተሰደደን ፣ ቀን የጣለውን ብቸኛ ደካማ ገድሎ መፎከር ደስ ይለዋል ። መሞት ወይም መገደል ገብርዬን አላስፈራውም ። ከአምስት ዓመት በላይ የዘወትር ኑሮው ከሞት ጋር ነው ። በራስ አሊ ላይ ሲሸፍት ፣ ካሣ ባለተስፋ ቢሆንም ፣ እርሱ ያንን ሣር ቅጠል ሠራዊት እናሸንፋለን የሚል ግምት አልነበረውም ። ለመሞት የተሰለፈው ግን ደስ እያለው ነበር ። በተፈጥሮው ውስጥ ፣ ወንድነትን ፣ ጀግንነትን ለማስመስከር ፣ የሚቃጭል ደወል አለበት ። ሆኖም ይህ ደወል ፣ ከቅጥር ምሽቱ ጋር ሲፈረጥጥ መሞትን አይቃጭልም ። ሞትንም ባይፈራ የማንም አጋሚዶ ወሸባ መሆን ደስ አላለውም ። ስለዚህም ዋናውን መንገድ ትተው ፣ ጫካ ጫካውን መንዝ መረጠ ። ለዚህም የሚከፍለው ዋጋ ፣ ቅንጣሮ ፣ እሾህና እንቅፋት ነበር ።

በመጨረሻ ፣ የደብረ ታቦር ከተማ በሩቁ ከፊታቸው ላይ ብቅ አለ ። ጊዜው ወደ ዘጠኝ ሰዓት ገደማ ይሆናል ። ገብርዬ ከንዳን ከበቅሎዋ ጀርባ ላይ ደገፍ አድርጎ ቆመና ተከዘ። ከፉኛ ደክሞት ነበር ። የመንፈስ ድካም ሣምር ነው ። ይህን

ን የመሰለ ጉዞ አድርጋለሁ ብሎ በሕልሙም አላሰበ ። ገብርዬ ! እንደ ወንበዴ ጫካ ለጫካ ትፈረጥጥ ? ራሱን ነቀነቀ ።

ከጌታው ጋር ለመገናኘት ቢጣደፍም ፣ ወደከተማ ሲገባ የሚያውቀው ሰው ያጋጠመው እንደሆን እንደማይምረው ተሰማው ። ከጥቂት ቀናት በፊት ተሽቆጥቁጠው የሰገዱለት ሁሉ አሁን በጭንቅላቱ ኪስ ቢጫወቱ ደስ ይላቸዋል ። አዎ! ማንም ቢሆን ኮከቡ ከጠለቀች እንደሰቅለቱ የይሁዳ ምሳሌ ሁሉም የውገራ እጁን ሊሰነዝርበት ይሻል ። የሰው ተፈጥሮ ምንድን ነው? ቢሞትም ወንጀለኛ ተብሎ ሬሳው መረገጥ የለበትም ። ፈጽሞ ። ንጹሕነቱን ማረጋገጥ ይኖርበታል ። ኮከቡ እስከዚህ ድረስ ጠልቃለች እንዴ ? በመጀመሪያ አንዳች ነገር ሳያጋጥመው ከጌታው ጋር መገናኘት ከቻለ ገናናት ።

መሸትሸት እስኪል ድረስ ከአንድ ችፍርግ ቁጥቋጦ ሥር ተሸጉጠው ቆዩ ። ገብርዬ እንቅልፍ ሸለብ አድርጎት ነበር ። ቆንጅትም እንዳይነቃ ቀስ እያለች ቋንጃውንና ቁርጭምጭምቱን በደረቁ አሸችለት ። በመጥፎ ቅገርት ተደናግጦ ብንን ሲል ጸሐዩ ከጋራው ሥር ጠልቃ ነበር ። ሰማዩ ግን ካለዘወትሩ በጣም ቀልቶ ነበር ። ጥሩ ትንቢት አይደለም ። የደም ሟርት ነው ይላሉ ። እንዳሻው ! አለ ገብርዬ በሆዱ ። ደግሞስ የሰማይን መልክ ለመለወጥ የኔ ሕይወት እስከዚህ ድረስ ትልቅ ነው እንዴ ? ያም ሆነ ይህ ፣ የሚፈጸም

ነገር ቢኖር ዛሬ ማታ ይፈጸም ሲል ቆረጠ ።

ከከተማው እስኪገቡ ድረስ ምሽቱ ፤ የጨለማ መጋረጃውን ጨርሶ እንደሚያወርድ ገመተ ። ወደ ሁለት ሰዓት ገደማ ይሆናል ። ግብዣ ከሌለ ቤተ መንግሥቱ ጭልል የሚልበት ጊዜ ነው ። እጌ ወደራት ከመውጣታቸው በፊት በእልፍኝ ወይም በመጻሕፍት ክፍላቸው ከሊቀ መኳስ ዮሐንስ ጋር የሚገኙበት ጊዜ ነው ።

ቆንጂትን ደግፎ ከበቅሎዋ ላይ አወጣትና አገላብጦ ጉንጯን ሳማት ። ንዳድ የተቀሰቀሰችበት ሰው ይመስል መላ ሰውነቷ እስኪንዘፈዘፍ ድረስ ተንሰቀሰቀች ። ከእንባዋ ለመሸሽ መጭ አለና ቶሎ በቅሎዋን መንገድ መራት ። ከዚያም የራሱን መንገድ ከመጀመሩ በፊት ከነዶቹን ከደረቱ ላይ አመሳቅሎ ሳይንቀሳቀስ ብዙ ደቂቃዎች ቆመ ። ወንዱ ልጅ ገብርዬ ዓይኑ ዕንባ ቋጥሮ ነበር ። ምናልባት ነገጪት ይገናኙ ይሆናል ። ወይም ደግሞ ፤ የዛሬዋ ጀምበር አብረው የተመለከቷት የመጨረሻዋ ትሆናለች ። የመጣው ይምጣ አለና ጥርሱን ነክሶ ወደፊት ተራመደ ።

አንደኛውን የዘብ ክልል ያለችግር ስተት ብሎ አለፈ ። ዘቡ አንቀላፍቷል ። ወይም ሌላ መኳንንት መስሎታል ። "ቱም ማን ልበል" አለ ሁለተኛው ዘብ ። ገብርዬ ስትዋጥ አለው ። የመጀመሪያ ስሜቱ በጐራዴው ስለት ጭጭ ማሰኘት ነበር ። ቢቻል ግን ነፍስ አለማጥፋትን መረጠ ። "ኮምጣጤ" አለ ገብርዬ ድምጹን ለወጥ አድርጎ ። በዘመቻ

ጊዜ በጦር ሠፈር መካከልና አንዳንድ ጊዜ ለአስቸኳይ መልእክት የሚጠቀሙበት የይለፍ ቃል አለ ። በየወሩ ይለወጣል ። "ኮምጣጤ" ወደ ቂምምቢ ከመሔዱ በፊት የወሩ የይለፍ ቃል ነበር ። እለፍ ! አለ ዘቡ ከቆመበት ሳይነቃነቅ ። ገብርዬ ከሩጫ መለስ ሽመጠጠ ። አሁን በርሱና በጌታው መካከል ትልቁ ገደል ታልፏል ። የእግዚአብሔር ፈቃዱ ከሆነ ፤ የነገዋን ጪት ጀምበርና ቆንጂትን በቀድሞው ገብርዬ አለኝታና ኩራት ይገናኛቸዋል ።

የሰው ደም ጐርፍ በጨቀየበት ፤ ሬሣ ተነባብሮ መራመጃ ባሳጣበት የጦር ሜዳ ውሏል ። ግን እንደ አሁኑ ሰዓት ነፍሱ ታውካ አታውቅም ። እየተምዘገዘገ ወደ ቤተ መንግሥቱ ገባና ግራና ቀኝ ተገላምጦ ፤ ተወረወረና ከልፍኙ በራፍ ደረሰ ። ቀስ አድርጎ ከፈተው ። የልቡ ትርታ ግቢውን የሚቀሰቅስ መሰለው ። አንገቱን ብቻ ሰገግ አድርጎ አስገባ ። ጌታው ፡ ከልፍኝ ፡ የለም ። እቴጌ ተዋበች ብቻ ጀርባቸውን ለበራፉ ሰጥተው መቅረዝ ያስተካክላሉ ። ጥላ ከብደቻው ዞር ከማለታቸው በፊት በራፉን ያላአንዳች ኮሽታ ስቦ ዘጋና ወደ መጻሕፍት ቤቱ ሲፈተለክ ከእልፍኝ አስከልካዩ ጋር ከመተላለፊያው ላይ ፊት ለፊት ተጋጠሙ ። የእልፍኝ አስከልካዩ ስሜት ከድንጋጤ በላይ ነበር ። እንዲያውም የተሰማው ነገር አልነበረም ። ለቅጽበት ያህል ሕይወታዊ ሕቅታው ቆማ ነበር ። የአእምሮው አዛዥ በመሆን የሚሠራውን አውቆ የሰይፉን እጅታ እስ

ኪጨብጥ ድረስ ፤ ገብርዬ አልፎት ሄዶ ፤ የቤተ መጻሕፍቱን በር ከፍቶ ገባ ።

አፄ ቴዎድሮስ ፡ ከትልቅ መቅረዝ ሥር ፡ ከአጭር ምቹ ወንበር ላይ ተቀምጠው ፍትሐ ነገሥት ያነባሉ ። በአራት ቀናት ውስጥ ብዙ ዓመታት አርጅተዋል ። የግምባራቸው መስመሮች የበለጠ ተቀርጸው ወጥተዋል ። የአይኖቻቸው ዙሪያ ወደ ጥቁረት ቀልሟል ። ሰንቅልና አጥተው መሰንበታቸውን ያስታውቅ ነበር ።

ገብርዬ በራፉን በጀርባው ገፍቶ ዘጋና እንደቆመ ፤ አፄ ቴዎድሮስ ጸጥታቸው በመታወኩ የተበሳጩ ይመስል መጽሐፉን በኃይል ከድነው በመታከት ሁኔቱ ቀና ብለው ተመለከቱ ። አይናቸውን ማመን የቸገራቸው ይመስል አፈጠጡበት ። ገብርዬም በአዘኔታና በፍቅር አያቸው ። ምስኪን ቴዎድሮስ ! እንደ ትልቅነትህ የሌሬኞችን ልብ ልትመረምር አልቻልክም ፡ እንደቅን ሐሳብህ የሚፃረርህ አላጣህም አለ ገብርዬ በሆዱ ።

"ገብርዬ ! ገብርዬ ነህ ወይስ ምትሐት ነው የሚታየኝ ?" ሲሉ ጠየቁ በጣም በደከመ ድምጽ ።

"አቤት የኔ ጌታ ። እኔው ነኝ ገብርዬ አሽከርህ" አለና መለሰላቸው ። ሁለት ክንዳቸውን ዘረጉና ከተቀመጡበት ለመነሣት ቃጣቸው ። አቅፈው ለመሳም ነበር ? ግን የገብርዬ መሸፈት ድንገት የተገለጠላቸው ወይም የታወሳቸው ይመስል መላ ሰውነታቸው ከምትርትር አለ ። ተዝናንቶ

መቀመጥ ሳይሆን ወንበራቸውን እንደ ሰቃ በኃይል ወደ ቁበት ።

"ጥሩ ! ከፈቱ ቶሎ ጥሩ ! ሕይወትህ ሳትጠፋ ። ላጠፋት አልፈልግም ብዙ ጊዜ ለሕይወቱ ዳርገሃት ነበርና" ሲሉ ሙሁና ፊታቸውን በመዳፋቸው ሸፍነው ወደታች አቀረቀሩ ። ምናልባት ሲወጣ እንዳያዩት ይሆናል ። አዎ ገብርዬ በድሏል ። ግን እንዳላዩት መሆን አለባቸው ።

ገብርዬ ተንደርድሮ ከጉልበታቸው ሥር ተደፋ ። "ባጠፋ ትምረኝ ነበር ማለት ነው ። ሳላጠፋስ ደግሞ ልትምረኝ አትችልም ? የኔ ጌታ ? ቁጣህን ከአፎቷ ከማውጣትህ በፊት ነገሬን ስማኝ ። ተከሳሽም ኮ ቃሉን ሊሰጥ ይገባዋል"

"እሽ በል ኮ ተነስ ። ቁጣ አልከኝ ? ምን የተረፈ ቁጣ አለኝ ? አልቋል ወትሮ አልቋል" የአፄ ቴዎድሮስ አነጋገት ለዘብ ብሎ ነበር ።

"የት ልጀምር የኔ ጌታ ?" ገብርዬ ተነስቶ ቆመ ።

"የትም ጀምር ። ብቻ ልስማው !" አለ ፊቱን ሳየዩ ።

ነገራቸው ። ከሸዋ ዘመቻ ቆስሎ እንደተመለሰ ጋረድና እከሊሉ በሙከት እንደጠየቁት ከዚያም እየተመላለሱ እንደተወዳጁት ፤ ስለ ሕልሙና ስለፌዛቸው ፡ ስለጥርጣሬው ፤ ስለ ቆንጂት ስለት ፤ ምንም ሳያስቀር ተረከላቸው ። ከታሪኩ ግማሽ ላይ ሲደርስ ፤ ከሩቅ የሐሳብ ዓለም የመጣ በሚመስል ድምጽ ተቀምጠ እንዲያወጋቸው አዘዙት ። ከወዲያ

ኛው ማዕዝን የሚገኘውን ወንበር አምጥቶ ከአጠገባቸው ተቀመጠና ታሪኩን ቀጠለ ። ሁለቱን ዘብ አልፎ የእልፍኝ አስከልካዩን አምልጦ ከፊታቸው እንዴት እንደቀረበ ከተናገረ በኋላ ፣ "ይኸው ነው ! የኔ ጌታ" ሲል አበቃ ።

አፄ ቴዎድሮስ አንገታቸውን ደፍተው ሲያዳምጡ እንደነበር ፣ በራሱ ላይ ተጠምጥሞ እንደሚወረወር የቆላ እባብ ከመቀመጫቸው ተፈናጠሩ ። ጐራዴያቸውን እየነቀነቁ ፣ ከንፈራቸውን እየነከሱ አንዳንድ ጊዜም ቁንዳላቸውን እየጐተቱ ፣ ያችን ክፍል አምስት ጊዜ ያህል ተመላለሱባት ። የአፄ ቴዎድሮስ ቁጣ በአካባቢያቸው የታወቀ ነበር ። እርግጥ ቁጠኛ ናቸው ። ሲፈቀሩ ልባቸውን ገልጠው የሚሰጡትን ፣ ሲያጠፉ የማይበፁትን ያህል የሌሎች ጥቃቅን ስሕተት ደማቸውን ያፈላዋል ። ብዙ ሰዎች ይህንን በባሕርይ ጥራትና ስለት ይተረጉሙታል ። ያልወጣ ድምዱም ባሕርይ ከፉም ሆነ ደግ ነገር ቶሎ አይሰማውም ማለታቸው ነው ። አፄ ቴዎድሮስ ራሳቸውም ቢሆን ፣ "ቻይ የጭነት ከብት ብቻ ነው" የሚል ዘይቤ ነበራቸው ።

የቅርብ ባለሚሎች ቁጣቸውንና ቁጣቸውን ማብረድ ለምደውታል ። ሆኖም ይህ ቁጣ አልነበረም ። የሥጋዊ ሕይወት እሳተ ነበልባል ሆኑ ። ለአካላቸውና ለመንፈሳቸው መወራጩት ክፍሉ ጠበበ ። ከብዙ ጊዜ በኋላ ፣ ከወለሉ መሃል ላይ እግራቸውን አቢትረው ግራ እጃቸውን ከጐራዴያቸው ስገባ ላይ አስደግፈው ቆሙ ። እሳቱ በረድ

ማለት ሲጀምር ነው ።

"እኔን የሚገርመኝ የኔ ጅልነት ነው ። ሁለቱን አብረው ብዙ ጊዜ አይቻቸዋለሁ ። አክሊሉ ሰውነተ ደካማም ቢሆን የመጨረሻው መሠሪ መሆኑን ሳውቅ እንዴት መጠራጠር አቃተኝ ? በገዛ ቤተ መንግሥቴ ውስጥ ከዓይኔ ሥር የሚሠራው ነገር እንዴት ሳይታየኝ ቀረ ?" ራሳቸውን በቅሬታ ነቀነቁ ።

"እኔም ኮ አጥፍቻለሁ ። ጥርጣሬው ሲገለጥልኝ ለጌታዬ አለመንገሬ" አለ ገብርዬ ።

"አዎ ጥፋት ነው ። ግን የትክክለኝነት ጥፋት ነው ። ባልተጨበጠ ጥርጣሬ ነገር ማወሻከት ተገቢ ባይመስልህ አልተሳሳትክም ። ገብርዬ በወራዳ መንፈስ ሥር ከመጠለል ፣ ወደ ፍጹምነት ደረጃ እየቃጡ ማጥፋትና መጥፋት ይሻላል ። ኧረ እስቲ ለመሆኑ ያንን ቀልማዳ ይመኑን ጥራልኝ" ሲሉ ላኩት ። የእልፍኝ አስከልካዩ ይመኑ የውሃ ሽታ ሆኗል ። አፄ ቴዎድሮስ በይመኑ መክዳት ከማዘን ይልቅ ተንከትክተው ሳቁ ። የቤተ መንግሥት ኮረዳ ማጫወት እንጂ ከወንዶች ቦታ ይውላል ብለው አይገምቱትም ። የደጃዝማች ጐሹ የዲቃላ ልጅ በመሆኑ ፣ የሀገሬው ሕዝብ እንዲደሰትና እንዲተባበራቸው ቢያቀርቡትም ፣ ጥላው ሳይቀር ይቀፋቸው ነበር ። ከከባድ ዕዳ እንደተገላገሉ ቆጠሩት ።

ስለ ዘመቻው ጉዳይ አሁንም ጉባዔ ተደረገ ። ግን

አፄ ቴዎድሮስ እንደፈተኛው ፣ በአሁኑ ጊዜ የመኳንንቶቹን ምክር፣ አስተያየትና ክርክር ቅንጣት ዋጋ አልሰጡትም ። የራሳቸውን ውሳኔ ብቻ የመጀመሪያውና የመጨረሻው አደረጉት ።

ጋረድ ፣ ከቋምምቢ ፣ የንጉሥ ቅጣት ያነጣጠረበትን የመንደር ወንበዴ ሁሉ ከሠራዊቱ እየከለ በየደረበት ሰንጋ በሰንጋ እያስጣለ ፣ ደጋውን ሸሽቶ በረሃ በረሃውን እየተጓዘ በቆላ ወገራ ብቅ ማለቱ ተሰማ ። በዚህ ጊዜ አፄ ቴዎድሮስ ከደብረ ታቦር ጎንደር መጥተው ነበር ። ምን መስማት ብቻ ፦

"ስም ስታወጣ እናት ፣
ጋረድ ብላለች ከጥንት
ወገራ ተክሎ ሲያገሳ ፣
ምነው ዝም አለ ያ ካሣ" የሚል የአዝማሪ መልእክት ደረሳቸው ። ይህች ጐረምሳ እውነትም ልዩ አብጧል ፣ ጫን ፈረሴን ብለው ሳይውሉ ሳያድሩ ተነስተው ገሰገሱ ። ገብርዬ ከዓለሚ ጋር እንዲዘምትና እርሳቸው እንዲቀሩ አጥብቆ ለምኗቸው ነበር ። ለዚያ ውርጋጥ ጐረምሳና ለዚያ ሽል ደብተራ ገብርዬ በቅቶ እንደሚተርፍ ቢያውቁትም ፣ በራሳቸው መዝመት ቆርጠው ነበር ። ድራሹን ሊያጠፉት በዚያች ቤተ መጻሕፍታቸው ውስጥ በሕሊናቸው ተገዝተዋል ።

ጋረድ ለውጊያ ወገራን የመረጠበት ብዙ ምክንያት ነበረው ። አንደኛ ነገር ቢሸምበትም ፣ ንቆ በመተው አስራት

በኩራት ስላልጠየቀ ሕዝቡ እንደደግ ገዥ ቆጥሮ አመስግኖታል ። ገበሬ ከጨቋኝ ገዥ ይልቅ አስተዳዳሪ ፈጽሞ አለማግኘት ይሻለዋል ። ከብቶቹን በንቃት ጠብቆ ያስገባል ። የቀበሌውን ጠስላቶች በተለመደው የኅብረተ ሰብ ውይይት ያደርሳቸዋል ። ወገራ ደግሞ በአለፉት ዘመናት ደግ አገረ ገዥ አላጋጠመውም ። ምናልባትም ከታላቁ አድያም ሰገድ ኢያሱ ዘመነ መንግሥት ወዲህ የተሻለው ጋረድ ነው ። የተሻለ ሆኖ የተገኘውም በክፉም ሆነ በደግ ፈጽሞ አለማስተዳደሩ ነው ። እረኞች "አሆሌሌ ፣ አህያ ወጣች ተጭና አገዳ ፣ በጋረድ ጊዜ ክምር ፈነዳ "እያሉ መዝፈን ጀምረው ነበር ። በወገራ ብቻ ሳይሆን በመላው ኢትዮጵያ "የቴዎድሮስ የጥጋብ ዘመን "የተባለበት ጊዜ ነው ። ስለዚህም የወገራ ሕዝብ ፣ አብሮት በሙሉ ባይሸፍትም ፣ እንደሚያቅፈው ገመተ ። አክሊሉ በአንድ ወገኑ ወገሬ ነው ። የወንዛቸው ልጅ በንያሉ ንጉሥ ላይ መሸፈት ለሀገሬው እንደትልቅ ክብር ይቆጠራል። ከዚህም በተረፈ ደገኛው የወገራ ሰው ፣ በወሬና በንግርት ሊታለል የሚችል በየዋሕነቱ የታወቀ ነው ። በጎንደሮች አቀቁር "ስሚነኛ" ማለት ሞኝ ማለት ነው ይባላል ። ጋረድና አክሊሉ ፣ ለመዋጋትም ሆነ ለመመሸግ ወገራን የመረጡት ብዙ ጊዜ ካወጡና ካወረዱ በኋላ ነበር ።

ገብርዬ ከቋምምቢ አምልጦ ፣ ከአፄ ቴዎድሮስ ከተገናኘና ፣ ጋረድ በወገራ በኩል በግልጥ ጦሩን አደራጅቶ መሸፈቱን እስካወጀበት ባለው ጊዜ መካከል አቴጌ ተዋበች

ከዚህ ዓለም በሞት ተለዩ ። እቴጌ ተዋበች ጤና ካጡ ብዙ ጊዜ ቢሆናቸውም ፣ በሽታው ያዝ ለቀቅ እያደረጋቸው ቆይቶ አማሚታቸው ድንገተኛ ነበር ። ለአፄ ቴዎድሮስ የሚስትሞት ብቻ አልነበረም ። በሕይወታቸው ላይ ውድቅት ጨለማ የወደቀና ሰውነታቸውም ባዶ የሆነ መሰላቸው ። እቴጌ ተዋበች ፣ በጌትነት አስደሳችና አቆላማጭ ሚስት ፣ በችግርና በእንግልት ጊዜ እግር የምታጥብና እንጨት ለቅማ የምታበስል ገረድ ፣ በፈተናና በጭንቅ ጊዜ የምታጽናና እናት ፣ እንዲያው ሁሉም ነገር ነበሩ ። የካሣ ኮከብ ተረጋግጦ ባልወጣበት በፊተኛው ዘመን ፣ ከወላጅ አባታቸው ቤተ መንግሥት ይልቅ የባላቸውን የጫካ ኑሮ በመምረጥ ፣ "እናትና አባቷንም ትተዋለች ባሏንም ትከተላለች "የሚለውን የመጽሐፍ ቃል የፈጸሙ ነበሩ ። ይህንን የሚያደርጉ ሴቶችም በዓለም ላይ በጣም ጥቂቶች ናቸው ። ገብርዬን ለጓሬኞች ዳርገው የመጨረሻ ታማኝ ወዳጃቸውንና ባለሚል ጦር አዝማቻቸውን ለጥቂት ሊያጡ ነበር ። አሁን ደግሞ የሕይወታቸውን ግዙፍና ረቂቅ ሕይወት ተዋበችን ሞት ነጠቃቸው ። ምነው ተፈጥሮ ይከዳቸው ጀመር ? በሰውና በፈጣሪያቸው ላይ እስከዚህ ድረስ ምን ኃጢአት ሠሩ ? የጀመሩትን ብሔራዊ ተግባር መፈጸም የላቀ ግዳጃቸው መሆኑ ባይሰማቸው ኖሮ ፣ የግል ሕይወታቸውን በሚመለከት ረገድ የተዋበች ሞት ምናኔን የሚያስመርጣቸው የዓለም ጣዕም ሁሉ ንጥፈት ነበር ። በግል ኑሮ ፣ በቤተሰብ ኑሮ ፣ ካሣ ቢቃው ተከተተ።

የቀበራቸው ሥነ ሥርዓት በግሸን ማርያም ሲፈጸም እንደንጉሥ ሀዘንተኛ ሳይሆን ፣ እንደተራ ባል እየተንሰፈሰፉና እየተሰቀሰቁ ፡

"እስቲ ጠይቁልኝ ርቃ ሳትሄድ ፣
እቴጌ ተዋበች ሚስት ናት ገረድ ፣
እጅግ ሥራ ዓዋቂ ትናንትና ሞተች ፣

መድኃኒቱን ምሳ ታበላኝ ነበረች "እያሉ ሙሾውን ሲያስወርዱት ሕዝቡ በዕንባ ማሙቶ የሚያልቅ መሰለ ። በንጉሥ ቤተ ሰብ ቀብር አልቃሽ መብዛቱ የተለመደ ቢሆንም " ዋይ ! ዋይ !ያዙልኝ ዋይ ! ዋይ ! ያዙልኝ !"እያሉ ከደጋፊ ጋር ሲታገሉ የተመለከተ ስሜቱን መግታት አይቻለውም ነበር ። ዕንባ በራሱ ኃይል ይፈነዳል ።

አፄ ቴዎድሮስ ከግሸን ተመልሰው ፣ ሐዘናቸውን ሳይጨርሱ ፣ ባለጥቁር ጥለት የሀዘን ልብሳቸውን እንደለበሱ ጦር ቀስቅሰው ወደወገራ ገሰገሱ ። ዓለሜንና ገብርዬን በግራና ቀኝ አሰልፈው ፡ መካከሉን በመያዝ አዝማች ራሳቸው ነበሩ። ለጋረደ ገብርዬም ሲበዛበት ነው ብለው ቢያቃልሉትም ራሳቸው በጃቸው ሊያጠፉት ቆርጠውና ምለው ነበር ።

ግን ቀላል ውጊያ አልሆነም ። ጋረድ በበኩሉ የመጨረሻውን ጀግንነትና ቆራጥነት ለማሳየት ቆርጦ ነበር ። አፄ ቴዎድሮስ ልጅ ካሣ ሆነው ፡ በጥቂት ወታደር ጉልቱ መማፍርት የሌለውን የራስ አሊን ሠራዊት ድል ነስተዋል ። እብሪተኛውን ደጃች ውቤን ማርከዋል ። ወንዙንና ጋራውን እየሩ

ንና ሕዝቡን ፈጽሞ ሳያውቁት ሸዋን አስገብረው ተመልሰዋል ። ጋረድ ደባርቅ ላይ ያደረገውን ብርቱ ውጊያም በእንዚሁ ደረጃ ያስታውሱታል ። የውጊያው ጊዜ በጣም አጭር ነበር ። ምናልባት ከሁለት ሰዓት አይበልጥም ይሆናል ።

ነገር ግን በዚህ አጭር ጊዜ ውስጥ ከእቴጌ መንገና ከደጃች ውቤ ዘመቻዎች ድምር የሚበልጥ ሕዝብ አልቋል ። ጋረድ ወደጉን በታ ያዘ በማዋጋትና ጦሩን በመምራት ፈንታ ፡ ከነጭ ፈረሱ ላይ ተቀምጦ ፡ እንደጦር ወደአፄ ቴዎድሮስ ሠፈር እየተወረወረ ፡ አንገት በጥሶ ፣ ደረት በስቶ ይመለሳል ። ከጦሩ ተቀላቅሎ ፡ ትጥቁን አስተካክሎ ፈረሱን ኰልኩሎ አሁንም እንደገና ይወረወራል ። በጆሮ ግንዱ ሥር እያፏጨ የሚያልፈው ጦር ፣ የሚንጣጣውን የጥይት ድምጽ እንደጣፋጭ የሙዚቃ ቃና ፡ በዙሪያው የሚያንጸባርቀውን የሰይፍ ስለት እንደጀንበር ውበት ቆጠረው ። ጫካ ለጫካ ሲሳደድ ከሚኖር ፡ ሞቱንና ሕይወቱን ለመወሰን ቆርጦ ነበር ። ሕሊናው ተሠውሮ እንደወገሸ አውሬ በሬ ሆነ ። ሚዳው ጠበበው ። ጀግና የሚወዱት አፄ ቴዎድሮስ አደነቁት ።

መሬት ቁና ሆና ፣ ሕዝብ ዓዳም እርስ በርሱ ተባልቶ የሚጫረስ እስኪመስል ሲፋጅ ፡ የጣዕር ፡ ድምጽ ፡ የፈረስ ኮቴ ፣ የውሃ ለማኝ ቁስለኛ ጩኸት ዓየሩን ሲሞላው ፣ በቴዎድሮስ ዘመቻ ለመጀመርያ ጊዜ ድሉ ከየት በኩል እንደሚሆን በሚያጠራጥርበት ሰዓት ፡ ጋረድ ፣ ሌላውን ተዋጊ ሁሉ ጥ

ሶ ጦሩን እንደቀሰፈ ወደአፄ ቴዎድሮስ ገሰገሰ ። አፄ ከታጠቅ ፈረሳቸው ላይ እንደተቀመጡ ፣ ፊታቸውን ወደግራ በኩል መልሰው በባታቸው እየመለከቱ ሠራዊታቸውን ያደፋፍሩ ስለነበር አላዩትም ። ከሰላሣ ከንድ ርቀት ገደማ ላይ ሲደርስ ፣ ጋረድ ልጓሙን ለቆ በግራ እጁ ሽጉጥ መዞ ሲያነጣጥር ፣ ሊቀ መኳስ ዮሐንስ ፈረሱን መር አደረገና ከቴዎድሮስ ፊት ተደቅኖ ፣ በሽጉጥ ቀለበው ። ጋረድ ከፈረሱ ዘንበል ብሎ ሲወድቅ ፡ ከጀርባው ይከታተል የነበረው ወንድሙ አልፎ መጣና ጦሩን ሲሰጋ ፣ ሊቀ መኳስ እእእ ! ብሎ ሲፎክሀ፣ አፄ ቴዎድሮስ ዘወር ሲሉ አንድ ሆነ ። በደረቱ የገባው ጦር ጫፍ በጀርባው ዘልቆ ነበር ። የሊቀ መኳስ ገዳይ ፈረሱን አዙሮ ከመመለሱ በፊት በአንድ ጥይት ጣሉት ። የጦርነቱም ውጤት ወዲያው ለየ ።

ሠራዊቱ የጋረድን መውደቅ ሲያይ ባንዴ ተበትኖ ሽሽት ጀመረ ። አፄ ቴዎድሮስም ሊቀ መኳስ ዮሐንስን ጦሩ ከደረቱ እንደተሰካ ከጭናቸው ላይ አስደግፈው ውሃ በአርኮት ሲያጐነጩት ሕቅታው አለፈች ። ሬሳውን እንደታቀፉ ከጋረድ ወገን አንድም ነፍስ እንዳያስተርፍ አፄ ቴዎድሮስ ሠራዊታቸውን በጩኸት አዘዙት ። ከዚያ በኋላ ያለው እርድ እንጅ ውጊያ አልነበረም ። የሰውን አንገት እንደቅጠል መጨፍጨፍ ነበር ። ብርቱ ሯጭ ወይም ኃላቢ ሆኖ ፣ ማምለጡ የሚያጠራጥር ካልሆነ በቀር ያን ጊዜ ውድ የሆነውን ጥይት ማባከን አላስፈለገም ። ከኋላ እየደረሱ በሰይፍ መቀንጠ

ስና በጦር መሰቅሰቅ ብቻ ነው ። ማንም አንድ ወንድ ቆሞ ለመከላከልና ፣ ግምባሩን ሰጥቶ ለመሞት የቃጣ የለም ። በድንገተኛ ምትሐት ፡ የወንድነቱ ባሕርይ የተነጠቀበት ይመስል እኩሌታው ነፍሴን አውጭኝ እንገቱን አቀርቅሮ ወደ አልተወሰነ አቅጣጫ ሲፈተለክ ፣ የቀረው ደግሞ ፣ ምሕረት በመጠየቅ እየተንበረከከ ምሕረት ይማጠናል ። ማንም አልተማረም ። እጃቸውን እየሰጡ የተገደሉት ከአምስት መቶ ይበልጣሉ ። ግማሹ እግረኛ ያለቀው ግን በሚሸሸው ፈረሰኛ እየተረገጠ ነው ። ከቴዎድሮስ ሰይፍ ለበረገገው ወታደር ፣ ሣር ቅጠሉ ደንጋዩ አፈሩ ሬሣው ፡ ቁስለኛው ሁሉ እኩል ነበር ። መተሳሰብና መተዛዘን ከወንድነት ጋር አብረው ተሰርቀዋል ። በኋላም ፡ በእርከብ የተገጦተተ ፡ የተሰባበረ ብዙ የሰው ሬሳና የፈረስ ጥንብ ከውልክፊት ገደል ሥር ተገኝቷል።

ከሰዓት በኋላ ደባርቅ የሬሳ ውድማ ሆነች ። በግንምባሩ የተደፋው ሬሳ ሁሉ እየተገለበጠ ታዬ ። በፈረስ ኮቴ ተረግጠው ከሞቱት መካከል ብዙዎቹ ሴቶች ነበሩ ። ገብርዬ ፡ ወቃቢ አምላኩ የነገረው ይመስል ፣ የሴቶችን ሬሳ ያገላብጥ ገባ ። የሚፈልገውን ራሱም አያውቅውም ነበር ። ብቻ አንድ የተረሳ ነገር ፣ አንድ ያልተወሰ ጥርጣሬ ተሰምቶታል ። ምንድን ነው ? አንዳንዴ ተጐንብሶ በጅ ፡ ሌላ ጊዜ ቀጥ እንዳለ በርግጫ ፡ ቁንዳላ ሬሳ ሁሉ እየገለጠ ሲመለከት ፡ አንዷ ጋሚ ፡ የስምንት ዓመት ሕፃኗ አይኔ አበባ ሆና አገኛት።

ተንበርክኮ አላለቀሰላትም ። ዕንባው ደርቆ ነበር ። ሬሣዋን ታቀፈና ወስዶ በተለይ አስቀመጠው ። በኋላም ፣ የሦስቱ ፣ ሬሣ ፣ ማለት የጋረድ ፣ የጋረድ ወንድምና የአይኔ አበባ ደርስጌ ማርያም መጥቶ በፍትሐት እንዲቀበር ተደረገ ። ከዚያ ሁሉ መካከል የተፈለገ አንድ ሬሳ ሳይገኝ ቀረ ። እሱም የአክሊሉ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፲

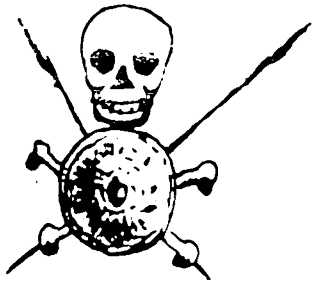

የአፄ ቴዎድሮስን ሕይወት የብቸኝነት ሐሰማ ጥማት ። ከውጭ አሽከሩ እየተንጋጋ ፡ ከእልፍኛቸው ላይ ተጋድመው በዓለም ላይ ዕጣ ነፍሳቸውን የሆኑ መስሎ የሚሰማቸው ብዙ ጊዜ ነበር ። እርግጥ የጥንቱ ፡ የወይቱ ባለሟሎቻቸው እነገብርዬ እነአለሚ አሉ ። ግን ተዋበች ሌላ ነበረች ። ሊቀ መኳስ ዮሐንስም ፡ ስለኢትዮጵያ በሚያስቡት ከፍተኛ ዓላማ የውጭውን ዓለም ሥልጣኔ በፍት ፡ በሙላንጭል የሚያዩበት አንድ ትንሽ መስኮት ነበር ። በዚያም መስኮት በኩል ብዙ ጠቃሚ ነገር ተከስቶላቸዋል ። ትምህርት ቤቶች እንዴት እንደሚቋቋሙ ፡ በሽታ ምን ዓይነት መከላከያ እንደሚገኝለት ፡ ሥራና ንግድ እንዴት ሊዳብር እንደሚችል ፡ ሁሉቱ በቤተ መጻሕፍታቸው ውስጥ ተቀምጠው ፣ ብዙ አዳዲስ ነገር ያገልጥላቸው ነበር ። አሁን ያ መስኮት ተዘጋ ።

ይህም ሲሆን ከደባርቅ ውርንት በኋላ የታላቋ ኢትዮጵያ ትንግስ ዓላማቸው ፡ የመቀረብ ውጋጋን ማሳየት ጀምር ነበር ። የየራሳቸውን የጉቶ ግዛት በመመሥረት ኢትዮጵያን የበማፈራረቅ መሳፍንቶችና አምባ ገነን መኳንንቶች ይዞታ ጨርሶ ገና ባይደመሰስም ፡ ሥርወማንዳ ተፈንቅቅሏል ። በኢትዮጵያ ላይ አንድ መንግሥት ተቋቁሞ ፡ ሕዝቡም አንድ ሀገር ፡ አንድ መንግሥትና አንድ ጎሾ እንዳለው ተቀብሏል ። ሰላምና ጸጥታው ተረጋግቷል ። ከብዙ ከፍለ ዘመናት ቸልታና ስንፍና በኋላ ፡ በመላው ኢትዮጵያ የሥራ ወኔ እንደገና ተቀሰቀሰ ። ገበሬው አምርቶ ለመሳፍንት እንደማይገብር ፣ ነጋዴው ፡ አትርፎ በወንበዴ እንደማይነጠቅ ፡ ባለእጅ በሙያው በመንደር አውደልዳይ እንደማይሰደብ በማወቁ ፡ ሥራውን በሙሉ ልብ ተሰማራበት ። የአረኞች ዘፈን የጊዜውን ስሜት የሚገልጥ ቢሆን ፡ እንዲህ ይል ነበር ፡ ''አሆለሌ አህያ መጣች ተጭና ቂጣ

እጅንሱለት ገበሬ መጣ ።''

የከፋው ቢኖር የጌታ ልጅ ነበርኩ ባይ ነው ። አሮጌ ጋሻውን አንግቶ በየቀበሌው እየዞረ ፣ የገበሬን ሚስት ፡ የተመረገ ድፍድፍ በጥብጭ ፣ ቃተኛ ቅቢ ፣ ዕርጎ ቅጅ እያለ መዘባነኑ ቀርቶበታል ። የተከፋ ቢኖር ፣ መኳንንት ነው ። ገበሬን በንብረቱና በጉልበቱ መግዛት ቀርቶበት አሥራትና ግብር በቀጥታ ለንጉሥ እንዲገባ የሚል ትእዛዝ ወጥቷል ። በዚኬ ፣ በእምቻና በጉልት መኖርን የለመደ ደብተራ ሁሉ ተከፍቷል።

በአዲሱ ዓዋጅ መሠረት አምሾ የሚሠፈርላቸው የአንድ ደ
ብር ካህናት ብዛት ከሰባት መብለጥ የለበትም ።
በጋፋት የተቋቋመው ማቅለጫ አፈሩን ወደብረት መለ
ወጥ ጀምሮ ነበር ። በግብርና ለሚስተዳደረው የኢትዮጵያ
ሕዝብስ ከማረሻ መርከስ የተሻለ ምን ትልቅ ነገር አለ ? የአ
ንዷት ላም ወተት ለሺህ ሰው የሚበቃበት ትንቢት ቴዎድ
ሮስ እርሱ ነው ። የቴዎድሮስ አዲሲቱ ኢትዮጵያ መርጋት
ጀምራለች ። ቅርጽ መያዝ ጀምራለች ። አፄ ቴዎድሮስን ከ
ተዋበች ሞት በመጠኑ ያጽናናቸው ይህ ነበር ።
ይህም ሲሆን ፤ የዓላማቸውን መሠረታዊ እንቆቅልሽ
ገና ፍች አላገኙለትም ። የኢትዮጵያ አንድነት በዘለቄታ ፤
ለዘለቄታ የሚጸናው ምን ቢሆን ነው ? በመሳፍንቶች የተበ
ጫጨቀውን በጦር ኃይል ፤ በዘመቻ አጣብቀውታል ። ነገር ግ
ን የአንድ ሀገር ሕዝብ በፈቃዱ ተባብሮ የሚኖር እንጂ ፤ እን
ደሸክም በኃይል ገመድ የሚጠበቅ ወይም የሚጠብቅ አይደ
ለም ። ካለፈቃዱ በኃይል የተጠበቀ ሕዝብ ፤ በጥላቻ ስሜት
ይወጠራል ። ጐረቤት ካልተወዳጀ ስንኳ ዘወትር ጠብ ነው።
እርስ በርሱ የተቃቃረ ሕዝብም ለውጭ የተመቸ ይሆናል ።
ከዚህም ጋር ፤ ሕግ እንጂ ኃይልና ኃያል ዘለዓለም አይኖርም።
ኃያል እግዚአብሔር ብቻ ነው ። እግዚአብሔርም የሥርዓ
ትና የሕግ ምሳሌ ነው ተብሏል ። ራሳቸው አንድ ቀን ያል
ፉሉ ። ሠራዊታቸው ይበተናል ። ኢትዮጵያን አንድ ያደረ
ገው ኃይል ተነሣ ማለት ነው ። ባዶ ሆነ ። አንድነት በምን

ሰንሰለት ተቆራኝቶ ይቀጥላል ? ጋላው ፤ ጉራጌው አማራው
ክርስቲያኑ እስላሙ ፤ ከጐሣውና ከሃይማኖቱ ይልቅ በመጀ
መሪያ የኢትዮጵያዊነት ስሜትና አለኝታ እንዲኖረው የሚ
ያደርገው ምክንያት ምንድን ነው ? አንዱ ተነስቶ ከዛሬ ጀም
ሮ ጋላ አማራ ፤ ጉራጌና ትግሬ የሚባል ነገር የለም ማለት
አይቻልም ። አማራው አማራ መሆኑን ጋላው ጋልነቱን አሳ
ምሮ ያውቀዋልና ። ሃይማኖትን መደምሰስ አይቻልም ። ሁ
ሉም ሃይማኖቱን ለውጦ ክርስትና እንዲጠመቅ ማስገደድ
ደግሞ በደል ነው ። በግዳጅ የተቀበለው ሃይማኖት ነውና በ
አጋጣሚ ጊዜ መልሶ ይለውጠዋል ። ማጻቀልና ማጠማ
ራት ? የለም ። የተለያየ ዘር መኖሩ መልካም ነበር ። ጉጥ
ነው ። ታዲያ ምን ተሻለ ? ያ ሊቀ መኳስ ምክር ቤት ያለው
ነገር መፍትሔ ይሆን ? አዎ ! ከሁሉም ጐሣና ሃይማኖት የተ
ውጣጣ ምክር ቤት ቢኖር ምናልባት አንዱ በሌላው ላይ
ገዛ ፤ ሁሉም ራሱን የሚያስተዳድር ስለሚመስለው ተባብ
ሮና ተቃቅፎ ይኖራል ። ብቻ ስለምክር ቤቱ አቋም በጣም
አልገባቸውም ነበር ።
በዚህ ጊዜ ፤ ከደባርቅ ጦርነት አንድ ዓመት ተመንፈቅ
ያህል በኋላ ፤ የሐምሌ ሥላሴ ለት በጐንደር ደብረብርሃን
ሥላሴ ፤ ቤተ ክርስቲያን አንድ ባሕታዊ ተከሰተ ። የሐምሌ
ሥላሴ በጎንደር ትልቅ በዓል ነው ። እስከ ጎጃም ድረስ ተሳ
ላሚ ይመጣበታል ። እንኳን ባሕታዊ ፀጉረ ልውጥ ይታይበ
ታል የሚባል ነው ። አፄ ቴዎድሮስ ብቻ አልተገኙም ።

ጋፋት ወርደው ነበር ። ስለዚህም ፤ የሕዝቡን አስተያየት
ማርኮ የነበረው ይኸው ባሕታዊ ነው ። የተፍተለተለ ፀጉሩ፤
የተንጨፈረረው ጺሕሙ የሚያስደነግጥ ግርማ አለው ። ከወ
ገቡ በታች አጠር ያለች ለምድ ሲታጠቅ በቀር ስለፈጣሪው
ፍቅር ፤ ለፀሐይና ለብርድ የገበረውን ሰውነቱን በሰንሰለት
ጠፍሮታል ። ከታች አንካሴ ፤ ከላይ መስቀል ያለበት መቋ
ሚያው ከቁመቱ ይረዝማል ። በዚህ ላይ ሰድሜው ገና ልጅ
ይመስላል ። አየ መታደል ! አየ መመረጥ ! አየ መቀባት !
ሴቱ ሁሉ ከንፈሩን መጠጠለት ። ስለአፈጣጠሩና ስለአመ
ጣጡም ፤ ወሬው ከዚያው ተፈጥሮ ከዚያው በሹክሹክታ
ይነፍስ ጀመር ። ግማሹ ከማኅበረ ሥላሴ ገዳም የዘነተ የታ
ወቁት ባሕታዊ እኒህ ናቸው አለ ። ሌላው ሰድሜ ልክቸውን
ሲኖሩ ፤ ዛሬ ብቻ ለንግርት መገለጣቸው ነው አለ ። እናታ
ቸው በልጅነታቸው ጥላቸው ነበር ፤ እያጠባች ነው ያሳደ
ገቻቸው ተባለ ። ሁሉም ሁሉን ተቀበለው ። ስለኒህ የበቁ
ባሕታዊ የሚነገረው ውሸት ሊሆን አይችልም ። አክሊሉ
መሆኑን ያወቀ ማንም አልነበረም ። ፍጹምተለውጦ ነበር ።
ስማቸው ማነው ? ለሚለው ጥያቄ ፤ መልሱ የምን ስም ? እር
ሳቸውስ እንደ ሰው ስምም የላቸው እቴ ! የሚል ነበር ።
ስለዚህም ፤ ባሕታዊው ፤ ለመናገር እንደበቁን በከፈተ
ጊዜ ፤ ሕዝቡ ፀሎቱን ትቶ አሰፍስፎ ከበበው ። በዓሉም ፤
ታቦቱም እርሱ ሆነ ። ጉሮሮውን ጠረገና ስብከት ጀመረ ።
"አይታችሁኝ አታውቁም ። ግን ከመካከላችሁ ነበርኩ ።

ወደፊትም አታዩኝም ፤ እንድነግራችሁ ብቻ ተልኬ መጥቻ
ለሁ ። ወዮላችሁ ! ወዮላችሁ ! ቤተክርስቲያን ስትዳፈን
ዝም ብላችሁ የምትመለከቱ! ወዮላችሁ በዓላትን የምትሽሩ!
ወዮላችሁ እግዚአብሔር የመረጠውን ዘር በማርከስ ከጠ
ቢብ ጋር የምትጋቡና የምታጋቡ ! በደጉ የክርስቲያን ንጉሥ
ዘመን በሃያ አራት ይቀደስ ነበር ።
እንሆ ዛሬ ግን የአንድ ደብር ካህናት ከአምስት እንዳይበል
ጡ ተብሎ መላው የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ተዳፍኗል ።
ልጁ ሁሉ የሚያቆርበው ጠፍቶ ቀረ ። መጽሐፍ ፤ አሽከር ለ
ጌታው ፤ ገበሬ ለመኳንንቱ ሐራዊ ለካህናቱ ይታዘዝ ይላል ።
ዛሬ ግን መታዘዝ ቀርቶ ትሕትና በዓዋጅ ተከለከለ ። በበዓል
ማረስና መቀጥቀጥ ተዘወተረ ። ምን ዓይነት ሰው ነው በአ
ማቱ ላይ ሸፍቶ የሚነግሥ ? ምን ዓይነት ዓረመኔ ነው ካህ
ናት ይጥፉ የሚል ? በኢትዮጵያችን ላይ ታይቶ የማይታወቅ
ዓመፅ ነው ። እግዚአብሔር የቁጣ ሰይፉን መዝበታል ። የተ
ቀበለው ሕዝብም መዓት ታዝቦታል ። እግዚኦ በሉ ! ተማለ
ሉ ! አክሊሉ ስብከቱን ሳይጨርስ ፤ ሕዝቡ ትእዛዙን ቃል በ
ቃል በመውሰድ ምሕላውን ያቀልጠው ገባ ። ባሕታዊውም
የሚመለስ ይመስል ቀስ ብሎ በቤተልሔም በር በኩል ሾ
ልኮ አልም አለ ። ወዲያው ሲጠፋ ያየውም ፤ ከፊቱ ላይ እን
ደተሠወረበት አወራ ።
ነቢይ ከነቢይ ማንስ አይፈልግምና ፤ በሳምንቱ ፤ የጠ
መጠመ ደብተራ ፤ በትቶ የደረበ ካህን ፤ ከዚያ ከበቁት ባሕ

ታዊ ላለማነስ ፣ በየቤቱ ትንቢት ይከሰትለት ጀመር ። በሳምንቱ ፣ በጭካኙ ንጉሥ ምክንያት መዓት መታዘዙ በየደብሩ ተሰበከ ። በየመንደሩ ፣ በየቡናው ፣ በየዝክሩ የሚወራው ይኸው ሆነ ። ጨዋውም በሕልሙ ማየቱን ይናገራል ። የአንዱን ባሕታዊና ካህን ሌላው እያቀባበለው የኢትዮጵያን ሕዝብ ወደክርስትና ለመመለስ የተጀመረ እንቅስቃሴ መሰለ ። መብረቅ ብልጭ ባለ ቁጥር ሕዝቡ በፍርሃት መሸበር ሆነ ። በጠጅና በጮማ እያባበሉ ስብከቱን የሚያፋፍሙ መኳንንቶች አሉ ።

በመንፈቅ ውስጥ የሕዝቡ መንፈስና ስሜት ተለወጠ። እረኛም ሌላ ዘፈን አወጣ ። ያ ባሕታዊ በድጋሚ አልታየም። መታየት ፣ አላስፈለገውም ። መልእክቱን የሚያደርሱለት አምስት መቶ ሺህ ካህናት ነበሩና ።

ማነው ለሃይማኖቱ የማይሞት ? ካህን ሲቀሰቅስ ጨዋ ልጅ ይዘምታል ። ያደላቸውስ ኢየሩሳሌምን ነፃ ለማውጣት ዘምተው ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ ፣ በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ከሰባት ሽፍቶች ጋር ተዋጉ ። ከዚያም ከዚያም የሚደርሳቸው ወሬ የመሸፈት ብቻ ነው ። አንዱን አጥቅተው ዞር ሲሉ ፣ ሌላው ተነሣ ይባላል ። እንደአዳኝ ከሥፍራ ሥፍራ መሯሯጥ ሆነ ። ቤተ ክርስቲያን ሲሄዱ ምዕመኑ በርግጎ አፀደ ቤተ ክርስቲያኑ ጭልል ይላል ። የራሳቸው ሠራዊት ብዛት በየቀኑ እየተቀነሰ ይሄዳል ። የየባሕታዊው ስብከት ፣ የሕዝቡ ስሜት ወሬው

ደረሳቸው ። ግን ምክንያቱ ሊገባቸው አልቻለም ። ሕዝቡን ውለታ ቢስ አደረጉት ። በድንኳናቸው ውስጥ አንገታቸውን ይደፉና ፣ "የጀን ይስጠኝ ። የጅህን ይስጥህ ? "ይላሉ ለሥውር ተወቃቃሻቸው ። ስለኢትዮጵያ አንድነትና ዕድገት ፣ ከርሳቸው ከፍተኛና ረቂቅ ዓላማ ይልቅ ፣ ሕዝቡን በቀላሉ የሚገባው ፣ ስሜቱን የሚነካው ፣ ለክፉም ሆነ ለደግ ነገር የሚቀስቅሰው ፣ ዝክሩን የሚባርክለት የመንደሩ መምሬ ፣ በአድባሩ ፣ በወንዙ ፣ በደብሩ ታቦት ስም በዚያው በቀበሌው ቋንቋ የሚናገረው ቃል መሆኑን አፄ ቴዎድሮስ አልተረዱትም ። ከፋቸው ።

በ፲፰፻፶፰ ዓ ም ጐርጎራ ላይ እንዳሉ ጐንደር መሸፈቱን ሰሙ ። "ማ ጐንደር "? ሲሉ ጠየቁ ።

"ጐንደር ከተማው "አላቸው አሽከራቸው

"ማንን ይዞ ? "

"ተሰውሮ ይኖር የነበር ባሕታዊ ነው አሉ "

"ችግሩ ጠላቱ ሥውር መሆኑ አይደለም ! "ሲሉ ራሳቸውን ነቀነቁና ወደጐንደር ገሰገሱ ።

የአዲስ ዓለም ሕዝብ እንደገለልተኛ ፣ መንገድ ከፍቶ ብቻ አሳለፋቸውና ፊታአቦ ሥር ሲደርሱ ጐንደር ተቀበላቸው። ጦሩ ፣ ድንጋዩ ፣ ናዳው ሁሉም ባንድነት ተቀላቅሎ እንደመዓት ወረደ ። ከፊት አቦ ደብር ላይ የሴቶች ዘፈን ይሰማል-ጐሮ ወሸባዩን ያቀልጡታል ። እንደዚህ ዓይነት ውጊያ አጋጥሟቸው አያውቅም ። ሠራዊቱ እንደማገርገር አለ ። በዚህ

ጊዜ አንድ ጦር ፣ ከንዳቸውን ጨርሮ ከመሬት ላይ ሲተከል፡ አፄ ቴዎድሮስ "በላ ጐንደሬ ሴት ትማርክህ ! "ብለው እንደሳታቸው ጦር ወደፊት ሲወረወሩ ፣ ሠራዊታቸው አንደ መግሸቱ የጠላቱን ጦር ገባበት ። የጐንደሩ ጦር ፣ አዝማች ስላልነበረው ፣ "ዋይ ! ዋይ ! "እያሉ ከበሮዋቸውን እየጣሉ ከሮጡት ሴቶች ጋር አብሮ ድራሹ ጠፋ ።

አፄ ቴዎድሮስ ጐንደርን አቃጠሏት እየተባለ በኋላ ቢተረክም እንድትቃጠል ትእዛዝ አልሰጡም ። ግን ደግሞ አንዱ ወታደራቸው አንዱን ሳር ቤት በእሳት ሲለኩስ እየዩ አልከለከሉትም ። እንደባሕታዊው ስብከት ፣ እያንዳንዱ ወታደር እግረ መንገዱን አንዳንድ ቤት ሲለኩስ ፣ በፊት አቦ ገብተው በአርባቱንስሳ እስኪዘልቁ መላዋ ጐንደር አንድ ትልቅ ደመራ ሆነች ።

ሠራዊታቸውን ከታች አስፍረው ፣ አፄ ቴዎድሮስ ብቻቸውን ከትግሬ መጨሂያ ጋራ ላይ ወጡ ። መሸቷል ። ወደ ሁለት ሰዓት ገደማ ይሆናል ። ግን አልጨለመም ። ጐንደር በርቶ ነበር ። እስከፈንጠር ድረስ ፍትው ብሎ ይታያል ። አፄ ቴዎድሮስ ከአንድ ቋጥኝ ተቀመጡና ቁልቁል ተመለከቱ። አራባ አራቱ ደብር እንደትልልቅ ጧፍ ይንቦገቦጋል ። የቆላ ሰደድ ሳት እንኳ እንዲህ ሲንቀለቀልና ሲንጣጣ አልታየም ። ደወሎች ይንጫጫሉ ። ዋይታው ፣ እሪታው ሁካታው ከቃጠሎው ጋር አብሮ ያተማል ። ልብሱ ከላዩ ላይ የተያያዘበት የሰው ነበልባል ፣ እንደበራሪ ኮከብ ከዚህም ከዚያም ው

ልብ ውልብ ይላል ። በሕልምና በመጻሕፍት ዓለም የሚያውቁት ገሃነመ እሳት ከግራቸው ሥር ድንገት የተከፈተ መሰላቸው ።

የሚፍለቀለቅ የእሳት ባሕር በሚመስለው ፣ በዚያ ቃጠሎና የሰማይን ጣራ ሰርጾ የሚሰማ በሚመስለው በዚያ የራሄል ዋይታ መካከል ኢትዮጵያ እጆቿን ወደእግዚአብሔር ዘርግታ ስትለምን በሐሳብ ታየቻቸው ። ከአምነበቦ ወደ ጎበ አልቦ ስትለወጥ እንደዘበት ቁልቁል የሚመለከቷት የጐንደር ከተማ ቃጠሎ የኢትዮጵያ ጥፋት መሰለቻቸው - ምነው የጥፋት ጐራቅ አደረከኝ ! እንዳጠፋት ነው የላከኝ ? እንዴት ? ሀገሬ ምን በደለችህ እስከዚህ ድረስ የነነዌን ቁጣ የምትፈርድባት ፈጣሪዩ ! የለም ። ቅን አሳስበኸኝ አልነበረም ! እንዳለመልማት ፣ ትንሣኤዋን እንዳስገኝላት ሕልም አሳይተኸን አልነበረም ? ዋ ሀገሬ ፣ እስከአሁን የተጐሣቆለችው አንሶ ፣ ለባሰ ጥፋቷ ለምን ምክንያት አደረግኸኝ ! - አፄ ቴዎድሮስ ፊታቸውን በመዳፋቸው ሸፍነው ተንሰቅስቀው አለቀሱ ። ቀና ሲሉ ከአጠገባቸው አንድ ባሕታዊ ቁሟል ። አልደነገጡም ። ሰው ነታቸው ለድንጋጤ ስሜት በድን ሆኖ ነበር ። ግን ቃጠሎው፡ ባሕታዊው ፣ ሁሉም ነገር ቅዠት መሰላቸው ።

"አታውቀኝም ካሣ ? "ሲል ጠየቃቸው ክብረት እንካ

ሜው ላይ ተደግፎ ።

"ማን ነህ አንተ ? ግና ማንስ ብትሆን ምንቸገረኝ ! ። የተላከህበትን ንገረኝ ። የመለኮት ሰይፍ ተመዞብሃል በለኝ። በማጅራትህ አንጠልጥዬ እንጦሮጦርስ ውስጥ ልወረውርህ የመጣሁ መላከ ሞት ነኝ በለኝ ። ወይም ኃጢአትህ ተገልጦልኝ ላናዝዝህና ንስሐህን ልሰጥህ የመጣሁ ባሕታዊ ነኝ በለኝ ...ልፋትህ ሁሉ ከንቱ ነው ። ከንስሐ ድንበር አልፌአለሁ ። የገሀነም ፍላት አይበቀጥጠኝም"ዓይናቸው የቃጠሎውን ብርሃን ማየት ያቃተው ይመስል ፣ በመዳፋቸው ፊታቸውን መልሰው ሸፈኑት ።

"አላወቅኸኝም?እኔ አከሊሉ ነኝ ። አከሊሉ ተሰማ ነኝ' አላቸው ።

ቀና ብለው ከእግር እስከራሱ አስተዋሉት ። ቁመናውና ድምጹ ይመስላል ። በእርግጥም ይህ ቅገርት አይሎባቸዋል። ራሳቸውን ነቀነቁ ።

"ባሕታዊም ምትሐትም አይደለሁም ። በገሐድ ነኝ ዓይንህን አትጠራጠር" አከሊሉም ራሱን በአዘኔታ አወዛወዘ ።

"እኮ ምን አመጣህ ? "

የመጣበትን ታሪክ በሙሉ ነገራቸው ። ጋረድን ማሳደሙን የጐንደርን ሕዝብ ማሸፈቱን ቃጠሎው ሲጀመር ከጋራው ላይ ወጥቶ መመልከቱን በዝርዝር አወራቸው ። በሰይፋቸው መሬት እየቆረቆሩ በጥሞና አዳመጡት ።

"ነገር ግን" አለ አከሊሉ "ነገር ግን : የደረሰውን ሁናቴ ስመለከት : ሀገራቱን አጠፋሁ : ሕዝቡን አሳለቅሁ እንጅ አንተን እንዳልተበቀልኩ ተሰማኝ ። ይህንኑ ሳስብ አንተ ብቻህን ወደዚህ ስትመጣ አየሁህ ። ከዚያች ቋጥኝ ተደብቄም : ስታለቅስ አስተዋልኩ ። እንደሰው የምታዝን ፣ እንደሰው ለሰው የምትራራ : እንደሰው የምታነባ አትመስለኝም ነበር ። በሕይወቴ ለመጀመርያ ጊዜም ከባድ ፀፀት ቀሰፎ ያዘኝ ። ሳላነጋግርህ መሔድ አልቻልኩም "ሲያበቃ አንገቱን ደፋ አደረገ ።

"በእጄ ለመሞትና ለመጽደቅ ነው ? ይህንን ዕድልስ አልሰጥህም ።"

"እኔ ብሞትም በድንም ግደለኝም ። ሕሊናህ ይቅር ቢለኝ ደግሞ አልጠላም " ።

" ይቅርታ ! ይቅርታ አልከኝ ! " አፄ ቴዎድሮስ ከተቀመጡበት እንደመነሣት አሉና መልሰው ተቀመጡ "ሙታኖች ይቅርታ አይጠየቁም ። ቴዎድሮስ ሞቷል ። ይልቅስ ሂድና : ቴዎድሮስ በሕልሙ ኖሮ በሕልሙ ሞተ ብለህ ንገራቸው ።። "

ሁለቱም አዘቅዝቀው ቃጠሎውን አዩ ።

"ማን ነበ "አሉ አፄ ቴዎድሮስ በቅገርት አኳኋን "ከዚህ ከሚቃጠለው ውስጥ ብዙ ተባይ ነበረበት ። ለተባይ ሲባል ቤት ማቃጠል ሆነ እንጂ ። ምናልባት ከዓመዱ ይህና ዘር ይበቅል ይሆን ? "ድንገት ሰውነታቸው ተወራጩና የሚ

ያንስቀሰቀው ተቀስቀሰባቸው ።

አከሊሉም : ከቋጥኙ ላይ ተቀምጠው ሲያነቡ ትቷቸው ዳገቱን ወረደ ። "ቴዎድሮስ ሞቷል ሂድና ንገር "የሚለው ድምጽ ግን ከጆሮ ግንዱ ሥር እንደተንጠለጠለ ቃጭል ተከትሎ ይሰማው ነበር ። አዎ ! እንደእውነተኛ አፍቃሪ ዓላማው ስትቀጭ ቴዎድሮስ አብሮ ሞቷል በል ።